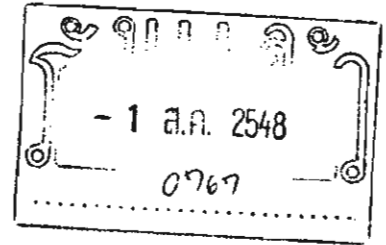

สัญญาเลขที่ PDG46S0001

ร่างรายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น
ฉบับสมบูรณ์

โครงการ แนวทางการพัฒนาศูนย์สาธิตและพัฒนากระบวนการเรียนรู้กิจกรรมชุมชน
บ้านบางอีวั ต.เกาะเกิด อ.เข็ญใหญ่ จ.นครศรีธรรมราช

คณะผู้วิจัย

1. นายประจวบ เกลี้ยงดำ
2. นางเปรมฤทัย สร้อยสิริสุนทร
3. นางชบา มากชุมพล
4. นายธวัช เรืองอ่อน
5. นางรัชนี้ นวลศรี

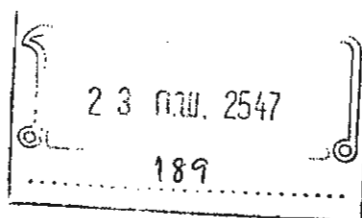
สังกัด

ศูนย์สาธิตและพัฒนากระบวนการเรียนรู้กิจกรรมชุมชนฯ
ศูนย์สาธิตและพัฒนากระบวนการเรียนรู้กิจกรรมชุมชนฯ
ศูนย์สาธิตและพัฒนากระบวนการเรียนรู้กิจกรรมชุมชนฯ
ศูนย์สาธิตและพัฒนากระบวนการเรียนรู้กิจกรรมชุมชนฯ
ศูนย์สาธิตและพัฒนากระบวนการเรียนรู้กิจกรรมชุมชนฯ

ที่ปรึกษาโครงการวิจัย

นายทวี สร้อยสิริสุนทร

ศูนย์สาธิตและพัฒนากระบวนการเรียนรู้กิจกรรมชุมชนฯ

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

สารบัญ

บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทที่ 1 บทนำ	
ความสำคัญของปัญหาที่ทำให้ยากทำวิจัย	1
คำถามวิจัย	1
วัตถุประสงค์	2
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	2
บทที่ 2 วิธีดำเนินการวิจัย	
พื้นที่ศึกษาวิจัย	4
ทีมวิจัย	4
แหล่งข้อมูล	4
วิธีการเก็บข้อมูล	4
การวิเคราะห์ข้อมูล	5
บทที่ 3 ผลการวิจัย	
ชุมชนบ้านบางยี่ว	7
ความเป็นมาของศูนย์ฯ	8
ความเป็นมาของกองทุนชุมชน	13
กิจกรรมสำคัญของศูนย์ฯ	24
- กลุ่มเกษตรกรออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านบางยี่ว	24
- กองทุนสวัสดิการชุมชนบ้านบางยี่ว	26
- โรงเรียนข้าวชุมชน	34
ความคิดเห็นของสมาชิกและคนในชุมชนในการดำเนินงานของศูนย์ฯ	37
กองทุนอื่น ๆ ในชุมชน	
- กองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท	42
- กองทุนหมู่บ้านละแสนเพื่อส่งเสริมอาชีพ	51
- กองทุนฉางข้าว	52
- ศูนย์ส่งเสริมสหกรณ์ประจำหมู่บ้าน	52
- โครงการแก้ไขปัญหาคาความยากจน	54
- อาสาสมัครสาธารณสุข	55
บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล	61
ความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกิด อำเภอเชียรใหญ่	80
ความสัมพันธ์ของศูนย์สาธิตฯ กับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลของหมู่ที่ 3	83

สารบัญ (ต่อ)

การศึกษาดูงาน	85
- ชุมชนวัฒนธรรมคลองชนมจีนอำเภอเสนา	85
- สวนเกษตรอินทรีย์แบบเศรษฐกิจพอเพียงของลุงจวน จังหวัดพิจิตร	86
- เรียนรู้เรื่องแผนชีวิตครอบครัวกับผู้ใหญ่วิบูลย์ เข้มเฉลิม	87
บทที่ 4 วิเคราะห์ผลการศึกษาและอภิปรายผล	
ศูนย์สาธิตและพัฒนากระบวนการเรียนรู้กิจกรรมชุมชนบ้านบางยี่ว	88
- กิจกรรมสัจจะออมทรัพย์	89
- กองทุนสวัสดิการ	89
- โรงเรียนข้าวชุมชน	90
ความเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินกิจกรรมของศูนย์	92
ปัจจัยที่ทำให้ศูนย์สามารถดำเนินกิจกรรมมาถึงปัจจุบัน	93
กองทุนหรือเงินทุนอื่น ๆ ในชุมชน	93
ความร่วมมือกับอบต.	95
บทสรุป	
บทเรียนและแนวทางในการพัฒนาศูนย์ฯ	96
แผนงานของศูนย์ฯ	98
ภาคผนวก	

บทคัดย่อ

งานศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยควบคู่ไปกับการปฏิบัติเพื่อให้การดำเนินงานของศูนย์ สาคิตและพัฒนากระบวนการเรียนรู้กิจกรรมชุมชนบ้านบางอิ้ว ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 3 ตำบลกระแจะ อำเภอ เขียวใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ศึขึ้น เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับสมาชิกและชุมชน รวมทั้งให้มี ความยั่งยืนด้วย โดยศึกษาการดำเนินงานที่ผ่านมาของศูนย์ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งจนถึงปัจจุบัน รวมทั้งศึกษา กองทุนต่าง ๆ ในหมู่บ้านตลอดจนบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อสรุปบทเรียนการดำเนินงาน ของศูนย์เพื่อนำมาปรับปรุงการทำงานและหาแนวทางประสานความร่วมมือและใช้ประโยชน์จาก หน่วยงานและกองทุนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ผลการศึกษาพบว่า ศูนย์ก่อตั้งขึ้นภายใต้การนำของนายทวี สร้อยสิริสุนทรในปี 2541 จากการ ตั้งวงสนทนาเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน โดยเริ่มจากการ “ลองทำแล” กับคนไม่มีทุนแม้แต่บาทเดียว มีความอ่อนด้อยทางการศึกษา โดยที่สภาพชุมชนไม่เอื้อต่อการรวมกลุ่ม ทำงานกันเลย เพราะต่างมีประสบการณ์กับความล้มเหลวมาโดยตลอด จนปัจจุบันเดือนเมษายน 2546 ศูนย์ได้เติบโตขึ้น มีสมาชิก 81 คน มีเงินสะสมออมทรัพย์จำนวน 117,800 บาท เงินกองทุนสวัสดิการ จำนวน 131,931 บาท และมีกิจการโรงสีข้าวชุมชนโดยการสนับสนุนของกองทุนเพื่อสังคม ซึ่งแม้ว่าผล ประกอบการหาพิจารณาในแง่เศรษฐกิจแล้วจะไม่คุ้มกับการลงทุน แต่ในเชิงสังคมและกระบวนการ เรียนรู้แล้ว ได้ทำให้กรรมการมีความเชื่อมั่นในตนเอง เกิดการทำงานเป็นทีม และเกิดความรัก ความเห็น ออกเห็นใจกันมากขึ้น ซึ่งเป็นพลังสำคัญในการทำงานศูนย์อย่างเข้มแข็งในอนาคตต่อไป สำหรับสมาชิก นั้นหลังจากได้รับผลประโยชน์อย่างชัดเจนและเท่าเทียมกัน รวมทั้งได้ทราบข้อมูลการดำเนินงานของ ศูนย์อย่างต่อเนื่อง ชัดเจน ก็เกิดความเชื่อมั่นในการดำเนินงานของศูนย์มากขึ้น ซึ่งแนวทางของศูนย์ไม่ได้ เน้นสมาชิกจำนวนมาก จึงคงเหลือสมาชิกที่เข้าใจและเห็นร่วมในอุดมการณ์ของศูนย์เป็นส่วนใหญ่

สำหรับความรู้ที่ได้จากศึกษากองทุนต่าง ๆ ในหมู่บ้านนั้นพบว่า ทุกกองทุนมีวัตถุประสงค์ที่ดี แต่เมื่อมาถึงหมู่บ้านจะถูกเบี่ยงเบนไปภายใต้การดำเนินงานของกลุ่มผู้นำที่เป็นทางการ โดยการปกปิด ข้อมูลข่าวสาร รู้กันเฉพาะกลุ่มเครือญาติเท่านั้น โดยที่หน่วยงานของรัฐไม่ได้ตั้งใจหรือมีความจริงใจ ในการสนับสนุนการดำเนินงานในการเตรียมความพร้อมให้กับกลุ่ม รวมทั้งการติดตามสนับสนุนอย่าง ต่อเนื่องแต่อย่างใด เป็นเพียงผู้ผ่านเงินเท่านั้น ทำให้กองทุนของรัฐนอกจากไม่เป็นเครื่องมือในการพัฒนา คุณภาพชีวิตของประชาชนแล้ว ยังเพิ่มความแตกแยกความสามัคคีขึ้นในหมู่บ้านด้วย นอกจากนี้ยังเป็นการ เพาะหนี้สินที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ เป็นทุนให้กับคนไม่ดีในการสร้างฐานอำนาจ และปลูกฝังวิธีคิด หวังพึ่งภายนอกด้วย ขณะที่การประสานความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นคงต้องใช้เวลา แบบค่อยเป็นค่อยไปเพราะพื้นฐานความคิดของสมาชิกคอบด.ส่วนใหญ่ยังเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนและ พรรคพวก ในขณะที่ภาคประชาชนเองก็ขาดความพร้อม ยังอยู่ในวัฒนธรรมอุปถัมภ์ของผู้มีอิทธิพล

โดยที่ภาคราชการเองก็ยังขาดความทุ่มเท ไม่ได้เข้ามาสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้กับชุมชนเพื่อให้หลุดพ้นจากวงจรความไม่รู้ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญของชนบทในทุกวันนี้

สำหรับปัจจัยที่ทำให้ศูนย์ดำเนินกิจกรรมมาถึงปัจจุบันมาจาก 1) มีแกนนำที่ยึดหลักเกณฑ์เป้าหมาย และเจตนารมณ์ของการก่อตั้งศูนย์ 2) มีการทำงานเป็นทีม การจัดการที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ 3) มีระเบียบข้อบังคับที่มาจากการมีส่วนร่วมของสมาชิกซึ่งสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของสมาชิก 4) การดำเนินกิจกรรมจะเน้นที่คุณภาพของทุกคนเช่น การร่วมคิดร่วมทำ คิดเป็นทำเป็น มีความรับผิดชอบ มีสิทธิเท่าเทียมกัน มีความเสียสละ ซื่อสัตย์อดทนอดกลั้น มีคุณธรรมและเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน 5) มีแผนงาน โครงการที่เป็นของศูนย์เอง โดยได้รับการสนับสนุนเงินทุนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้จากหน่วยงานภายนอกอย่างต่อเนื่อง

บทเรียนที่ได้จากศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ทำให้กรรมการได้หยุดทบทวน ได้เห็นอดีตความเป็นมาและได้เรียนรู้การดำเนินงานที่เป็นอยู่เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานของศูนย์ให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งมีแนวทางพัฒนาดังนี้ 1) คณะทำงานต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในทุก ๆ ด้าน 2) มีการบริหารจัดการที่มีความเสมอภาคภายใต้กฎระเบียบข้อบังคับ 3) มีกิจกรรมที่ก่อให้เกิดซึ่งปัญญาและวิธีคิดบนพื้นฐานเศรษฐกิจแบบพอเพียง 4) มีเอกสารที่เป็นระบบและข้อมูลที่ครบถ้วนเป็นปัจจุบัน 5) มีการประชุมและการใช้หอกระจายข่าวประชาสัมพันธ์ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่อง 6) มีอาคารที่ใช้เป็นที่ทำการ ทำกิจกรรมต่างๆ และเป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน 7) มีการฝึกอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกของศูนย์อย่างต่อเนื่อง 8) มีสวัสดิการที่หลากหลายและยังยืนกว่าที่เป็นอยู่ 9) ทุกครอบครัวที่เป็นสมาชิกของศูนย์ต้องมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น 10) ปลอดภัยและปราศจากการแทรกซึม แทรกแซง ครอบงำจากหน่วยงานของรัฐและเอกชน มีความสัมพันธ์กันได้ในฐานะผู้ที่มีหน้าที่ต้องส่งเสริมสนับสนุนเท่านั้น 11) โครงสร้างการดำเนินงานของศูนย์เป็นรูปแบบคณะทำงาน

กิตติกรรมประกาศ

งานศึกษาวิจัยในครั้งนี้เกิดขึ้นได้ภายใต้การสนับสนุนงบประมาณของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และทีมพี่เลี้ยงภายใต้การนำของนายภิรม ภัคเมธาวิ และคณะจากมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ซึ่งได้ช่วยสนับสนุนกระบวนการวิจัยในช่วงเริ่มต้น ร่วมกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล และหลังจากนั้นได้ติดตามสอบถามความก้าวหน้าในการเรียบเรียงรายงาน ตั้งข้อสังเกตในประเด็นต่าง ๆ เพื่อให้รายงานมีความครบถ้วนสมบูรณ์มากที่สุด ซึ่งทีมศึกษาต้องขอขอบคุณที่ให้โอกาสชุมชนได้เรียนรู้ในสิ่งที่เป็ประโยชน์ทั้งจากภายในชุมชนเองและที่ร่วมกับชุมชนอื่น ๆ อีก 6 ชุมชน

ทีมวิจัยขอขอบคุณสมาชิกศูนย์สาธิตและพัฒนากระบวนการเรียนรู้กิจกรรมชุมชนบ้านบางยี่วทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ให้สัมภาษณ์ และร่วมแสดงความคิดเห็นเป็นอย่างดี รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่ไม่สามารถเปิดเผยชื่อได้ ที่ให้สัมภาษณ์ พุดคุย สนทนา ต้องขอขอบคุณจริง ๆ และขอขอบคุณพี่น้องหมู่ที่ 3 ตำบลกระแจะทุกท่านที่ร่วมให้ข้อมูลต่าง ๆ ด้วย

ขอขอบคุณเลขา คุณทวี สร้อยสิริสุนทรที่เป็นพี่เลี้ยงในพื้นที่ศึกษาวิจัยให้ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จ ช่วยนำเวที นำการพุดคุย ร่วมวิเคราะห์ตรวจสอบ ทบทวนเรียบเรียง และอีกหลาย ๆ อย่าง ขอขอบคุณน้องหมู นายทวิศักดิ์ มากชุมพลที่ช่วยพิมพ์จนคอมพิวเตอร์พัง

คณะผู้ศึกษาวิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งกับชุมชน ซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่พร้อมพัฒนาขีดความสามารถของสมาชิกและกิจกรรมศูนย์สาธิตและพัฒนากระบวนการเรียนรู้กิจกรรมชุมชนบ้านบางยี่วได้เป็นอย่างดี และหากงานศึกษานี้มีความผิดพลาดประการใดทางคณะผู้ศึกษาวิจัยต้องขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย

คณะผู้จัดทำวิจัย

1 กุมภาพันธ์ 2547

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหาที่ทำให้ยากทำวิจัย

จากการพูดคุยในวงเล็ก ๆ ในเดือนตุลาคม 2541 จึงเกิดกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ กรรมการมีการบริหารโดยใช้กระบวนการเรียนรู้ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มองค์กรอื่น ๆ ที่มีอยู่แล้วในชุมชน และใช้วิธีการ “ลองทำแล” ซึ่งได้ดำเนินการมาแล้วเกือบ 5 ปี ทำให้ได้ชื่อว่า “ศูนย์สาธิตและพัฒนากระบวนการเรียนรู้กิจกรรมชุมชน” ได้มีการทำกิจกรรมแล้วระยะหนึ่ง มีสมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมของศูนย์ฯ และเห็นความสำคัญของการรวมกลุ่มและสามารถแก้ปัญหาของสมาชิกได้ระดับหนึ่ง ประกอบด้วยทางศูนย์ฯ ได้มีการพัฒนากิจกรรมที่หลากหลายมากกว่าการฝากการกู้เงินเพียงอย่างเดียว ทางศูนย์ฯ ยังได้มีแผนงานในสวัสดิการอื่น ๆ อีก เช่น กองทุนสุขภาพชุมชน กิจกรรมผลิตภัณฑ์ชุมชนพึ่งตนเอง (สบู่ ยาสระผม น้ำยาล้างจาน) ผลผลิตของเกษตรปลอดสารเคมี เป็นต้น

ในการจัดสวัสดิการของศูนย์ฯ ที่ได้ดำเนินการมาแล้วก็ยังมีอุปสรรคและปัญหาดังนี้

- 1) สมาชิกยังขาดความพร้อม มีการคิดไปคนละทิศละทาง
- 2) สมาชิกยังขาดความเชื่อมั่นต่อกรรมการและการดำเนินงานของศูนย์ฯ
- 3) ทางศูนย์ฯ เองยังไม่มั่นใจว่าการดำเนินงานที่ผ่านมาจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกได้หรือไม่
- 4) ทางศูนย์ฯ ต้องการทราบว่า จะพัฒนาศูนย์ฯ ให้ก้าวไปข้างหน้าและเป็นที่พึ่งของสมาชิกได้อย่างยั่งยืนควรเป็นอย่างไร ?

ฉะนั้นทางศูนย์ฯ ยากศึกษาวิจัยจากการ “ลองทำแล” ว่าถ้าจะพัฒนาต่อไปให้เกิดประโยชน์สูงสุดและยั่งยืนควรจะเป็นรูปแบบใดถึงจะเหมาะสมกับท้องถิ่น / ชุมชน / หมู่บ้านบางยี่ว จึงได้ปรึกษากันจัดทำโครงการวิจัยนี้ขึ้น

คำถามวิจัย

แนวทางในการพัฒนาศูนย์สาธิตและพัฒนากระบวนการเรียนรู้กิจกรรมชุมชนบ้านบางยี่วให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเกิดความยั่งยืนแก่สมาชิกและคนในชุมชนเป็นอย่างไร ?

ประเด็นในการวิจัย

1. ศึกษาแนวความคิดการดำเนินงานของศูนย์ฯ ตั้งแต่เริ่มดำเนินการถึงปัจจุบัน
2. ศึกษาการดำเนินงานและผลการดำเนินงานใน 3 กิจกรรม ดังนี้
 - 2.1 กิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์

- ระบบการดำเนินงานของกลุ่มฯในเรื่องทะเบียนบัญชีและการเงินเหมาะสมหรือไม่/อย่างไร (ระบบดีอยู่แล้วกรรมการไม่ทำตามระบบหรือควรพัฒนาระบบที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นอย่างไร ?)

- สมาชิกได้ประโยชน์จากการดำเนินงานของกลุ่มหรือไม่ / อย่างไร (สมาชิกได้ประโยชน์อะไรบ้างจากกลุ่ม)

2.2 กิจกรรมกองทุนสวัสดิการชุมชน

- ความคิดเห็น/ความพอใจต่อผลที่เกิดขึ้นกับสมาชิก

- การดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการที่เกิดประโยชน์ต่อสมาชิกในอนาคต

2.3 กิจกรรมโรงสีข้าวชุมชน

- ศึกษากิจกรรมที่ดำเนินอยู่ของโรงสี (มีใครมาสีข้าวบ้าง / เท่าไร / ผลผลิตจากโรงสีข้าวมีอะไรบ้าง / เท่าไร ?)

- การดำเนินงานของโรงสีข้าวเพื่อให้เจริญก้าวหน้ายั่งยืนควรเป็นอย่างไร ?

3. ศึกษาภาพรวมการพัฒนาศูนย์ให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับสมาชิกและคนในชุมชน

4. ศึกษารูปแบบการดำเนินงานของกลุ่มกองทุนอื่น ๆ ในชุมชน / หมู่บ้าน

5. ศึกษาแนวทางการประสานงานการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อถอดบทเรียนการดำเนินงานที่ผ่านมาของศูนย์สาธิตและพัฒนากระบวนการเรียนรู้กิจกรรมบ้านบางยี่ว

2. เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินงานของกลุ่มกิจกรรมกองทุนต่างๆของศูนย์

3. เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินงานของศูนย์ที่เหมาะสมและเอื้อประโยชน์สูงสุดต่อสมาชิกและคนในชุมชน

4. เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสมาชิกและกรรมการของศูนย์ฯ

5. เพื่อเสริมสร้างทักษะในการบริหารจัดการกองทุนต่าง ๆ ให้กับกรรมการของศูนย์ฯ

6. เพื่อสร้างการเรียนรู้และประสานความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกด

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. สมาชิกและกรรมการมีความเข้าใจร่วมกัน

2. กรรมการของศูนย์มีความมั่นใจและสามารถพัฒนาระบบการบริหารจัดการได้ถูกต้องชัดเจนมากขึ้น

3. ได้ข้อมูลและองค์ความรู้ในกิจกรรมโรงสีข้าว

4. ทำให้เข้าใจระบบการจัดการและการดำเนินกิจกรรมโรงสีข้าวได้ดีขึ้น

5. ได้รูปแบบแนวคิด วิธีการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการและนำเสนอต่อหน่วยงานสนับสนุน
เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสมาชิกอย่างยั่งยืน

บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

พื้นที่ศึกษาวิจัย

บ้านบางยี่ว ม.3 ต.เกาะเกิด อ.เขียร์ใหญ่ จ.นครศรีธรรมราช

ทีมวิจัย

1. นายประจวบ เกลี้ยงดำ หัวหน้าทีมวิจัย
2. นายธวัช เรืองอ่อน
3. นางชบา มากชุมพล
4. นางรัชณี นวลศรี
5. นางเปรมฤทัย สร้อยสิริสุนทร

ผู้ช่วยคณะวิจัย

1. นายทวี สร้อยสิริสุนทร
2. นายทวีศักดิ์ มากชุมพล

แหล่งข้อมูล

1. สมาชิกของศูนย์สาธิตและพัฒนากระบวนการเรียนรู้กิจกรรมชุมชนบ้านบางยี่ว
2. บุคคลทั่วไปในหมู่บ้าน
3. เวทีประชุม
4. เอกสาร
5. เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
6. การศึกษาดูงาน

วิธีการเก็บข้อมูล

1) ลงพื้นที่เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ สอดถาม กับทุกครัวเรือนในหมู่บ้าน อย่างน้อย ครัวเรือนละ 1 คน จำนวน 152 ชุด โดยทีมวิจัย 5 คน แบ่งเก็บตามหย่อมบ้าน

2) การลงพื้นที่สัมภาษณ์ สอดถาม

- สัมภาษณ์แกนนำและผู้ริเริ่มจัดตั้งศูนย์สาธิตฯ
- ประธานหรือกรรมการกลุ่มกิจกรรมต่างๆในหมู่บ้าน
- สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและเจ้าหน้าที่
- เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรัฐระดับตำบล อำเภอ จังหวัดที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มกิจกรรมต่างๆ

3) ศึกษาจากเอกสาร

- บันทึกการประชุม ทะเบียนต่างๆ ของศูนย์สาธิต และบันทึกการประชุมอื่นๆ
- เอกสารเผยแพร่ของหน่วยงานรัฐและเอกชน

- หนังสือต่างๆที่เกี่ยวข้อง
- 4) เวทีกลุ่มย่อยสมาชิกกิจกรรม
 - กลุ่มเกษตรกรรอมทรัพย์ 1 ครั้ง
 - กลุ่มโรงสีข้าวชุมชน 4 ครั้ง
 - คณะกรรมการ 10 ครั้ง
- 5) การสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกของคนในหมู่บ้านตั้งแต่เริ่มดำเนินกิจกรรมศูนย์สาธิต
- 6) การศึกษา – ดูงาน 1 ครั้ง
 - กิจกรรมชุมชนพึ่งตนเองของชุมชนวัฒนธรรมคลองขนมจีน อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กับ ครูสุรินทร์ กิจนิจชีวี
 - กิจกรรมเกษตรชีวภาพระดับครอบครัวที่สวนลุงจวน กิ่งอำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร
 - เรียนรู้เรื่องแผนชีวิต แผนครอบครัววนเกษตรกับผู้ใหญ่วิบูลย์ เข็มเฉลิม อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ทางทีมงานได้แบ่งเป็น 3 ส่วนดังนี้

1) ส่วนที่เป็นกิจกรรมของศูนย์สาธิต

- ได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์สอบถามมาตรวจสอบถึงความครบถ้วนของครัวเรือน ความถูกต้องของข้อมูล ความเป็นไปได้ของข้อมูล ข้อเท็จจริง แล้วจัดหมวดหมู่ตอบคำถามในการศึกษาวิจัยจำนวน 3 ครั้ง

- นำข้อมูลจากการทำเวทีกลุ่มย่อย จากเอกสารทะเบียนต่าง ๆ ของศูนย์ฯ จากการสังเกต และจากแบบสัมภาษณ์มาสรุปรวมสู่การวิเคราะห์จำนวน 5 ครั้ง

- ทบทวนและเรียบเรียงเนื้อหา

2) ส่วนที่เป็นการศึกษากองทุนต่าง ๆ ในหมู่บ้าน

- นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความครบถ้วนของเนื้อหา ความถูกต้อง และความเป็นไปได้ของข้อมูลที่ได้มาด้วยเหตุผลด้วยผลจำนวน 4 ครั้ง

- ทบทวนจากการได้รับรู้ ได้สังเกต ได้เห็นพฤติกรรม ได้ติดตามกองทุนต่าง ๆ ในหมู่บ้าน เพราะทีมวิจัยทั้งหมดเป็นสมาชิกของหมู่บ้าน

- นำข้อมูลที่ได้จาก 2 ข้อย่อยข้างต้นมาสรุป เรียบเรียงเพื่อนำสู่การวิเคราะห์

3) ส่วนที่เป็นการเชื่อมโยงกับองค์การบริหารส่วนตำบล

- นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ สอบถาม พูดคุย เอกสาร การสังเกต ได้เห็น ได้รู้ มารวบรวมเพื่อนำสู่การวิเคราะห์

4) ส่วนที่เป็นการวิเคราะห์เพื่อนำสู่แนวทางในการพัฒนาศูนย์สาธิตฯ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเกิดความยั่งยืนแก่สมาชิกและคนในชุมชนได้อย่างไร ?

- นำข้อมูลจากสามส่วนข้างต้นมาวิเคราะห์โดยการแลกเปลี่ยนข้อสรุปร่วมกันของทีมวิจัย

บทที่ 3 ผลการวิจัย

ชุมชนบ้านบางยี่ว

บ้านบางยี่ว หมู่ที่ 3 ตำบลการะเกด อำเภอเสียวใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นชุมชนเก่าแก่ อายุไม่ต่ำกว่า 180 ปี มีประชากรจำนวน 69 ครอบครัว รวม 349 คน ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำนาข้าว นาทุ่งกุลาดำ และรับจ้างทั่วไป

ลักษณะภูมิศาสตร์ เป็นพื้นที่ราบลุ่ม ลักษณะของดินเป็นดินเหนียว

ทิศเหนือ จดลำคลองบางยี่ว

ทิศใต้ จดแม่น้ำปากพนังและหมู่ที่ 5

ทิศตะวันออก จดหมู่ 5 ตำบลการะเกด อำเภอเสียวใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ทิศตะวันตก จดแม่น้ำปากพนัง

ลักษณะทางสังคม ศาสนา ประเพณี

หมู่ที่ 3 บ้านบางยี่ว มีการอาศัยอยู่กันแบบหย่อมบ้าน ได้แก่ 1) หย่อมบ้านไทรทองหรือท่าเย็น 2) หย่อมบ้านท้องกุล 3) หย่อมบ้านสระนางวัง 4) หย่อมบ้านท้องเลน 5) หย่อมบ้านป่าโหนดหรือบางยี่ว มีโรงเรียนระดับอนุบาล - ประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 โรง ชื่อว่าโรงเรียนบ้านบางยี่ว ประชากรหมู่ 3 นับถือศาสนาพุทธ ประเพณีที่สำคัญของชาวพุทธได้แก่ บุญเดือนสิบ และบุญเดือนห้า ประเพณีชักพระในเทศกาลวันออกพรรษาและประเพณีเข้าพรรษา กิจกรรมเวียนเทียน

ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชไร่ ได้แก่ ต้นตาลโตนด ต้นลาน ต้นจาก

- แหล่งน้ำธรรมชาติ ได้แก่ แม่น้ำปากพนัง ลำคลองบางยี่ว ลำคลองไทรทอง คลองลัดปากคลอง - ท้องเลน สระน้ำนางวัง สระน้ำโรงเรียนวัดบางยี่ว

ภูมิปัญญา ศิลปพื้นบ้าน

- นายสิน ชูมา อายุ 84 ปี ด้านวรรณกรรม

อื่นๆ

- ด้านสิ่งเสพติด ได้แก่ บุหรี่ ยาสูบ เหล้า กระบอม กัญชา ยาบ้า

- ด้านการพนัน ได้แก่ 1) หวยรัฐ - ได้ดิน เดือนละ 3 ครั้ง 2) ไพ่ 25 วันต่อเดือน 3) โกงขน

4) วิวชน

- ด้านความปลอดภัยในทรัพย์สิน ได้แก่ การลักขโมยทุกอย่างเมื่อมีโอกาส

- ด้านความขัดแย้ง มีสาเหตุดังนี้ 1) ปัญหาเขตแดนที่ทำกิน และที่อยู่อาศัย 2) ปัญหาจากการลักขโมย 3) ปัญหาจากการเมืองทั้งการเมืองท้องถิ่นจนถึงสภาใหญ่ 4) ปัญหาจากโครงการงบประมาณ และสิ่งของที่รัฐบาลจัดสรรมาให้

หมู่ที่ 3 บ้านบางยี่วมีกลุ่มองค์กรและกองทุนดังต่อไปนี้

- กองทุนซื้อโครงการแก้ไขปัญหาคความยากจน
- กองทุนสวัสดิการและสงเคราะห์หมู่บ้าน
- กองทุนหมู่บ้านละ 1 ล้านบาท
- กองทุนนางข้าว
- กลุ่ม อสม.ปีละ 7,500 บาท
- กองทุนมิยาซาวหมู่บ้านละ 1 แสนบาท
- กลุ่มแม่บ้าน
- ศูนย์สาธิตและพัฒนากระบวนการเรียนรู้กิจกรรมชุมชนบ้านบางยี่ว ประกอบด้วย
 - 1) กองทุนข้าวชุมชน บ้านบางยี่ว
 - 2) กองทุนสวัสดิการชุมชน บ้านบางยี่ว
 - 3) กองทุนสุขภาพชุมชน บ้านบางยี่ว
 - 4) กองทุนกองคลัง ศูนย์สาธิตฯ
 - 5) กองทุนสำรอง
 - 6) กลุ่มเกษตรกรกรอมทรัพย์เพื่อการผลิต

ความเป็นมาของศูนย์ฯ

แนวคิดริเริ่มจัดตั้งกลุ่ม เริ่มจากคำถามที่เกิดขึ้นกับตนเองของนายทวี สร้อยสิริสุนทร ว่า

- ทำไม ? คนแก่อายุมากแล้วยังต้องทำนา
- ทำไม ? คนหมู่ที่ 3 ทำนาอย่างเดียวปล่อยให้ที่ดินว่างเปล่าหลังฤดูเก็บเกี่ยว
- ทำไม ? ไม่ทำอาชีพเสริมสร้างรายได้หลังฤดูทำนาหรือเก็บเกี่ยว
- ทำไม ? กองทุนที่อยู่ในหมู่บ้าน เช่น กข.คจ. สวัสดิการสงเคราะห์หมู่บ้าน กองทุนนางข้าว

ฯลฯ ไม่ตอบสนองความต้องการของสมาชิกในหมู่บ้านตามที่ควรจะเป็น

- ทำไม ? สมาชิกในหมู่บ้านมักบ่นอยู่บ่อยๆว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการดำเนินกิจกรรมของหมู่บ้าน
- ทำไม ? สมาชิกในหมู่บ้านมักต่อว่าผู้ใหญ่บ้านว่าไม่ปฏิบัติงานที่ดี

และสารพัดจะทำไม ? ทำไม ? ทำไม ? ...

ดังนั้นนายทวี สร้อยสิริสุนทร จึงเริ่มคิดหาคำตอบจากคำถามข้างต้น โดยมีแนวคิดที่ต้องใช้วิธีดำเนินกิจกรรมควบคู่กับการได้มาซึ่งคำตอบด้วย จึงได้ชักชวนคนที่สนใจและมีแววในเรื่องส่วนรวม และในการพัฒนาหมู่บ้านของตนเองซึ่งประกอบด้วย 1) นายโสภณ จันทร์ทอง อายุ 56 ปี การศึกษา ม.8 2) นายประจวบ เกลี้ยงดำ อายุ 46 ปี การศึกษา ป.4 3) นายปรีชา คำชุม อายุ.....ปี การศึกษา ป.4. นายสมศักดิ์ จันทร์ศรี อายุ 42 ปี การศึกษา ปริญญาตรี รวมเป็น 5 คน นัดพบพูดคุยกันใต้ต้นทุกวาง

สนามโรงเรียนวัดบางยี่วในเดือนพฤษภาคม 2541 ซึ่งเป็นช่วงปิดเทอม ตั้งประเด็นพูดคุยกันเรื่องสภาพความเป็นอยู่ทั่วไปของคนในชุมชน 1) รายรับ – รายจ่ายในครัวเรือน 2) ทุนในการทำอาชีพ 3) กิจกรรมต่าง ๆ กับการเข้าถึงของสมาชิกในหมู่บ้าน ผลการพูดคุยสรุปกันอย่างไม่เป็นทางการได้ดังนี้

1) ต้องตั้งกลุ่มองค์กร โดยตั้งกันเองไม่ใช่ราชการตั้งให้ แต่เชิญเป็นที่ปรึกษาชื่อกลุ่ม "เกษตรกรรม หมู่ 3 บ้านบางยี่ว"

2) ต้องตั้งกลุ่มออมทรัพย์ โดยตั้งกันเองไม่ใช่ราชการตั้งให้ แต่เชิญเป็นที่ปรึกษา ชื่อกลุ่ม "เกษตรกรออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านบางยี่ว"

หลังจากนั้นในวันที่ 1 ตุลาคม 2541 ได้จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรรม หมู่ 3 บ้านบางยี่วขึ้น โดยมีคณะกรรมการ ดังนี้

1. นายทวี สร้อยสิริสุนทร	ตำแหน่ง ประธาน
2. นายสมศักดิ์ จันทรศรี	ตำแหน่ง รองประธาน
3. นายปรีชา คำชุม	ตำแหน่ง เลขานุการ
4. นายประจวบ เกลี้ยงดำ	ตำแหน่ง เภรัญญิก
5. นายถวิล พรหมพฤกษ์	ตำแหน่ง เลขานุการ
6. นายปรีชา มากชุมพล	ตำแหน่ง กรรมการฝ่ายนาข้าว
7. นายสุพจน์ สองสี	ตำแหน่ง กรรมการฝ่ายปศุสัตว์
8. นายโสภณ จันทรทอง	ตำแหน่ง กรรมการฝ่ายประมง
9. นายวิโรจน์ พรหมพฤกษ์	ตำแหน่ง กรรมการฝ่ายไร่นาสวนผสม
10. นางยินดี ทองนาค	ตำแหน่ง กรรมการฝ่ายพืชผักสวนครัว

และมีกรรมการที่ปรึกษาดังนี้

1. นายมนูญ นวลศรี	สมาชิก อบต.หมู่ที่ 3
2. นายสมจิตร สุดเอียด	ประธาน อบต.การะเกด ตำบลการะเกด
3. นายไพบุลย์ ชุนนำ	เจ้าหน้าที่เกษตร ตำบลการะเกด
4. นายกระบวง ทองนาค	ผู้ทรงคุณวุฒิ
5. นายถวิล จงไกรจักร	ผู้ทรงคุณวุฒิ
6. นายเพิ่ม ชุนนำ	ผู้ทรงคุณวุฒิ อาวุโสหมู่บ้าน
7. นายจรรณ ชูเทพ	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 3
8. นางสุพรรณี หมั่นใจ	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางยี่ว

โดยมีกิจกรรมในคณะกรรมการดังนี้

1. ประชุมทุกเดือนเดือนละ 1 ครั้ง

2. ทดลองการออมทรัพย์กัน 4 คน คือ 1) นายโสภณ จันทรทอง 2) นายปรีชา คำชุม 3) นายทวี สร้อยสิริสุนทร และ 4) นายสมศักดิ์ จันทรศรี ในการทำงานนั้นแม้ตามโครงสร้างมี 8 คน แต่นายทวี สร้อยสิริสุนทร ซึ่งเป็นประธานและแกนนำในช่วงเดือนพฤษภาคม 2541 ถึงเดือนมีนาคม 2542 ต้องรับผิดชอบดำเนินการเองทั้งหมด คือ เป็นผู้ดำเนินการประชุม บันทึกการประชุม รับส่งจะออมทรัพย์ ประสานงานภายนอกชุมชน เก็บรักษาเงินรวมทั้งการนำเงินฝากธนาคาร จัดทำเอกสาร และทะเบียนบัญชี ฯลฯ

วันที่ 12 มีนาคม 2542 ได้มีการประชุมเพื่อจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ตามที่ได้สรุปเอาไว้เมื่อเดือนพฤษภาคม 2541 โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมดังนี้

1. คณะกรรมการกลุ่มเกษตรกรรม หมู่ 3 บ้านบางยี่ว และกรรมการที่ปรึกษา
2. เจ้าหน้าที่เกษตรประจำตำบล
3. เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนประจำตำบล
4. บัณฑิตอาสา ประจำตำบลจากสำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัด
5. สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่ที่ 3 และหมู่ที่ 2
6. ชาวบ้านหมู่ที่ 2 และหมู่ที่ 3 จำนวน 61 คน

ได้ประชุมกันที่อาคารโรงเรียนวัดบางยี่ว โดยใช้ชื่อกลุ่มเกษตรกรออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านบางยี่ว โดยมีความหมายเพื่อเป็นการพัฒนาการทำงานแบบบูรณาการของหน่วยงานเกษตรและพัฒนาชุมชน เพราะในขณะนั้นทางหน่วยงานเกษตรจัดตั้งกลุ่มธนาคารหมู่บ้าน และพัฒนาชุมชนจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยนายทวี สร้อยสิริสุนทรหวังว่ากลุ่มองค์กรชุมชนต้องเป็นแกนกลางในการพัฒนา และหน่วยงานต่างๆเป็นผู้สนับสนุน และที่ประชุมได้เสนอให้มีคณะกรรมการเพื่อดำเนินงานดังนี้

1) นายทวี สร้อยสิริสุนทร	ตำแหน่ง ประธาน
2) นายประจวบ เกลี้ยงดำ	ตำแหน่ง รองประธาน
3) นายปรีชา คำชุม	ตำแหน่ง เลขานุการ
4) นายกระบวง ทองนาค	ตำแหน่ง เกรียณิก
5) นางดี พุ่มมณี	ตำแหน่ง กรรมการ
6) นางเอื้อน ปานมณี	ตำแหน่ง กรรมการ
7) นางชบา มากชุมพล	ตำแหน่ง กรรมการ
8) นางวรรณ วัชรทอง	ตำแหน่ง กรรมการ

และมีคณะที่ปรึกษาเป็นคณะเดียวกันกับกลุ่มเกษตรกรรม หมู่ 3 บ้านบางยี่ว โดยมีสมาชิก 35 คน รวมจำนวน 67 หุ่น (หุ่นละ 50 บาท) ทำการทุกวัน ที่ 15 ของทุกเดือน โดยเริ่มส่งส่งจะออมทรัพย์

ในวันที่ 15 เดือนพฤษภาคม 2542 และได้ตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินงานทั้งกลุ่มเกษตรกร หมู่ 3 และกลุ่มเกษตรกรอ้อมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านบางยี่ว โดยมี

1) นายทวี สร้อยสิริสุนทร	ตำแหน่ง ประธาน
2) นายโสภณ จันทรทอง	ตำแหน่ง รองประธาน
3) นายปรีชา คำชุม	ตำแหน่ง เลขานุการ
4) นางรัชนี นวลศรี	ตำแหน่ง เลขานุการ
5) นายประจวบ เกลี้ยงดำ	ตำแหน่ง เกรียงไกร
6) นางชะบา มากชุมพล	ตำแหน่ง เกรียงไกร
7) นางเอื้อน ปานมี	ตำแหน่ง ประชาสัมพันธ์
8) นางดี พุ่มมณี	ตำแหน่ง ประชาสัมพันธ์
9) นายบุญฤทธิ์ พรหมพุก	ตำแหน่ง ปศุสัตว์
10) นางกิมดิน สงดำ	ตำแหน่ง ปศุสัตว์
11) นายสุนทร เรืองอ่อน	ตำแหน่ง ประมง
12) นางแดง สองสี	ตำแหน่ง ไร่นาสวนผสม
13) นายประกอบ เรืองอ่อน	ตำแหน่ง พืชผักสวนครัว

และมีคณะกรรมการที่ปรึกษา

1) นายไพฑูรย์ ขุนนำ	เจ้าหน้าที่เกษตรกรประจำตำบลการะเกด
2) นายสมพงษ์ ศรีนวล	นายกคิลปินพื้นบ้านศรีวิชัย อ.เชียรใหญ่
3) พระอธิการแปลก	เจ้าอาวาสวัดไทรทอง
4) นายเสริม นิ่มนวล	ครูโรงเรียนวัดบางยี่ว
5) นางสุพรรณิ หมั่นใจ	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางยี่ว
6) นายสมจิตร์ สุดเอียด	ประธานกลุ่มไร่นาสวนผสมตำบลการะเกด
7) นายอรุณ ชูเทพ	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 3
8) องค์การบริหารส่วนตำบลการะเกด	
9) พัฒนาชุมชนอำเภอเชียรใหญ่	
10) นายเพิ่ม ขุนนำ	ผู้ทรงคุณวุฒิ อาวุโสชุมชน

โดยที่ทำการประจำเดือนใช้ที่ห้องอาหารโรงเรียนวัดบางยี่ว ในขณะเดียวกันก็มีการวิพากษ์วิจารณ์ของคนในชุมชนว่า “ไม่นานก็ล้ม” บางคนก็เพิ่มเติมว่า “ไม่ให้ถึงปีก็ล้ม” หรือ “เดี๋ยวก็ล้มเพราะโกงกัน”

จากการรับสมาชิกเพิ่ม ได้มีสมาชิกในหมู่ที่ 2 มาสมัครเป็นสมาชิกด้วย และมีสมาชิกเพิ่มขึ้นทุกเดือน ในเดือนสิงหาคม 2542 ได้มีการไม่ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ โดยกรรมการในฝ่ายเกรียงไกร

ต้องการนำเงินสัจจะออมทรัพย์ที่มีอยู่ปล่อยกู้โดยไม่ผ่านที่ประชุม แต่ในระเบียบข้อบังคับได้กำหนดเอาไว้ว่าต้องออมเงินกันครบ 6 เดือน โดยนับจากเดือนพฤษภาคม 2542 จึงปล่อยกู้ได้ แต่เหรียญกษาปณ์ใช้วิธีการเขียนโน้ตใส่กระดาษโดยมีเนื้อหาให้นายทวี สร้อยสิริสุนทร(ประธาน)จ่ายเงินให้กับผู้ถือโน้ต ผู้ถือโน้ตเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรออมทรัพย์หมู่ที่ 2 แต่นายทวี สร้อยสิริสุนทร ไม่ทำให้ ทำให้เหรียญกษาปณ์และสมาชิกผู้ถือโน้ตไม่พอใจ เป็นเหตุให้เกิดการแตกแยกในสมาชิกกลุ่มที่เป็นสมาชิก หมู่ที่ 2 และหมู่ที่ 3

เดือนกรกฎาคม 2542 ทางกลุ่มเกษตรกรออมทรัพย์ได้เชื่อมโยงกับสภาธนาคารหมู่บ้านและเครือข่ายการเงินชาวบ้านเมืองนคร เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมเมนู 5 ในชื่อโครงการสวัสดิการ ชุมชนเร่งด่วน เพื่อผู้ยากลำบากโดยการสนับสนุนของกองทุนทางสังคม (SIF) และคุณภิรม ภคเมธาวี มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ (มวล.) เพราะหลักการ เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ตรงกับหลักการของกลุ่ม

เดือนสิงหาคม 2542 ทางสำนักงานเกษตรอำเภอเชียรใหญ่ได้มีกิจกรรมปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตข้าว และกิจกรรมผลิตข้าวเพื่อการค้าในโครงการส่งเสริมการเกษตรในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยในปี 2542 ได้สนับสนุนพันธุ์ข้าวเปลือกและปุ๋ยเคมีเพื่อจำหน่ายให้สมาชิกกลุ่มเกษตรกรรมหมู่ที่ 3 บ้านบางยี่วในราคายุติธรรม และให้ชำระเงินหลังการเก็บเกี่ยว โดยเงินดังกล่าวได้จัดตั้งเป็นเงินกองทุนโดยใช้ชื่อว่า “เงินกองคลัง” ของกลุ่มเกษตรกรออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านบางยี่ว

เดือนกันยายน 2542 นายทวี สร้อยสิริสุนทร ได้ร่วมปรึกษากับสมาชิกบางคนในกรณีความแตกแยกในเรื่องของพฤติกรรมของเหรียญกษาปณ์และสมาชิกหมู่บ้านหมู่ที่ 2 นายทวี สร้อยสิริสุนทร ได้ตัดสินใจยุติการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านบางยี่วในวันที่ 15 กันยายน 2542 เวลา 10.57 น. และได้รวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรออมทรัพย์เพื่อการผลิตขึ้นมาอีกครั้งในเวลา 11.15 น. ในวันเดียวกันโดยมีสมาชิก 29 คน เป็นสมาชิกหมู่บ้านหมู่ที่ 3 ทั้งหมด

จากโครงสร้างกลุ่มมีกรรมการ 13 คน จำนวน 16 ตำแหน่ง มีคนทำหน้าที่ตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับเพียง 4 คน ได้แก่

- 1) นายทวี สร้อยสิริสุนทร
- 2) นายโสมณ จันทรทอง
- 3) นายประจวบ เกลี้ยงดำ
- 4) นางชะบา มากชุมพล

แต่การปฏิบัติหน้าที่ยังเป็นบทบาทของ 1) นางชะบา มากชุมพล ทำหน้าที่เป็นผู้รับเงินสัจจะออมทรัพย์ 2) นายประจวบ เกลี้ยงดำ ดูแลการปล่อยกู้หรือสินเชื่อด้วย 3) นายทวี สร้อยสิริสุนทร ทำหน้าที่ต่าง ๆ ที่เหลือจากสองคนข้างต้นเหมือนปีที่แล้ว (พฤษภาคม 2542 - เมษายน 2543)

วันที่ 8 ธันวาคม 2542 ได้มีการประชุมผู้ที่มีรายชื่อจากการสำรวจเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมและทำความเข้าใจในข้อตกลงร่วมกันของกิจกรรมเมนู 5 สวัสดิการชุมชนเร่งด่วนของกองทุนเพื่อทางสังคม (Social Investment Fund) หรือกองทุนชุมชน (SIF)

ความเป็นมาของกองทุนชุมชน

สืบเนื่องจากวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมช่วงปี พ.ศ.2539 – 2541 รัฐบาลได้มีแนวคิดที่จะแปรวิกฤติให้เป็นโอกาสในการกอบกู้เศรษฐกิจและสร้างฐานการพัฒนาที่ยั่งยืน จึงได้มี “โครงการลงทุนเพื่อสังคม” (Social Investment Project หรือ SIP) และได้กู้เงินจากธนาคารโลกมาใช้เป็นสองแนวทาง คือ

แนวทางที่ 1 จัดสรรงบประมาณให้กับโครงการที่มีประสิทธิภาพของรัฐบาลตามแผนงานโครงการที่มีอยู่แล้ว ซึ่งสามารถบรรเทาและแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมได้ด้วยความรวดเร็ว

แนวทางที่ 2 กระทรวงการคลังมอบหมายให้ธนาคารออมสินเป็นผู้บริหาร 2 กองทุน คือ

2.1 กองทุนพัฒนาเมืองในภูมิภาค (Regional Urban Development Fund) หรือกองทุนเมือง (RUDF)

2.2 กองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม (Social Investment Fund) หรือกองทุนชุมชน (SIF) โดยจัดตั้งขึ้นเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทั้งชนบทและในเมือง โดยมีหลักการสำคัญในการดำเนินการดังนี้

- 1) หลักการ “ทุนทางสังคม” (Social Capital) การลงทุน / เพิ่มทุนทางสังคม
- 2) หลักการ แบ่งปันทรัพยากรที่เอื้อเพื่อเกื้อกูลต่อการลงทุน
- 3) หลักการ ความเข้มแข็งมั่นคงของชุมชน
- 4) หลักการ องค์กรชุมชนเป็นแกนหลักในการพัฒนา
- 5) หลักการ พึ่งตนเองและร่วมมือกัน
- 6) หลักการ ความร่วมมือหลายฝ่าย (พหุภาคี)
- 7) หลักการ ประชาสังคมร่วมเรียนรู้และพัฒนาต่อเนื่อง
- 8) หลักการ เครือข่ายประชาสังคม (เพื่อความเข้มแข็งและมั่นคงของสังคม)

มีเป้าหมายดังนี้

- 1) พัฒนาความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนและการพึ่งตนเองของท้องถิ่น
- 2) ให้ความร่วมมือช่วยเหลือประชาชนฐานล่าง ซึ่งได้แก่ กลุ่มคนว่างงาน คนยากจน จากผลกระทบวิกฤติเศรษฐกิจ กลุ่มผู้หญิง และกลุ่มคนด้อยโอกาสในสังคม

โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

- 1) เพื่อให้มีการฟื้นฟูสังคมฐานล่าง ให้ชุมชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเองด้วยกระบวนการของการกระจายอำนาจโดยเน้นที่ชุมชนฐานล่างและองค์กรท้องถิ่นที่มีการรวมตัว

กันมาก่อน มีศักยภาพในการจัดการเพื่อให้เกิดกระบวนการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับประโยชน์ และร่วมตรวจสอบระหว่างองค์กรท้องถิ่นร่วมกับส่วนท้องถิ่นและภาคีต่าง ๆ ในท้องถิ่น

2) เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการบริหารจัดการขององค์กรชุมชนและองค์กรท้องถิ่นให้สามารถพึ่งตนเองระยะยาว และสามารถขยายเครือข่ายไปทั่วประเทศเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เข้มแข็ง มีกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

3) เพื่อสนับสนุนให้เกิดระบบเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อนำไปสู่เศรษฐกิจแบบพึ่งตนเอง โดยจัดตั้งองค์กรธุรกิจของชุมชนระดับท้องถิ่นที่ชุมชนร่วมกันเป็นเจ้าของธุรกิจ ชุมชนบริหารจัดการ และเป็นภูมิคุ้มกันระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียงของท้องถิ่น

4) เพื่อสนับสนุนความร่วมมือระหว่างรัฐและประชาชน

5) เพื่อกระตุ้นให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมพัฒนาสังคมอย่างกว้างขวาง โดยสนับสนุนให้เกิดประชาสังคมและธรรมรัฐในระยะยาว โดยการร่วมมือเป็นพหุภาคีระหว่างองค์กรชุมชน หน่วยงานรัฐในส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น ภาคธุรกิจ องค์กรพัฒนาเอกชน ชุมชนและสถาบันวิชาการ โดยกลุ่มองค์กร/เครือข่ายชุมชนทั้งที่เป็นและไม่นิติบุคคลรวมตัวกันอย่างน้อย 1 ปี วัด มัสยิด โบสถ์ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถขอเข้าร่วมกิจกรรม แบ่งเป็นเมนูหรือรายการดังนี้

เมนูที่ 1 การเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อพัฒนาอาชีพและเศรษฐกิจชุมชน

เมนูที่ 2 สวัสดิการสังคมและสวัสดิภาพของชุมชน

เมนูที่ 3 การฟื้นฟูอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรม

เมนูที่ 4 การพัฒนาเสริมสร้างความสามารถของกลุ่มและเครือข่าย

เมนูที่ 5 การจัดสวัสดิการชุมชนเร่งด่วนเพื่อผู้ยากลำบาก

ซึ่งมีหลักที่เป็นหัวใจสำคัญของเมนูที่ 5 ดังนี้

- ไปร่งใส
- มีประสิทธิภาพ
- มีเพื่อนมากขึ้น
- เชื้ออาหารต่อผู้ยากลำบากกว่า
- ยืนบนขาตนเองได้

กองทุนได้รับการจัดสรรงบประมาณจากกระทรวงการคลังผ่านธนาคารออมสินจำนวน 12 ล้านเหรียญสหรัฐหรือประมาณ 4,800 ล้านบาท มีระยะเวลาดำเนินการ 40 เดือน โดยเริ่มจากเดือนกันยายน 2541 – เดือนมกราคม 2545

จากรายละเอียดข้างต้น ทางกลุ่มเกษตรกรออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านบางยี่หวังจึงได้เข้าร่วมกิจกรรมภายใต้การเชื่อมโยงขององค์กรเครือข่ายการเงินชาวบ้านเมืองนคร (อกช.เมืองนคร) โดยเป็นสมาชิก มีคุณวิโรจน์ คงปัญญาเป็นประธานเครือข่าย

ในเวทีการประชุมนายทวิ สร้อยสิริสุนทร ได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ เป้าหมายหลักการของกองทุนชุมชน (SIF) จากที่ได้เข้าร่วมประชุมทำความเข้าใจจากสำนักงานใหญ่ธนาคารออมสินโดยคุณไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม และคุณเอนก นาคะบุตร และเอกสารแนบพบเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2542 ที่ประชุมได้มีข้อตกลงกันจัดตั้ง “กองทุนสวัสดิการชุมชน ม.3 บ้านบางยี่ว” และเลือกตัวแทนของผู้รับสวัสดิการคือนายคล้อย เรืองฤทธิ์ เป็นกรรมการสมทบ

จากการสังเกตของนายทวิ สร้อยสิริสุนทร ในเวทีการประชุมพบว่า มีผู้รับสวัสดิการจำนวนมาก มีปฏิกิริยาไม่เห็นด้วยกับการจัดตั้งเป็นกองทุนสวัสดิการ เพราะต้องการจะได้เป็นเงินสดเหมือนกับงบประมาณอื่นๆที่ผ่านมาของหมู่บ้าน เพราะมีฐานคิดว่า “เงินของหลวง” “ตางค์ของหลวง” “รัฐบาลแจกมาให้ฟรี ๆ” และคำพูดอื่นในทำนองเดียวกันอีกมากมาย ดังนั้นในการประชุมประจำเดือนในเดือนต่อมา ต้องมีเรื่องการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนและการจัดตั้งกองทุนต่าง ๆ โดยชุมชนเป็นผู้เสียสละมองเห็นประโยชน์ส่วนรวมและความมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ใช้ฐานคิดพึ่งพากันของชุมชนเพื่อความยั่งยืน รวมทั้งพูดคุยกับคณะกรรมการมากขึ้น นอกจากวันที่ 15 ของทุกเดือนรวมทั้งกรรมการสมทบของกองทุนสวัสดิการชุมชนด้วย

วันที่ 6 มีนาคม 2543 ได้รับการโอนครั้งที่ 1 และได้แจ้งในที่ประชุมว่า เงินได้โอนเข้าบัญชีกองทุนแล้วในวันทำการที่ 15 มีนาคม 2543 พอผู้รับสวัสดิการรู้มีการเสนอความต้องการจะเอาเป็นเงินสดมาแบ่งกันโดยไม่นึกถึงที่เคยได้ประชุมและทำมติข้อตกลงกันเอาไว้ ทำให้นายทวิ สร้อยสิริสุนทร ต้องหาทางออกเพื่อรักษาความเป็นเอกภาพในการบริหารจัดการและเจตนารมณ์ในการจัดตั้งกลุ่มโดยเสนอต่อที่ประชุมว่า “ถ้าไม่ได้นำมาจัดตั้งเป็นกองทุนสวัสดิการก็ขอคืนเงินแก่องค์กรเครือข่ายการเงินชาวบ้านเมืองนคร” โดยให้เหตุผลว่าถ้าเราเอามาแบ่งกันไม่กัวันเงินก็หมด และยังไม่เป็นการปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของกองทุนเพื่อสังคมและเจตนารมณ์ของการก่อตั้งกลุ่มเกษตรกร ม.3 บ้านบางยี่ว และกลุ่มเกษตรกรออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านบางยี่วด้วย จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้รับสวัสดิการและสมาชิกส่วนใหญ่เข้าใจและเห็นเป็นรูปธรรมมากขึ้น แต่ก็ยังมีสมาชิกบางคนและคนในชุมชนคอยยุยงอยู่ตลอดเวลา เช่น “เงินหลวงเค้าให้มาแจกแต่นายทวิ สร้อยสิริสุนทร เอามาเพื่อเอาไว้ใช้เอง” หรือ “เงินรัฐบาลเอาแจกให้ชาวบ้านฟรี ๆ ไม่ต้องเอามาบริหารจัดการให้ยุ่งยาก” “นายทวิ หลอกเอาชื่อเด็กและคนแก่ไปหาเงิน” จากการยุยงปล่อยข่าวทำให้มีการแจ้งความจำนงค์ไม่ขอรับสวัสดิการเพราะต้องการประชิดและกดดัน โดยคิดว่าถ้าไม่มีลายเซ็นของเด็กก็จะไม่ได้รับงบประมาณสนับสนุนมา ทำให้ต้องมีการประชุมเพื่อเปลี่ยนแปลงผู้รับสวัสดิการในวันที่ 7 พฤษภาคม 2543 แต่พอถึงเวลาประชุมกลับเปลี่ยนใจเข้ารับสวัสดิการต่อหลายคน เมื่อนายทวิ สร้อยสิริสุนทร ได้สอบถามถึงเหตุผลได้ความว่า “นาย.....ที่เป็นกรรมการสมทบและสมาชิกบางคนเป็นคนยุยงให้กดดัน โดยไม่ต้องลงลายมือชื่อขอรับสวัสดิการ”

ซึ่งต่อมาในวันที่ 15 พฤษภาคม 2543 เป็นวันทำการประจำเดือน บุคคลดังกล่าวได้ขอลงหุ้นลาออกจากการเป็นสมาชิกกลุ่มและไม่มีสิทธิในการได้รับสวัสดิการและเข้าร่วมกิจกรรมอื่น โดยระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม

จะเห็นว่าการที่จะทำในสิ่งที่ถูกต้อง ถูกหลักเกณฑ์นั้น ต้องตกเป็นผู้ต้องหา ถูกกล่าวหาว่าร้ายค่าทอ ทั้งต่อหน้าและลับหลัง

วันที่ 26 พฤษภาคม 2543 ได้จัดประชุมประจำปีขึ้น โดยได้ชี้แจงรายละเอียดกิจกรรมแผนงานรายรับ – รายจ่าย การบริหารจัดการ และผลที่ได้จากการดำเนินกิจกรรมทั้งกลุ่มเกษตรกรรวม ม.3 บ้านบางยี่วและกลุ่มเกษตรกรอ้อมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านบางยี่วไว้ดังนี้

1) ได้พบเจอทุนทางสังคมที่มีอยู่แล้วในชุมชน เช่น ภูมิปัญญา ศักยภาพความสามารถในตัวของบุคคล

2) ได้พัฒนาศักยภาพความรู้ความสามารถของตัวบุคคล

3) ได้ผู้นำธรรมชาติเพิ่มมากขึ้น

4) ได้ค้นพบต้นเหตุของความแตกแยกและการขาดความสามัคคี เช่น การเห็นแก่ตัว อิจฉาริษยา เห็นแก่ได้จนเกินควร ฯลฯ

5) ได้ค้นพบความสามัคคีโดยจิตใต้สำนึก เช่น การเอื้ออาทร การเสียสละเวลา ทรัพย์สิน และ ฯลฯ

6) ยังมีบางหน่วยงานหรือข้าราชการบางคนที่มีความพร้อมจะช่วยเหลือและให้การสนับสนุนต่อองค์กรชุมชน โดยเฉพาะกับองค์กรที่เสรีและอิสระเช่น กลุ่มของเรา (องค์กรเกษตรกรรวม ม.3 บ้านบางยี่ว)

ได้เสนอข้อบังคับและเลือกคณะกรรมการดำเนินงานโดยที่ประชุมดังนี้

1) นายโสภณ จันทรทอง ประธาน

2) นายธวัช เรืองอ่อน รองประธาน

3) นางชะบา มากชุมพล เภรัญญิก

4) นางเอื้อน ปานมี ผู้ช่วยเภรัญญิก

5) นางรัชณี นวลศรี บัญชี

6) นายประจวบ เกลี้ยงคำ เงินกู้

7) นางดี พุ่มมณี ฝ่ายนาข้าว

8) นางกิมดิน สงคำ ฝ่ายปศุสัตว์

9) นางประกอบ เรืองอ่อน ฝ่ายประมง

10) นายบุญฤทธิ์พรหมพฤกษ์ ฝ่ายไร่นาสวนผสม

11) นายทวี สร้อยสิริสุนทร กรรมการเลขานุการ

คณะกรรมการที่ปรึกษา

- 1) นายไพบูลย์ ขุนน้ำ เจ้าหน้าที่เกษตรประจำตำบล
- 2) นายสมจิตร สดเชียด ประธานกลุ่มไร่นาสวนผสมตำบลเกาะเกด
- 3) นายสมพงษ์ ศรีนิล นายกชมรมศิลปพื้นบ้านศรีวิชัย อ.เชียรใหญ่
- 4) นายเพิ่ม ขุนน้ำ ผู้ทรงคุณวุฒิ อาวุโสชุมชน
- 5) พระอธิการแปลก สัตยาธิโก เจ้าอาวาสวัดไทรทอง
- 6) นายเสริม นิ่มนวล ผู้ทรงคุณวุฒิ ครูโรงเรียนวัดบางอ่าว
- 7) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกด
- 8) พัฒนาชุมชนประจำตำบล
- 9) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเชียรใหญ่
- 10) นายสมพิศ ทองเทศ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 6
- 11) นายฝาก ตริถวัลย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ นักบัญชีชาวบ้าน
- 12) นายอรุณ ชูเทพ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 3 ตำบลเกาะเกด

ถึงในโครงสร้างจะมีคณะกรรมการถึง 11 คน 11 ตำแหน่ง แต่การปฏิบัติหน้าที่ยังเป็นบทบาทของ

- 1) นางชะบา มากชุมพล ในการรับสั่งจะออมทรัพย์รายเดือน
- 2) นายประจวบ เกลี้ยงคำ ดูแลฝ่ายเงินกู้และตรวจสอบต่าง ๆ
- 3) นายทวี สร้อยสิริสุนทร หน้าที่ต่าง ๆ ที่เหลือเหมือนเดิม
- และ 4) นายโสภณ จันทรทอง มาเป็นประธานผู้หลักผู้ใหญ่และผู้อาวุโสของกลุ่ม

ในเดือนพฤษภาคม 2543 หอการค้าของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และมีการลงคะแนนเลือกตั้งใหม่ในเดือนมิถุนายน 2543 นายทวี สร้อยสิริสุนทร ได้ลงสมัครเลือกตั้งด้วย ทำให้เกิดความขัดแย้งกรณีเรื่อง กองทุนสวัสดิการชุมชนเพิ่มขึ้นจากห้วคณะแนที่ถือพรรคถือพวกพี่น้อง และจากผู้สมัครลงเลือกตั้ง เช่น มีการหาเสียงว่า ถ้าได้รับเลือกตั้งจะแจ้งความให้ตำรวจจับนายทวี ฐานแอบอ้างชื่อชักยอกทรัพย์ มีบางคนมาบอกว่าให้นำเงินจากเมนู 5 ที่จัดตั้งเป็นกองทุนสวัสดิการชุมชนมาแจกแล้วจะลงคะแนนให้ และสารพัดวิธีที่สกปรกเพื่อให้ได้รับชัยชนะจากการเลือกตั้ง แต่นายทวี ก็เฉย โดยยืนยันเจตนารมณ์ที่ตั้งกลุ่มและสิ่งที่ปฏิบัติมา และนี่ก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่มีการลาออกจากสมาชิกกลุ่มบางคน “ไม่ซื้อเสียงแจกเงิน ไม่เลี้ยงเหล้าดื่มหมู ชาวบ้านไม่เลือกหรือ” นายทวี สร้อยสิริสุนทร ได้สรุปเป็นบทเรียนไว้

วันที่ 16 มิถุนายน 2543 ทางกลุ่มเกษตรกรหมู่ที่ 3 บ้านบางอ่าวได้ไปขึ้นทะเบียนกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร ณ สำนักงานเกษตรและจังหวัดนครศรีธรรมราช

ในช่วงปิดเทอมเดือนเมษายน กลุ่มได้ใช้บ้านนายทวี สร้อยสิริสุนทรเป็นที่ทำการชั่วคราว พอเปิดเทอมก็ไม่ได้ไปใช้ที่โรงเรียนเพราะทางโรงเรียนได้ตั้งกลุ่มขึ้นเอง เลยต้องใช้ที่ดินไม้บ้านนายทวีเป็นที่ทำการเรื่อยมา

ในขณะที่เดียวกันผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางยี่ว์ได้พบโอกาสใช้จังหวะของการแตกร้างของชุมชนเพิ่มความแตกแยกให้กับชุมชนโดยตั้งกลุ่มขึ้นมาอีกโดยใช้ชื่อคล้ายคลึงกัน ถ้าฟังหรืออ่านโดยไม่ได้สังเกต คิดว่าเป็นกลุ่มเดียวกัน คือชื่อว่า “กลุ่มเกษตรอ้อมทรัพย์แบบพึ่งพอโรงเรียนวัดบางยี่ว์” เพราะ 1) มีสมาชิกมาถามว่าเป็นกลุ่มเดียวกันหรือไม่ 2) ไปรษณีย์ส่งผิดเพราะชื่อคล้ายกัน

จากการศึกษาได้พบเหตุของการจัดตั้งกลุ่มเกษตรอ้อมทรัพย์แบบพึ่งพอโรงเรียนวัดบางยี่ว์ ดังนี้

1) เห็นว่าทางกลุ่มเกษตรอ้อมทรัพย์ฯ สามารถติดต่อเชื่อมโยงแหล่งทุนสนับสนุนได้ทั้ง ๆ ที่เป็นชาวบ้าน ถ้าข้าราชการที่เป็นโรงเรียนควรขอได้เหมือนกัน น่าจะง่ายกว่าจากกองทุนชุมชนสำนักงานเกษตรอำเภอ ฯลฯ เพราะเคยพบผู้อำนวยการท่านนี้ไปสำนักงานเครือข่ายการเงินชาวบ้านเมืองนคร และขึ้นทะเบียนกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร

2) สามียของผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางยี่ว์เริ่มเคลื่อนไหวทางการเมือง ลงพื้นที่หาเสียงเพื่อต้องการสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร(สส.)ในนามพรรคความหวังใหม่

3) ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางยี่ว์ไม่พอใจและต้องการทำลายชื่อเสียงและเครดิตของกลุ่มและนายทวิ สร้อยสิริสุนทรเพราะรู้และไม่ร่วมมือในการทุจริตงบประมาณและเวลาของวิทยากรชุมชนของโรงเรียนในช่วงเวลาที่เป็นกรรมการ โรงเรียนและวิทยากรชุมชน

จากสาเหตุข้อที่ 3 เป็นการสร้างเกราะมวลชนเพื่อป้องกันตนเองจากการร้องเรียนหรือตรวจสอบและวิเคราะห์เจาะลึกลงไป ผู้อำนวยการคนนี้มีพฤติกรรมที่ไม่สามารถจะเสนอในงานศึกษาวิจัยนี้ได้ แต่พฤติกรรมนี้ผู้คนในชุมชนส่วนใหญ่ทราบดี

ในช่วงเวลาของเดือนพฤษภาคม- ตุลาคม 2543 โครงการส่งเสริมการเกษตรในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำรินักกิจกรรมปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตข้าวโดยผ่านทางสำนักงานเกษตรอำเภอเชียรใหญ่ได้มีการสนับสนุนต่อเนื่องจากปีพ.ศ. 2542 โดยให้มีเงื่อนไขการบริหารจัดการเหมือนเดิมและได้เพิ่มเงื่อนไขดังนี้

1) ทำต่อเนื่อง 3 ปี

2) ให้นำเงินที่ได้จากการจำหน่ายข้าวปลูกและปุ๋ยเคมีจัดตั้งเป็นกองทุนหมุนเวียนในการทำข้าว

ทางกลุ่มได้มีการปรึกษาหารือทำโครงการดังกล่าวต่อโดยใช้เวทีในการกำหนดรูปแบบการบริหารจัดการ การกำหนดราคาโดยนายทวิ สร้อยสิริสุนทรเป็นผู้ดำเนินการประชุม จากเวที กรรมการบางคนแสดงความเห็นแบบวิธีการต่าง ๆ เช่น แจกฟรี จำหน่ายในราคาที่ต่ำกว่าความเป็นจริงข้าวปลูกจำหน่ายกิโลกรัมละไม่เกิน 3 บาททั้งที่ดินทุนกิโลกรัมละ 12 บาท เป็นต้น ทำให้นายทวิ ต้องใช้ความพยายามชี้แจงและให้เล็งเห็นความสำคัญของการรวมกลุ่มเพื่ออนาคตภายภาคหน้า จนสามารถหารือได้ในราคาจำหน่ายแบบเป็นที่พอใจระดับหนึ่งของเจ้าหน้าที่เกษตรประจำตำบลและนายทวิ สร้อยสิริสุนทรที่เป็นแกนนำและได้จัดตั้งเป็นกองทุนข้าวชุมชนบ้านบางยี่ว์ขึ้นจนถึงปัจจุบัน

วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2544 ได้จัดประชุมพิเศษ เรื่องโครงการส่งเสริมอาชีพหมู่บ้านละ 100,000 บาท ในงบประมาณกระตุ้นเศรษฐกิจผ่านทางองค์การบริหารส่วนตำบล โดยให้กลุ่มองค์กรในแต่ละหมู่บ้านส่งโครงการในวงเงิน 100,000 บาทปลอดดอกเบี้ย ส่งคืน ภายใน 5 ปี และกลุ่มต้องมีทุนสมทบอีก 30 เปอร์เซ็นต์ของงบประมาณที่ขอสนับสนุน โดยมีผู้เข้าร่วมประชุม 16 ราย เนื่องจากทางกลุ่มมีแผนงานเรื่องธุรกิจชุมชนในเรื่องการสร้างโรงสีชุมชน ที่ประชุมเห็นชอบให้ทางคณะกรรมการเสนอโครงการเพื่อขอการสนับสนุนโดยหมู่ที่ 3 ส่ง 3 โครงการ ผลการพิจารณาขององค์การบริหารส่วนตำบลการะเกด โครงการที่ได้รับการอนุมัติ คือ โครงการกลุ่มทำนาข้าว ซึ่งเป็นกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นเพื่อโครงการนี้โดยเฉพาะ เมื่อวิเคราะห์เจาะลึกลงไปเป็นกลุ่มของบรรดาหัวคะแนนสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่ง โดยเมียของสมาชิก อบต. เป็นหัวหน้าโครงการ

วันที่ 25 พฤษภาคม 2544 ได้จัดประชุมสามัญประจำปีของกลุ่มโดยนายทวี ตำแหน่งเลขานุการได้ชี้แจงผลการดำเนินงานของกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นระบบและครบถ้วนทุกบาททุกสตางค์ และปันผลให้สมาชิก สำหรับในด้านของคณะกรรมการได้มีการปรับเปลี่ยนดังนี้

1) นายโสภณ จันทรทอง	ประธานทำหน้าที่เป็นผู้หลักผู้ใหญ่
2) นายธวัช เรืองอ่อน	รองประธาน
3) นายประจวบ เกลี้ยงคำ	สินเชื่อ
4) นางชะบา มากชุมพล	เหรียญกษาปณ์
5) นางรัชณี นวลศรี	บัญชี
6) นางเปรมฤทัย สร้อยสิริสุนทร	สวัสดิการและทะเบียน(ฝังงาน)
7) นางเอื้อน ปานมี	ประชาสัมพันธ์
8) นายทวี สร้อยสิริสุนทร	เลขานุการ

ที่ปรึกษาไม่มี โดยมีเหตุผลดังนี้

1) ตามแนวทางของการปฏิรูปราชการแล้ว ทุกหน่วยงานของรัฐต้องทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนกิจกรรมทางกลุ่ม / องค์กร / ของภาคประชาชนอยู่แล้ว

2) ที่ผ่านมาก็ที่ปรึกษาก็ไม่ได้มีบทบาทและทำหน้าที่อยู่แล้ว บางคน บางหน่วยงานก็ถกกันขัดขวางเสียด้วยซ้ำ

จะเห็นได้ว่าจำนวนคณะกรรมการลดลงจากปี 2543 เพราะตำแหน่งหรือฝ่ายที่ไม่มีการเคลื่อนไหวทางกิจกรรมยกเลิกไปพร้อมบุคลากร และในการพัฒนาทางความสามารถในการดำเนินงานของกลุ่ม ทั้งหลักคิด แนวทางวัตถุประสงค์ของกลุ่มตอนเริ่มก่อตั้ง โดยได้แสดงความรับผิดชอบอย่างชัดเจน คือ นางชะบา มากชุมพล นายประจวบ เกลี้ยงคำ และนายธวัช เรืองอ่อน โดยสังเกตได้จาก

1) หลังจากเดือนพฤษภาคม 2544 แล้วนายทวี สร้อยสิริสุนทร จะไม่ค่อยอยู่ในที่ทำการของบางเดือน นายประจวบ เกลี้ยงคำ จะเป็นแกนนำและคอยดูแลในด้านต่าง ๆ ของกลุ่ม

2) นายธวัช เรืองอ่อน มีความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่มากขึ้น

3) นางชะบา มากชุมพล และนายธวัช เรืองอ่อน มีการพัฒนาด้านความรู้ความสามารถและได้รับการเสนอให้เป็นกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 1 ตำบลบาท

เนื่องจากนายทวี สร้อยสิริสุนทร และครอบครัวชอบปลูกต้นไม้ทุกประเภทตั้งแต่พืชผักสวนครัวจนถึงไม้ผล ไม้ยืนต้นและได้ศึกษาการทำปุ๋ยน้ำชีวภาพจากกิจกรรมวัดป่ายาง ต.ท่าจั่ว อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช แล้วนำมาขยายและสาธิตกับเพื่อนสมาชิกของกลุ่ม โดยขอสนับสนุนงบประมาณจำนวน 3,000 บาทจากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเชียรใหญ่เพื่อจัดเวทีให้ความรู้และสาธิตเป็นค่าอาหารและค่าวิทยากร ชื่อวัสดุ เช่น ถังหมัก ถากน้ำตาล จากกิจกรรมดังกล่าวเป็นการเปิดวิถีคิด วิถีปฏิบัติเรื่องการดูแลดินซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ในการทำนาข้าวที่ใช้สารเคมีจนพื้นดินในนาข้าวขาดคุณภาพ แนวคิดวิถีปฏิบัติในการลดใช้สารเคมี การหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีในการปลูกพืชผัก สัตว์ไว้เป็นอาหาร ที่บริโภคในชีวิตประจำวันเพื่อสุขภาพที่ดี การเปิดแนวคิดวิถีปฏิบัติ การลดต้นทุนในการผลิต คือใช้วัสดุเหลือใช้ในท้องถิ่นมาแปรรูปเป็นปุ๋ยทดแทนการใส่ปุ๋ยหรือสารเคมี และปัจจุบันได้มีการเผยแพร่ขยาย หัวเชื้อและการผลิตปุ๋ยชีวภาพให้กับสมาชิกของกลุ่มและผู้สนใจในหมู่บ้านและชุมชนใกล้เคียง

วันที่ 20 พ.ย. 2544 ได้มีการประชุมในงบประมาณสนับสนุนแบบกู้ยืมจากองค์กรเครือข่ายการเงินชาวบ้านเมืองนคร ในกิจกรรมเมนู 5 จากกองทุนชุมชน โดยทางองค์กรเครือข่ายการเงินชาวบ้านเมืองนคร ได้มีการรอบในการกู้ยืมดังนี้

- 1) เป็นการรวมตัวของสมาชิกกลุ่มเพื่อทำกิจการร่วมกัน
- 2) กู้ยืมโดยคิดเป็นรายคน ๆ ละ 5,000 บาทโดยกลุ่มเป็นผู้รับผิดชอบและส่งคืนเงินคืนที่ กู้ยืม องค์กรเครือข่ายการเงินชาวบ้านเมืองนครภายใน 5 ปี และค่าบำรุงหรือดอกเบี้ยให้กับกลุ่มสมทบหรือตั้งเป็นกองทุนสวัสดิการ ประกอบกับทางกลุ่มมีแผนงานและโครงการ เรื่องการสร้างโรงสีข้าวชุมชนขนาดเล็กซึ่งไม่ผ่านการอนุมัติจากองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกด คณะกรรมการจึงได้หารือกัน เป็นอันตกลงว่าจะรวบรวมผู้ประสงค์ร่วมทุนได้ 30 - 40 คน รวมเป็นเงินจำนวน 170,000 บาท โดยมีนายประจวบ เกียรติคำ เป็นหัวหน้าโครงการ สถานที่ตั้งคือ บนเนื้อที่ที่ได้รับบริจาคจากนายโสภณ จันทร์ทอง จำนวน 1 ไร่ เหตุผลที่ตัดสินใจทำโรงสีข้าว คือ

- 1) เพื่อสมาชิกไม่ต้องนำข้าวเปลือกไปสีเป็นข้าวสารไกล ๆ
- 2) เพื่อเป็นการป้องกันการเอาเปรียบจากการชั่งน้ำหนักจากเจ้าของโรงสี
- 3) เพื่อให้สอดคล้องกับอาชีพที่ทำอยู่ คือ การทำนาข้าว สอดคล้องกับการทำกิจกรรมที่ทำอยู่ คือ กองทุนข้าวชุมชน และสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนา นโยบายแห่งรัฐโดยพระราชดำริขององค์ในหลวงเรื่องเศรษฐกิจแบบพอเพียง

ในเดือนกุมภาพันธ์ 2545 ได้เริ่มก่อสร้างอาคารโรงสีข้าวโดยไม่ได้จ้างแรงงานภายนอกเลย เป็นการช่วยกันสร้างของนายโสภณ จันทร์ทอง นายประจวบ เกียรติคำ นายธวัช เรืองอ่อน และสมาชิกอีก 2-3 คนรวมทั้งการจัดหาซื้อเครื่องสีข้าวเพราะงบประมาณน้อยเลยต้องหาเครื่องสีข้าวมือสองจนสามารถเดินเครื่องสีข้าวครั้งแรกได้เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2545

ในการประชุมสามัญประจำปี เดือนพฤษภาคม 2545

1) ได้มีการปันผล

2) ระเบียบข้อบังคับ ไม่มีการเสนอการปรับเปลี่ยน แต่นำเสนอระเบียบข้อบังคับของ กองทุนข้าว

3) เพิ่มมาตรการกรณี สมาชิกท่านใดขาดส่งเงินสัจจะออมทรัพย์ในเดือนให้มีการหัก เงินปันผล โดยนำยอดปันผลที่ได้หารด้วย 12 เดือน นำผลลัพธ์ที่ได้บวกกับเดือนที่ได้บวกกับเดือนที่ขาด ส่งสัจจะออมทรัพย์นำเข้ามาสมทบกองทุนสวัสดิการ

4) ปรับปรุงสมุดสัจจะออมทรัพย์ประจำตัวสมาชิก

- เล่มใหญ่กว่าเดิมและน่าจะเป็นเล่มที่ใหญ่ที่สุดของประเทศไทย
- ใช้ได้ในการฝากถึง 10 ปีและเป็นทะเบียนการกู้-ยืม ได้ถึง 20 ครั้ง

5) คณะกรรมการ

- เริ่มใช้วิธีการให้สมาชิกเสนอให้ออกโดยให้เหตุผลหรือลาออกเองแทนการ หมกแหวะแล้วค่อยเลือกตั้งใหม่

- เสนอนางเปรมฤทัย สร้อยสิริสุนทร จากฝึกงานเป็นคณะกรรมการ โดยมี รายชื่อคณะกรรมการชุดใหม่ ดังนี้

- 1) นายโสภณ จันทรทอง ประธาน
- 2) นายธวัช เรืองอ่อน รองประธาน
- 3) นายประจวบ เกลี้ยงคำ สินเชื้อ
- 4) นางชะบา มากชุมพล เพรียญุก
- 5) นางรัชณี นวลศรี บัญชี
- 6) นางเปรมฤทัย สร้อยสิริสุนทร ทะเบียน/สวัสดิการ
- 7) นางเอื้อน ปานมี ประชาสัมพันธ์
- 8) นายทวี สร้อยสิริสุนทร เลขานุการ

จากการดำเนินงานที่ผ่านมาทำให้เกิดการพัฒนาความรู้ความสามารถ โดยใช้กิจกรรมเป็น เครื่องมือในการศึกษาเรียนรู้ เพราะตอนเริ่มก่อตั้งกลุ่ม หลายคนรวมทั้งกรรมการ สมาชิก และคนใน ชุมชนบอกว่าทำไม่ได้ ตั้งกลุ่มไม่ได้ถ้าตั้งได้ไม่นานก็ล้ม เพราะขนาดหน่วยงานรัฐมาตั้งให้และให้เงิน งบประมาณมาด้วยยังล้มเลย มีการ โกงกัน ทูจริตกัน สารพัดปัญหา แต่เมื่อกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ดำเนิน มาได้ นายทวี สร้อยสิริสุนทร จึงได้เสนอชื่อกลุ่มเพื่อความเหมาะสมสอดคล้องกับกิจกรรมที่ทำอยู่ว่า

“ศูนย์สาธิตและพัฒนากระบวนการเรียนรู้กิจกรรมชุมชนบ้านบางยี่ว” โดยมีความหมายดังนี้

1. ศูนย์ = จุดรวม, จุดร่วม, ตรงกลาง
2. สาธิต = ลองแล, ลองทำแล
3. พัฒนา = ทำให้ดีขึ้น

4. กระบวนการ = ขั้นตอน, เป็นขั้นเป็นตอน
 5. เรียนรู้ = การศึกษา, อบรม
 6. กิจกรรม = เรื่องที่ทำ, เรื่องที่จะทำ
 7. ชุมชนบ้านบางยี่ว = พื้นที่เดียวกัน, ความต้องการเหมือนกัน

โดยนายโสภณ จันทร์ทอง เป็นผู้ออกแบบตราสัญลักษณ์ ดังนี้

นกเหยี่ยว หรือภาษาใต้เรียกว่า “ยี่ว” กางปีกยืนบนถุงเงินและปากคาบตำราหรือความรู้ มีตัวอักษรได้รูปสัญลักษณ์ “สามัคคี ชื้อลัตย๋ เสียสละ” และล้อมรอบด้วยชื่อของ “ศูนย์สาริตและพัฒนากระบวนการเรียนรู้กิจกรรมชุมชน หมู่ที่ 3 ต.เกาะเกด อ.เชียรใหญ่ จ.นครศรีธรรมราช โดยประกาศใช้เป็นทางการในเดือนพฤษภาคม 2545

แสดงภาพสัญลักษณ์ของศูนย์

เดือนกรกฎาคม 2545 ทางศูนย์สาธิตและพัฒนากระบวนการเรียนรู้กิจกรรมชุมชนได้ออกหนังสือเชิญสมาชิกให้ออกหรือพ้นสภาพการเป็นสมาชิกของศูนย์จำนวน 5 คน โดยมีสาเหตุมาจากการจะมีการเลือกตั้งกรรมการระดับภาคของกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร และได้มีผู้ลงสมัครท่านหนึ่งได้ใช้วิธีการหาเสียงแบบหลอกลวงชาวบ้านโดยมีหวัคะแนนร่วมกับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกดบางคน และคนในชุมชนที่เห็นแก่เงินจำนวนหนึ่ง โดยให้เขียนแบบเสนอโครงการเป็นรายบุคคลโดยมีเงื่อนไขให้เลือกเบอร์ 4 คือนายไพรัตน์ พร้อมเรียกเก็บเงิน ทำให้สมาชิกของศูนย์สาธิตฯและกรรมการถึง 98 %หลงเชื่อทั้งที่นายทวี สร้อยสิริสุนทรได้เคยรายงานความเคลื่อนไหวเรื่องนี้ในที่ประชุมเป็นระยะๆว่าไม่มีความคืบหน้าของกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร และก็ยังเดือนในช่วงขณะที่กำลังหลอกลวงกันอยู่ แต่ไม่มีใครเชื่อและยังหาว่านายทวี สร้อยสิริสุนทรไปขัดขวางอีก เพราะผู้ที่หลอกลวงบอกว่าจะได้เงินจากกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรในเดือนตุลาคม 2545 แม้แต่คณะกรรมการก็เป็นไปด้วย โดยนายโสภณ จันทรทองผู้เป็นประธานนำเอาเอกสารสำคัญจากการขอขึ้นทะเบียนไปให้กลุ่มผู้หลอกลวงและทำให้เอกสารดังกล่าวได้รับความเสียหาย และยังเกิดความแตกแยกหนักเข้าไปอีกเมื่อผู้หลอกลวงบอกว่ากรรมการต้องเซ็นในเอกสารเสนอโครงการครบทุกคน แต่นายทวี สร้อยสิริสุนทรไม่เซ็นทำให้ประธานคือนายโสภณ จันทรทอง ถูกสมาชิกต่อว่าคำทอ เมื่อเหตุการณ์ลุกลามและกรรมการถูกหลอกลวงไปทุกคนแล้วยกเว้นนายทวี สร้อยสิริสุนทรและนางเปรมฤทัย สร้อยสิริสุนทร นายประจวบ เกดียงคำ เห็นท่าจะลุกลามไปกันใหญ่ และไม่มีทางแก้ไข จึงเข้ามาปรึกษานายทวีนายทวี เห็นว่าถ้าปล่อยไว้จะลุกลามไปมากกว่านี้ จึงนัดประชุมกรรมการเป็นการด่วน โดยนายทวีเป็นผู้ดำเนินการประชุม โดยนำกระบวนการประชุมอย่างสร้างสรรค์เข้ามาใช้ โดยเริ่มจาก

- ทบทวนเรื่องนี้เกิดขึ้นได้อย่างไร? เพราะอะไร?
- ต้นเหตุมาจากไหน? ใครมีส่วนร่วมบ้าง? ถ้าปล่อยให้เป็นต่อไปจะเกิดอะไรขึ้น?
- ระเบียบข้อบังคับกลุ่มอยู่อย่างไร? จะใช้ข้อบังคับให้มีประสิทธิภาพอย่างไรบ้าง?

จากประเด็นพูดคุยโดยกระบวนการประชุมแบบมีส่วนร่วมทำให้พบทางออกในการแก้ปัญหาคือเชิญสมาชิกที่เป็นแนวร่วมและเห็นด้วยกับพวกหลอกลวงและไม่สามารถพูดกันรู้เรื่องแล้วให้ออกจากการเป็นสมาชิกจำนวน 5 คน เพราะทำผิดระเบียบเรื่อง ทำให้เกิดความแตกแยกภายในศูนย์สาธิตฯ

ในการตัดสินใจแก้ปัญหาในครั้งนี้เป็นการแสดงถึงเสถียรภาพของคณะกรรมการในการบริหารจัดการ จุดยืนของศูนย์สาธิตฯ และความซัดของข้อมูลที่นายทวี สร้อยสิริสุนทร ได้เชื่อมโยงและนำเข้ามาชี้แจงบอกเล่าให้รับรู้รับทราบกัน

เดือนสิงหาคม 2545 เช่นกัน ทางศูนย์สาธิตและพัฒนากระบวนการเรียนรู้กิจกรรมชุมชนบ้านบางยี่วได้เข้าเป็นภาคีร่วมจัดงานสมัชชาสุขภาพจังหวัดนครศรีธรรมราชโดยการสนับสนุนของสำนักงานปฏิรูปสุขภาพแห่งชาติ (สปรช.) ทำให้สมาชิกได้เห็นความสำคัญในเรื่องสุขภาพของตนเอง และได้รวมตัวกันจัดตั้งกองทุนสุขภาพชุมชนเอาไว้เพื่อดำเนินงานด้านสุขภาพของสมาชิกต่อไป

เดือนสิงหาคม 2545 เช่นกันทางศูนย์สาธิตและพัฒนากระบวนการเรียนรู้กิจกรรมชุมชนบ้านบางยี่ว ได้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ในด้านการศึกษาวิจัยเพื่อท้องถิ่นในโครงการวิจัยเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรการเงินชุมชนภายใต้การสนับสนุนของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ (มวล.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.) โดยทางศูนย์สาธิตและพัฒนากระบวนการเรียนรู้กิจกรรมชุมชนบ้านบางยี่วมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ดังนี้

1) เพื่อเป็นการพัฒนาบุคลากรของศูนย์ฯ เช่น บทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ ความรู้จากการได้แลกเปลี่ยนกับเพื่อนที่อื่น

2) เพื่อทบทวนบทเรียนการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์ฯ ที่ผ่านมาของแต่ละช่วงเวลา เพื่อจะได้นำบทเรียนดังกล่าวเป็นความรู้ในการพัฒนาการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์ฯ ให้เจริญก้าวหน้าและยั่งยืนและเป็นการพึ่งกันเองของสมาชิกศูนย์ฯ

เดือนธันวาคม 2545 ทางศูนย์สาธิตฯ ได้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านสุขภาพกับคณะทำงานสร้างสุขภาพ จังหวัดนครศรีธรรมราช ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) โดยได้ร่วมเสนอและพัฒนาโครงการการผลิตอาหารปลอดภัยเคมีที่บริโภคในชีวิตประจำวัน โดยมีนางชบา มากชุมพล เป็นหัวหน้าโครงการ มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1) เป็นการพัฒนาบุคลากรของศูนย์ฯ เช่น บทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ ความรู้จากการได้แลกเปลี่ยนกับเพื่อนที่อื่น

2) เพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจ แก่กลุ่มเป้าหมายที่ร่วมโครงการ และคนในชุมชนให้ตระหนักถึงพิษภัยของสารเคมีที่ใช้ประกอบอาหาร และสารเคมีที่ตกค้างในพืชผัก ผลไม้ เนื้อสัตว์ที่รับประทานอยู่ในชีวิตประจำวัน

กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมเป็นครัวเรือนที่ได้รับสวัสดิการจากทางศูนย์สาธิตฯ จำนวน 20 ครัวเรือน

กิจกรรมสำคัญของศูนย์ฯ

1) กลุ่มเกษตรกรออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านบางยี่ว

เป็นกิจกรรมหลักของศูนย์ฯ คือผู้ที่ เป็นสมาชิกของศูนย์สาธิตฯ ทุกคนต้องถือหุ้นสัจจะออมทรัพย์อย่างน้อย 1 หุ้นเป็นเงิน 50 บาทแต่ไม่เกิน 5 หุ้น จึงจะเข้าร่วมกิจกรรมอื่น ๆ ของศูนย์ฯ ได้ กิจกรรมสัจจะออมทรัพย์ดำเนินการทุกวัน ที่ 15 ของทุกเดือน เริ่มตั้งแต่เวลา 09.00 น. - 12.00 น โดยคณะกรรมการแต่ละคนต้องมีหน้าที่ดังนี้

นางเอื้อน ปานมี	รับผิดชอบฝ่ายลงทะเบียนและบันทึกการประชุม
นางรัชณี นวลศรี	เก็บเงินสัจจะออมทรัพย์ประจำเดือน
นางเปรมฤทัย สร้อยสิริสุนทร	ฝ่ายเก็บคั้นเงินกู้, รับดอกเบี้ยเงินกู้, จ่ายสวัสดิการ
นายธวัช เรืองอ่อน	ฝ่ายเก็บคั้นเงินกู้, รับดอกเบี้ยเงินกู้, จ่ายสวัสดิการ
นางชบา มากชุมพล	ฝ่ายสินเชื่อ

นายประจวบ เกลี้ยงคำ

นายทวี สร้อยสิริสุนทร

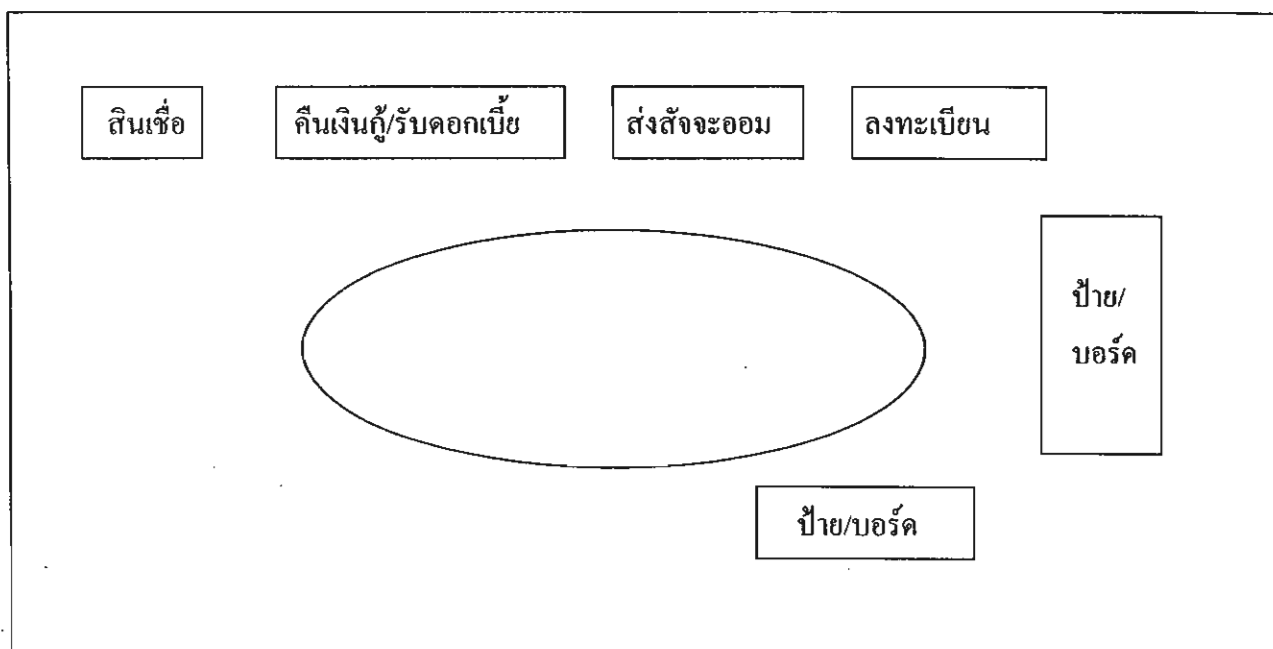
นายโสภณ จันทร์ทอง

ฝ่ายสินเชื่อ

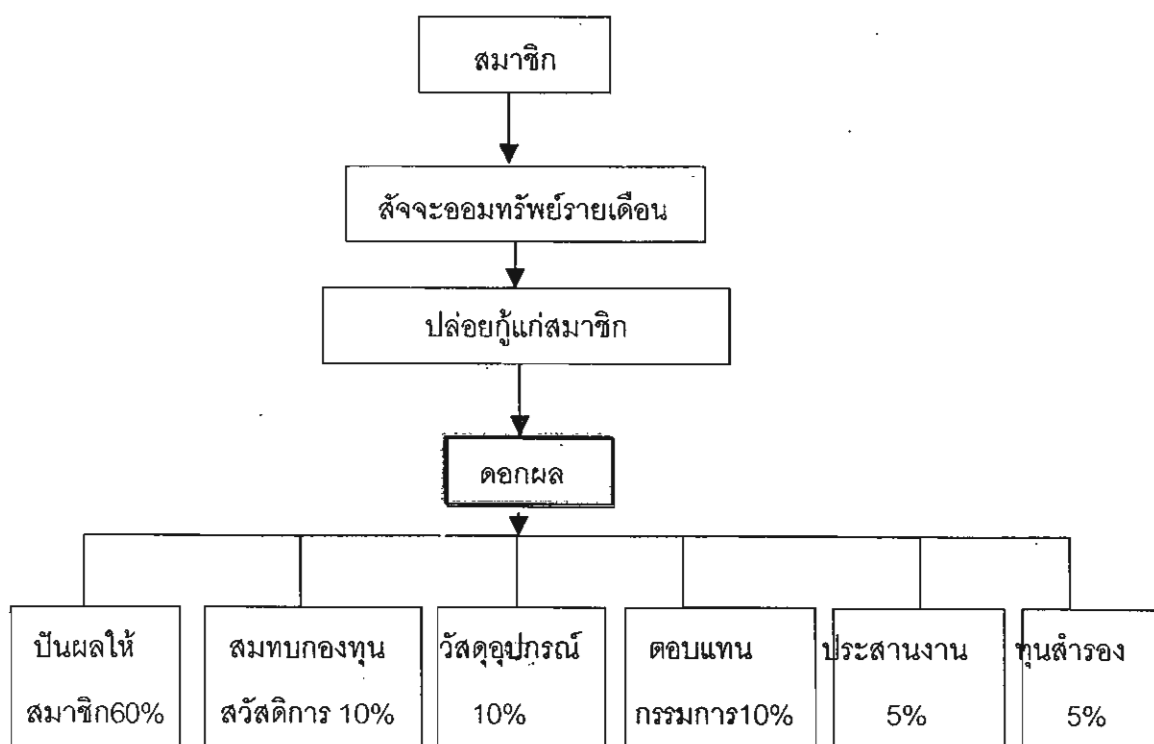
ดำเนินการประชุม

ประธานในที่ประชุม

แผนผังในการทำงานของคณะกรรมการ

ผังการจัดสรรผลกำไรของกลุ่มเกษตรกรออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านบางยี่หว

ตารางแสดงผลการดำเนินงานตั้งแต่ปี 2542 - 2546

เดือน ปี	จำนวนสมาชิก	จำนวนหุ้น	ยอดสัจจะออมทรัพย์	ปล่อยกู้/ราย	จำนวนครั้งที่กู้	ยอดเงินกู้	กำไร
พ.ค. 42 - เม.ย. 43	39	43	24,200	-	-	-	-
พ.ค. 43 - เม.ย. 44	37	48	47,750	4	6	37,000	3,946
พ.ค. 44 - เม.ย. 45	37	56	81,400	12	14	94,000	11,390
พ.ค. 45 - เม.ย. 46	45	77	117,800	14	18	99,000	17,890

เดือน ปี	กำไร	10% ตอบแทน กรรมการ	10% วัสดุ อุปกรณ์	10% สวัสดิการ	5% ประสาน งาน	5% ทุนสำรอง	60% คืน สมาชิก
พ.ค. 42 - เม.ย. 43	-	-	-	-	-	-	-
พ.ค. 43 - เม.ย. 44	3,946	394	394	394	197	200	2,367
พ.ค. 44 - เม.ย. 45	11,390	1,139	1,139	1,139	569	570	6,834
พ.ค. 45 - เม.ย. 46	17,890	1,789	1,789	1,789	894	895	10,734

2) กองทุนสวัสดิการชุมชนบ้านบางยี่ว

เริ่มจากกลุ่มเกษตรกรรอมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านบางยี่วได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่ายการเงินชาวบ้านเมืองนครศรีฯเมื่อเดือนมิถุนายน ปี 2542 ได้เข้าร่วมกิจกรรมสวัสดิการชุมชนเร่งด่วน (เมนู 5) ของกองทุนเพื่อสังคม โดยมีจำนวนผู้ด้อยโอกาสทางสังคม และมีกลุ่มผู้ด้อยโอกาสแสดงความจำนงเข้าร่วมโครงการ

1. เด็กอนุบาลจำนวน 8 คน ช่วยเหลือคนละ 1,500 บาท รวม 12,000 บาท
2. เด็กประถมจำนวน 15 คน ช่วยเหลือคนละ 2,000 บาท รวม 30,000 บาท
3. เด็กมัธยมจำนวน 7 คน ช่วยเหลือคนละ 2,500 บาท รวม 17,500 บาท
4. คนชราจำนวน 18 คน ช่วยเหลือคนละ 3,600 บาท รวม 64,800 บาท

รวม 48 คน เป็นเงิน 124,300 บาท โดยทางกองทุนเพื่อสังคม มีกรอบในการจัดการบริหารดังนี้

- 1) โปร่งใส 2) เชื้ออาหาร 3) มีประสิทธิภาพ 4) ยืนบนขาตัวเองได้ และ 5) มีเพื่อนมากขึ้น

คุณสมบัติเบื้องต้นของผู้เข้าร่วมโครงการ

1. เด็กกำพร้า เด็กถูกทอดทิ้ง ให้อยู่กับผู้อื่นที่ไม่ใช่พ่อแม่ เด็กที่ถูกรอบครัวยากจน
2. หญิงหม้ายยากจน คนตกงาน คนที่ไม่มีที่ดินทำกิน
3. ผู้ป่วยติดเชื้อมีรายแรง พิการ

4. ผู้สูงอายุขาดการดูแล ผู้สูงอายุช่วยเหลือตัวเองไม่ได้

การบริหารจัดการโครงการจัดสวัสดิการชุมชนเร่งด่วนเมนู 5 ของกลุ่มเกษตรกรรอมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านบางยี่ว

1. นำเงินที่ได้รับการสนับสนุนมากองรวมกันในรูปแบบการบริจาคเข้าเป็นกองทุนสวัสดิการชุมชน

2. ผู้ที่ได้รับการช่วยเหลือเลือกตัวแทนเข้าเป็นกรรมการร่วม 1 ท่าน

3. ผู้ที่ได้รับการช่วยเหลือและบริจาคเข้าเป็นกองทุนสวัสดิการชุมชนได้รับสวัสดิการดังนี้

3.1 ผู้ชราจะได้รับดอกผลไปจนเสียชีวิตแต่ไม่เกิน 300 บาทต่อเดือน

3.2 เด็กจะได้รับดอกผลไปจนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือพ้นสภาพการเป็น

นักเรียนแต่ไม่เกิน 300 บาทต่อเดือน

4. เมื่อผู้ชราเสียชีวิต หรือเด็กพ้นสภาพการเป็นนักเรียน คณะกรรมการจะพิจารณาคัดเลือกผู้ด้อยโอกาสทางสังคมเข้ามารับการให้ความช่วยเหลือทดแทน

5. ผู้ที่ได้รับการช่วยเหลือจะต้องเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ด้วย โดยมีเงื่อนไขดังนี้

5.1 ผู้ชราเป็นสมาชิกของกลุ่มอยู่ก่อนแล้ว หรืออยู่ในความดูแลของสมาชิกที่มีบ้านเลขที่เดียวกันหรือเป็นผู้เลี้ยงดูจริง ๆ เดือนใดไม่ส่งสัจจะเงินออมจะไม่ได้รับดอกผลของกองทุนสวัสดิการชุมชนในเดือนนั้น

5.2 เด็กจะต้องเปิดบัญชีออมทรัพย์ของธนาคารออมสินสาขาเชียรใหญ่โดยมีชื่อทั้งสองชื่อคือ ชื่อของตัวเองและประธานหรือรองประธานกลุ่มองค์กร โดยจะต้องฝากอย่างน้อยเดือนละ 1 หุ่น ๆ 5 บาท เดือนใดไม่ฝากออมทรัพย์จะไม่ได้รับดอกผลของกองทุนสวัสดิการชุมชนในเดือนนั้น และจะถอนเงินจากบัญชีออมทรัพย์ได้เมื่อพ้นสภาพการเป็นนักเรียน

หมายเหตุ

ในข้อ 3.1, 3.2 และ 5.2 ในประโยคไม่เกิน 300 ต่อเดือนและเดือนละ 1 หุ่น ๆ ละ 5 บาท สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสภาพความเป็นจริงในขณะนั้น โดยเป็นมติในที่ประชุมประจำปี

จำนวนผู้ที่ได้รับสวัสดิการกองทุนสวัสดิการชุมชน ม.3 บ้านบางยี่ว 48 คน แต่ยังมีสมาชิกบางคนที่ไม่เห็นด้วยกับการจัดตั้งเป็นกองทุนจึงขอสละสิทธิ์ และลาออกจากกลุ่มไปจำนวน 10 ราย จึงได้สำรวจผู้ที่ได้รับผลประโยชน์รายใหม่จำนวน 10 ราย วิธีการคัดเลือกผู้ที่ได้รับผลประโยชน์แต่ละครั้งจะต้องผ่านมติที่ประชุมและความเห็นชอบของสมาชิกทุกคนด้วย

การบริหารจัดการเงินกองทุนสวัสดิการชุมชนบ้านบางยี่วโดยนำเงินที่ได้ทั้งหมดมารวมกันเป็นเงินจำนวน 124,300 บาท ทางศูนย์จะนำเงินก้อนดังกล่าวปล่อยให้กับสมาชิกนำไปเพื่อที่จะประกอบอาชีพต่าง ๆ โดยมีหลักเกณฑ์การกู้ยืมดังนี้

- วงเงินกู้ 10,000 บาท ถ้ามีเงินเหลือสามารถเพิ่มวงเงินกู้ได้ โดยอยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการดำเนินงาน

- ระยะเวลาในการกู้ไม่เกิน 1 ปี สามารถส่งคืนเงินต้นเป็นงวดได้
- ดอกเบี้ยร้อยละ 2 บาทต่อเดือน
- ต้องมีหลักทรัพย์ค้ำประกัน

การจัดสรรเงินดอกเบี้ยที่ได้จากการปล่อยกู้ โดยเอาเงินจำนวนที่ได้ทั้งหมดมาหารด้วยจำนวนสมาชิกทั้งหมด 48 ราย ก็จะได้จำนวนเงินที่จะต้องจ่ายให้กับสมาชิกแต่ละคน และในการจัดการแต่ละครั้งก็จะมีเศษเงินที่เหลืออยู่ ทางศูนย์ได้เก็บเงินที่เป็นเศษเอาไว้แต่ละเดือน พอสิ้นปีก็นำเอาเศษเงินที่เก็บเอาไว้มาสมทบกับเงินต้นของกองทุนอีกครั้ง โดยจะมีการแจ้งยอดเงินให้สมาชิกทราบในวันประชุมสามัญประจำปีของศูนย์ทุก ๆ ปี โดยมีหัวหน้าฝ่ายดูแลผลประโยชน์ของกองทุนสวัสดิการชุมชนบ้านบาวยิวเป็นผู้แจ้งรายละเอียดและดูแลควบคุมเงินกองทุน

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง

- เป็นสวัสดิการให้กับทุกคนในครอบครัวของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ และตัวสมาชิกเองหรือบุคคลในชุมชน

- เพื่อให้เกิดการเอื้ออาทร ดูแล ช่วยเหลือซึ่งกันและกันของคนในชุมชน
- เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ในด้านการบริหารจัดการ

ทุนของกองทุน

- เปอร์เซ็นต์จากการปันผลของกลุ่มเกษตรกรออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านบาวยิว
- โครงการสวัสดิการชุมชนเร่งด่วน เมนู 5 กองทุนเพื่อสังคม
- เปอร์เซ็นต์จากผลกำไรของโครงการต่างๆของกลุ่ม
- รับบริจาค
- จัดกิจกรรม
- สมทบจากหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาหรือเงื่อนไข

- เป็นผู้ด้อยโอกาสจริง ๆ เช่น ผู้สูงอายุ, ผู้พิการ
- เป็นสมาชิกที่ปฏิบัติตามระเบียบและร่วมกิจกรรมของศูนย์อย่างต่อเนื่อง
- ผู้รับสวัสดิการจะต้องไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
- ประเภททุนการศึกษาจะต้องเปิดบัญชีของธนาคารออมสิน สาขาเชียงราย โดยมีชื่อผู้ฝากถอน 2 ชื่อ คือชื่อตัวเองและประธานของศูนย์และสามารถถอนเงินจากบัญชีได้เมื่อพ้นสภาพการเป็นนักเรียนหรือจบ ม.6

- ผู้รับสวัสดิการทุกประเภทขาดส่งสัจจะออมทรัพย์ 3 ครั้งโดยไม่ต้องแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษร คณะกรรมการดำเนินงานจะเลือกบุคคลอื่นมาทดแทน

จากการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มดำเนินการจะมีการปรับเปลี่ยนรายชื่อผู้ได้รับผลประโยชน์อยู่เรื่อย ๆ สาเหตุมาจากการเสียชีวิตของคนชรา การลาออกของสมาชิก การพ้นจากการเป็นนักเรียนของเด็ก และปัจจุบันผู้ได้รับผลประโยชน์ของกองทุนว่างอยู่ 3 ราย เหตุที่ยังว่างอยู่ก็เพราะสมาชิกของศูนย์มีอายุไม่ถึงเกณฑ์ที่ทางกองทุนได้ตั้งไว้ ทางคณะกรรมการและสมาชิกของศูนย์จึงมีการประชุมและได้มีมติที่ประชุมว่า จะนำเงินที่ว่างอยู่ 3 รายของผู้รับผลประโยชน์นำไปเก็บสะสมเป็นเงินทำหอน้ำของที่ทำการศูนย์จนกว่าหอน้ำจะเสร็จสมบูรณ์ และต่อไปถ้ามีสมาชิกคนใดอายุครบจนถึงเกณฑ์จะได้รับสวัสดิการของกองทุนก็จะมอบให้ต่อไป

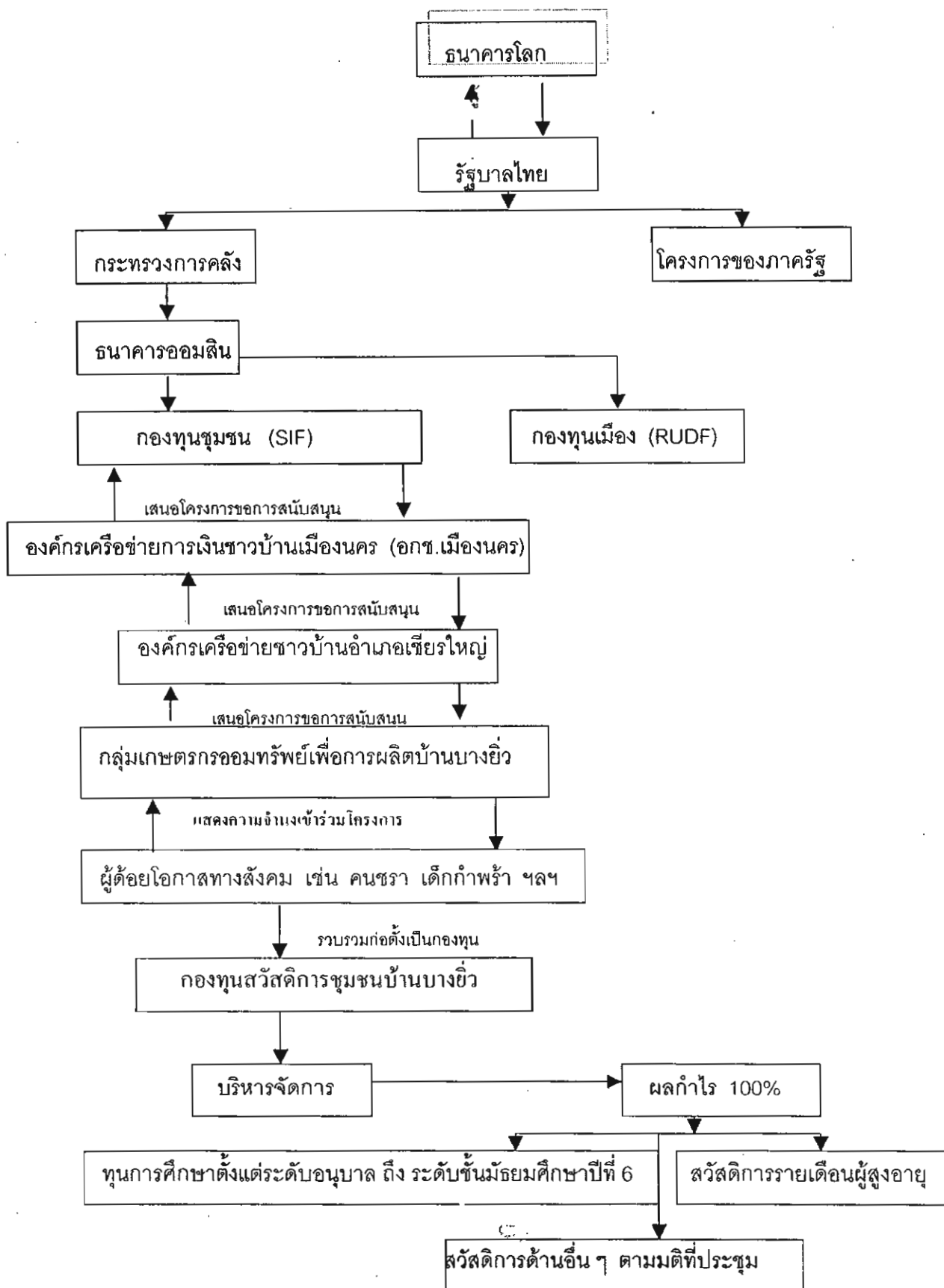
ตารางแสดงการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน

ปี พ.ศ.	กองทุน	จำนวนผู้กู้	จำนวนเงินที่กู้	กำไร	สวัสดิการต่อราย	เศษที่เป็นสตางค์
พ.ศ.43 – เม.ย. 44	125,589	8	118,000	16,241	331	353
พ.ศ.44 – เม.ย. 45	127,583	9	155,000	19,606	401	358
พ.ศ.45 – เม.ย. 46	131,931	11	183,000	28,460	588	236

ตารางแสดงแหล่งที่มาและยอดเงินรวมสุทธิของกองทุนสวัสดิการชุมชน

รายการ	พ.ศ.43 - เม.ย.44	พ.ศ.44 - เม.ย.45	พ.ศ.45 – เม.ย.46
1. กองทุนชุมชน	124,300	124,300	124,300
2. กลุ่มออมทรัพย์	448	1,139	1,789
3. กองทุนข้าว	-	393	1,041
4. บริจาคพิเศษสตางค์จากการปันผล	353	358	236
5. ดอกผลจากธนาคาร	448	104	1,282
รวม	125,589	127,583	131,931

แผนภาพแสดงที่มาของการก่อตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนบ้านบางยี่ว

รายชื่อสำรวจผู้เข้าร่วมในโครงการเมนู 5

ที่	ชื่อ - สกุล	บ้านเลขที่	หมู่ที่	อายุ	จำนวนเงิน
1	ดช. พินุพงศ์ สุขเพ็ง	26	3	5	1,500 บาท
2	ดช.ธีรยุทธ พุ่มมณี	112	5	5	1,500 บาท
3	ดช. กรกช จงไกรจักร	77	3	4	1,500 บาท
4	ดช.สุพัฒพงศ์ เทพดำ	38/1	3	4	1,500 บาท
5	ดญ.พัชรี เรืองอ่อน	47	3	5	1,500 บาท
6	ดช.ศุภโชค โมกะศึก	43	3	5	1,500 บาท
7	ดช.กฤษฎา เรืองอ่อน	75	3	6	1,500 บาท
8	ดญ.ปัทมา อินทร์วานนท์	44	3	6	1,500 บาท
9	ดช.นัทพล ลายดาลก	71	3	7	2,000 บาท
10	ดช.อภิสิทธิ์ เรืองอ่อน	75	5	7	2,000 บาท
11	ดช.ประสิทธิ์ เกลี้ยงดำ	70	3	8	2,000 บาท
12	ดญ.วราภรณ์ นวลศรี	56	3	8	2,000 บาท
13	ดช.ธีรยุทธ มากชุมพล	24	3	8	2,000 บาท
14	ดช.สมโชค คำชุม	76	3	8	2,000 บาท
15	ดญ. ษิรินุช อินทร์วานนท์	44	3	8	2,000 บาท
16	ดช.สุรัชย์ เรืองอ่อน	75	3	9	2,000 บาท
17	ดญ.วัลภา จันทรทอง	2	3	10	2,000 บาท
18	ดญ.อรอุมา สงค์ดำ	62	5	10	2,000 บาท
19	ดญ.ศรีสุดา เกลี้ยงดำ	70	3	11	2,000 บาท
20	ดญ.สุมลทา เทพดำ	38/1	3	11	2,000 บาท
21	ดช.โชคดี ปานมี	53	3	11	2,000 บาท
22	ดญ.วันวิสา ช้างอินทร์	44	3	12	2,000 บาท
23	ดญ.สายสมร หนูแป้น	28	3	12	2,000 บาท
24	ดญ.ชะไมพร จันทรทอง	2	3	13	2,500 บาท
25	ดญ.วัชรีย์ เกลี้ยงดำ	70	3	13	2,500 บาท

ที่	ชื่อ - สกุล	บ้านเลขที่	หมู่ที่	อายุ	จำนวนเงิน
26	นาย สมเกียรติ นวลศรี	56	3	14	2,500 บาท
27	นายเอกรัตน์ พงศ์คุณ	56	3	64	3,600 บาท
28	นส.วารี มากชุมพล	35/1	3	83	3,600 บาท
29	นายธรรมรัตน์ บุญกิจ	75	3	65	3,600 บาท
30	นายพัชรพงษ์ ช้างอินทร์	44	3	82	3,600 บาท
31	นางล่อง เรืองอ่อน	71	3	64	3,600 บาท
32	นายสิน ชูมา	24	3	83	3,600 บาท
33	นายเคลื่อน เรืองฤทธิ์	69	3	65	3,600 บาท
34	นางล่อง พุ่มแก้ว	56	3	82	3,600 บาท
35	นายแสง สุขเพ็ง	26	3	69	3,600 บาท
36	นายคล้าย เรืองฤทธิ์	72	3	72	3,600 บาท
37	นางเตียน ชูมา	27	3	67	3,600 บาท
38	นางดม พรหมพฤกษ์	50	3	65	3,600 บาท
39	นางพา อินทร์วรานนท์	59	3	65	3,600 บาท
40	นางเคลื่อน เรืองฤทธิ์	62	3	71	3,600 บาท
41	นางเขียน พรหมพฤกษ์	35	3	68	3,600 บาท
42	นางรุ่น ช้างอินทร์	16	3	63	3,600 บาท
43	นายลาบ สองสี	51	3	82	3,600 บาท
44	นางราย คำชุม	75	3	65	3,600 บาท
45	นางเขียน เรืองอ่อน	54	3	69	3,600 บาท
46	นางเหมือน สองสี		3	76	3,600 บาท
47	นางพร้อม วัชรทอง	70	3	80	3,600 บาท
48	นางลาบ สองสี	61	3	66	3,600 บาท
รวม					123,500 บาท

รายชื่อผู้รับสวัสดิการจากกองทุนสวัสดิการประเภททุนการศึกษามิดังนี้

ที่	ชื่อ - สกุล	ที่	ชื่อ - สกุล
1.	ดช.ธีรยุทธ พุ่มมณี	16.	ดช.สราวุธ เรืองอ่อน
2.	ดช.จารุกิตติ์ เรืองอ่อน	17.	ดช.วรวิมล พรหมพฤกษ์
3.	ดช.สุพัฒพงษ์ เทพดำ	18.	ดญ.ปัทมา อินทร์วานนท์
4.	ดช.กฤษฎา เรืองอ่อน	19.	ดญ.พัชรี เรืองอ่อน
5.	ดช.นัฐพล รายอตาไธยะ	20.	ดญ.วราภรณ์ นวลศรี
6.	ดช.อภิสิทธิ์ เรืองอ่อน	21.	ดญ.ศรินทร์ช อินทร์วานนท์
7.	ดช.ประสิทธิ์ เกลี้ยงดำ	22.	ดญ.วัลภา จันทรทอง
8.	ดช.ธีรยุทธ์ มากชุมพล	23.	ดญ.ศรีสุตา เกลี้ยงดำ
9.	ดช.สุรัชย์ เรืองอ่อน	24.	ดญ.สมลดา เทพดำ
10.	ดช.โชคดี ปานมี	25.	ดญ.ชะไมพร จันทรทอง
11.	ดช.พรเทพ มากชุมพล	26.	ดญ.เบญจพร สร้อยสิริสุนทร
12.	ดช.เอกรัตน์ พงศ์คุณ	27.	ดญ.วลิสา นวลศรี
13.	นายธรรมรัตน์ บุญกิจ	28.	ดญ.สุดารัตน์ สาทร
14.	ดช.ปิยพงษ์ เรืองอ่อน	29.	ดญ.โสภาพร ปานมี
15.	ดช.ธนากร เรืองอ่อน	30.	ดญ.เย็นฤดี ปานมี

หมายเหตุ

ตอนนี้มีผู้ได้รับประโยชน์ว่าอยู่ 2 ราย และได้มีมติให้นำเงินสวัสดิการรายเดือนดังกล่าวสร้าง
สุขา ณ ที่ทำการศูนย์

รายชื่อผู้รับสวัสดิการจากกองทุนสวัสดิการผู้สูงอายุ ดังนี้

ที่	ชื่อ - สกุล	อายุ	หมายเหตุ
1.	นางล่อง เรืองอ่อน	67	
2.	นายสิน ชูมา	86	
3.	นางล่อง พุ่มแก้ว	85	
4.	นางเตียน ชูมา	70	
5.	นางตั้ง เรืองอ่อน		
6.	นางพา อินวราพันธ์	68	
7.	นายโสภณ จันทรทอง	63	
8.	นางเชย สารมาศ		
9.	นางริน ช้างอินทร์	66	
10.	นางแป้น หลวงทิพรินทร์		
11.	นางเหียน เรืองอ่อน	72	
12.	นางพร้อม ริวทอง	87	
13.	นางแดง ดีชู		
14.	นายย่อ เรืองอ่อน		
15.	นางประไพ มากชุมพล		พิการ

3) โรงสีข้าวชุมชน

เริ่มจากกลุ่มเกษตรกรออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านบางยี่วได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่ายการเงินชาวบ้านเมืองนคร เมื่อเดือนมิถุนายน ปี 2542 ได้เข้าร่วมกิจกรรมสวัสดิการชุมชนเร่งด่วน(เมนู5)ของกองทุนเพื่อสังคม โดยการดำเนินงานขององค์กรเครือข่ายการเงินชาวบ้านเมืองนครซึ่งได้ตั้งกรอบกติกาในการกู้ยืมเงินดังนี้

1. เงินที่ได้จากการกู้ยืมจะต้องนำมาจัดการบริหารร่วมกันในรูปกลุ่มกิจกรรม
2. และจะต้องนำเงินที่กู้มาส่งคืนเครือข่ายการเงินชาวบ้านเมืองนครภายใน 5 ปี และต่อมาเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544 ได้มีการประชุมสมาชิกเพื่อที่จะปรึกษาหารือทำความเข้าใจเงื่อนไขในการกู้เงิน โดยทางคณะกรรมการได้เสนอว่าจะนำเงินที่กู้ได้มาร่วมกันทำโรงสีขนาดเล็ก ทางสมาชิกก็เห็นชอบพร้อมใจกัน โดยมีสมาชิกร่วมกิจกรรมจำนวน 34 คน เป็นเงินกู้คนละ 5,000 บาท รวมเป็นเงิน 170,000 บาท โดยมีวัตถุประสงค์ในการที่จะจัดตั้งโรงสีข้าวชุมชน ดังนี้

- สมาชิกจะได้สีข้าวโดยได้รับความเป็นธรรม

- บุคคลในชุมชนจะได้ไม่ต้องพาข้าวเปลือกไปสีข้าวไกลบ้าน
- เพื่อเป็นการแปรรูปผลผลิต และเพิ่มมูลค่าของผลผลิต

และนายโสภณ จันทรทองได้บริจาคที่ดินจำนวน 1 ไร่ เพื่อเป็นที่ตั้งของโรงสีข้าวชุมชน ซึ่งในการประกอบโรงสีข้าว ก็ได้รับความร่วมมือของสมาชิกเป็นอย่างดี และมีการจัดสรรค่าแรงในการทำงานให้ตามความเหมาะสม โรงสีข้าวได้ก่อสร้างเสร็จสมบูรณ์ และได้เริ่มการสีข้าวเมื่อวันที่ 29 สิงหาคม พ.ศ. 2545

ทุนในการดำเนินการโรงสีข้าวชุมชนบ้านบางยี่ว

ที่	รายการ	รับ	จ่าย	คงเหลือ
1.	รับจาก อภข.เมืองนคร	170,000		
2.	ปรับพื้นที่		22,000	
3.	ค่าวัสดุ อุปกรณ์ก่อสร้างโรงเรือน (ไม้, กระเบื้อง, ลังกะสี, ปูนซีเมนต์, เหล็ก, หิน ทราย, ตะปู)		77,234	
4.	ค่าแรงก่อสร้างโรงเรือน		8,076	
5.	ซื้อเครื่องจักรพร้อมอุปกรณ์สีข้าว (มือสอง)		37,000	
6.	ค่าเคลื่อนย้ายเครื่องจักรพร้อมอุปกรณ์สีข้าว		3,700	
7.	ค่าแรงติดตั้งเครื่องจักรพร้อมอุปกรณ์สีข้าว		15,000	
8.	ค่าซ่อมแซมเครื่องจักรและอุปกรณ์สีข้าว		600	
9.	เบ็ดเตล็ด		300	
รวม		170,000	164,000	6,000

การบริหารจัดการโรงสีข้าวชุมชน บ้านบางยี่ว

- บริหารโดยคณะกรรมการศูนย์
- ผู้จัดการ นายประจวบ เกลี้ยงดำ
- คนงานสีข้าว นายธวัช เรืองอ่อน และนายโสภณ จันทรทอง
- คนงานฝ่ายขาย นายธวัช เรืองอ่อน และนายโสภณ จันทรทอง
- ฝ่ายบัญชี นางเปรมฤทัย สร้อยศิริสุนทร
- ฝ่ายการเงิน นางชบา มากชุมพล และนายประจวบ เกลี้ยงดำ

ราคาผลผลิตจากโรงสีข้าวชุมชน

- ข้าวสารจำหน่ายราคา กิโลกรัมละ 10 บาท ถึงละ 150 บาท

- ปลายข้าวสารราคาโลกรั่มละ 5 บาท
- รำละเอียดโลกรั่มละ 5 บาท
- รำหยาบโลกรั่มละ 3 บาท
- แกลบกระสอบเล็ก 3 บาท กระสอบปานใหญ่ 5 บาท .

ในการดำเนินการสีข้าวก็มีอุปสรรค คือ เรื่องมาตรฐานของเครื่องจักรไม่ดีเท่าที่ควร เพราะว่าเป็นเครื่องจักรมือสอง จึงต้องมีการซ่อมแซมในช่วงแรกค่อนข้างจะมาก และด้วยเหตุที่เป็นเครื่องจักรมือสองจึงทำให้คุณภาพของข้าวสารที่สีออกมาไม่เป็นที่พึงพอใจของผู้ที่นำข้าวมาสีมากนัก จากการตรวจสอบก็พบว่าสาเหตุที่ทำให้ข้าวสารมีคุณภาพไม่ดีคือ

- ระบบการบดข้าวเปลือกของเครื่องจักรยังเป็นแบบหินขัด ซึ่งทำให้ข้าวสารที่สีออกมา มีคุณภาพไม่ดีนัก
- ข้าวเปลือกที่นำมาสียังมีความชื้นอยู่มาก
- ขาวนารับเกี่ยวข้าวในช่วงที่ข้าวเปลือกยังสุกไม่เต็มที่ จึงทำให้เนื้อเยื่อของข้าวไม่เต็มเม็ด พอสีข้าวออกมาทำให้ข้าวสารหักเป็นท่อน ๆ
- ข้าวเปลือกที่นำมาสีมีเศษดิน เมล็ดหญ้าติดมาด้วย

ในด้านสมาชิก

จากการประชุมผู้ถือหุ้นของกิจกรรมโรงสีข้าวชุมชนยังมีสมาชิกบางคนที่ไม่เข้าใจถึงหลักเกณฑ์ในการถือหุ้นของโรงสีและมีความประสงค์ที่จะลาออกแต่มีคำถามว่าตนเองลาออกไปจะได้เงินจำนวนหุ้นละ 5,000 บาท ด้วยหรือไม่ ก็ได้คำตอบจากที่ประชุมว่าไม่ได้ แต่ถ้าสมาชิกผู้ถือหุ้นสามารถจะขายหุ้นให้กับบุคคลอื่นก็ได้

ตารางแสดงจำนวนผู้มาใช้บริการโรงสีข้าวชุมชน

เดือน พ.ศ.	สมาชิก		นอกสมาชิก				รวม	
			ในหมู่บ้าน		นอกหมู่บ้าน			
	ข้าวเปลือก	คน	ข้าวเปลือก	คน	ข้าวเปลือก	คน	ข้าวเปลือก	คน
ส.ค. 2545	508 ก.ก.	8 คน	38 ก.ก.	1 คน	36 ก.ก.	1 คน	582 ก.ก.	10 คน
ก.ย. 2545	906 ก.ก.	13 คน	551 ก.ก.	6 คน	90 ก.ก.	1 คน	1,547 ก.ก.	20 คน
ต.ค.2545	976 ก.ก.	11 คน	273 ก.ก.	6 คน	703 ก.ก.	7 คน	1,952 ก.ก.	24 คน
พ.ย.2545	1,003 ก.ก.	15 คน	743 ก.ก.	8 คน	222 ก.ก.	4 คน	1,968 ก.ก.	27 คน
ธ.ค.2545	831 ก.ก.	12 คน	275 ก.ก.	3 คน	145 ก.ก.	2 คน	1,251 ก.ก.	17 คน
ม.ค.2546	979 ก.ก.	18 คน	710 ก.ก.	6 คน	378 ก.ก.	5 คน	2,067 ก.ก.	29 คน
ก.พ.2546	1,643 ก.ก.	23 คน	471 ก.ก.	7 คน	595 ก.ก.	7 คน	2,709 ก.ก.	37 คน
รวม	6,846 ก.ก.	100 คน	3,061 ก.ก.	37 คน	2,169 ก.ก.	27 คน	12,076ก.ก.	164คน

ตารางแสดงจำนวนผลผลิตและรายได้จากโรงสีข้าวชุมชน

เดือน พ.ศ.	ข้าวสาร		รำละเอียด		รำหยาบ		ปลายข้าวสาร		รวม	
	กก.	บาท	กก.	บาท	กก.	บาท	กก.	บาท	กก.	บาท
ส.ค. 2545	14.50	196	39.20	196	6.91	20.73	12.11	60.55	72.72	422.28
ก.ย. 2545	38.50	385	105.20	526	18.58	55.74	43.3	211.50	205.58	1,183.28
ต.ค. 2545	46.85	468.80	127.50	637.50	52.20	156.60	52.10	260.	278.65	1,523.40
พ.ย. 2545	49.35	493.50	134	670	24.65	73.93	54.80	274	262.80	1,511.45
ธ.ค. 2545	31.50	315	85	425	15	45	35	175	166.50	960
ม.ค. 2546	51.50	515	140.11	700.55	27.70	83.10	57.60	288	276.91	1,586
ก.พ. 2546	67.50	675	183.60	918	32.45	97.35	75.65	378	359.2	2,068
รวม	299.70	2,997.30	177.49	4,073.05	177.49	532.47	330.56	1,652.55	1,622.36	9,255.37

ความคิดเห็นของสมาชิกและคนในชุมชนในการดำเนินงานของศูนย์ฯ จากแบบสอบถามจำนวน 152 ชุด สรุปได้ดังนี้

เพศ	เป็นสมาชิก	เคยเป็นสมาชิก	ไม่เป็นสมาชิก		รวม
ชาย	17	6	51		74
หญิง	21	2	55		78
รวม	38	8	101		152
อายุ	เป็นสมาชิก		ไม่เป็นสมาชิก		รวม
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	
ต่ำกว่า 25 ปี	-	1.31%	8.55%	10.52%	20.39%
25 ปี - 35 ปี	2.63%	0.65%	5.26%	6.57%	15.13%
36 ปี - 45 ปี	3.28%	3.28%	5.26%	5.26%	17.10%
46 ปี - 55 ปี	2.63%	0.65%	2.63%	1.97%	7.89%
56 ปี - 65 ปี	0.65%	2.63%	5.92%	4.60%	13.81%
65 ปีขึ้นไป	1.97%	5.26%	5.26%	11.18%	25.6%
รวม	11.18%	13.81%	34.86	40.13%	100 %

ตาราง แสดงกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม

วุฒิการศึกษา	เป็นสมาชิก		ไม่เป็นสมาชิก		รวม
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	
ต่ำกว่า ป.4	1.31	3.28	1.31	5.26	11.18
ป.4	5.26	8.55	14.47	14.47	42.76
ป.6	1.97	0.56	10.52	9.21	22.36
ม.3	0.65	-	2.63	4.60	7.89
ม.6	1.31	1.31	1.97	2.63	10.52
ปริญญาตรีขึ้นไป	0.65	-	1.97	2.63	5.26
รวม	11.15	13.70	37.47	37.48	100.00

ตาราง แสดงระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

สาเหตุ	อัตราร้อยละ
1. ได้ฝากเงิน, ออมเงิน	36.8%
2. ต้องการรวมกลุ่ม, ได้ทำกิจกรรม	26.3%
3. ได้รับผลประโยชน์	18.4%
4. อยากให้ชุมชนเข้มแข็ง	5.2%

ตาราง แสดงเหตุผลที่เข้าเป็นสมาชิกของผู้ตอบแบบสอบถาม

ความคิดเห็น	องค์ประกอบของศูนย์				
	การจัดการ	สมาชิก	ระเบียบ	กิจกรรม	การประชุม
ดีอยู่แล้ว	60.52%	57.81%	71.05%	78.94%	52.63%
ปรับปรุง/พัฒนา	18.42%	26.31%	10.52%	0%	15.78%
ไม่แสดงความคิดเห็น	21.05%	15.78%	18.42%	21.05%	31.57%

ตาราง แสดงที่มาของกรรมการ (แบบสอบถาม 38 ชุด)

ประโยชน์ที่ได้รับ	ความคิดเห็น	
น้อย	33.3%	เพราะไม่ได้รับสวัสดิการ เป็นสมาชิกใหม่
มาก	58.9%	เพราะได้กู้เงิน ได้รับสวัสดิการ ได้เรียนรู้
ปานกลาง	2.5 %	เพราะเป็นสมาชิกใหม่ไม่ถึงปี

ตาราง แสดงประโยชน์ที่ได้รับ (ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 38 ชุด)

รายการ	ผลการกู้ยืม
ที่เคยกู้ – ยืม	57.8 %
ไม่เคยกู้ – ยืม	42.2 %
ใช้ตามวัตถุประสงค์ของการกู้-ยืม	100 %
ไม่ใช้ตามวัตถุประสงค์ของการกู้-ยืม	0 %

ตาราง แสดงการใช้บริการกู้ยืมของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 38 ชุด

ความเข้าใจ	ความคิดเห็น	เหตุผล
มาก	31.2%	เป็นกรรมการ ได้อ่านและทำความเข้าใจ ประชุมทุกเดือน
เข้าใจบ้าง ไม่เข้าใจบ้าง	55.2%	ไม่ได้อ่าน ไม่ได้เข้าประชุม หลงๆลืมๆ
ไม่เข้าใจ	7.9%	ไม่ได้อ่าน ไม่ได้เข้าประชุม
ไม่แสดงความคิดเห็น	2.6%	-----

ตาราง แสดงความเข้าใจในระเบียบข้อบังคับของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 38 ชุด

กิจกรรม	ความคิดเห็น			
	ดี	เพราะ	ไม่ดี	เพราะ
1. ออมทรัพย์	100%	ได้ออมเงิน ได้สะสมเงิน ได้กู้เงิน	-	-
2. สวัสดิการ	100%	สมาชิกในครัวเรือนได้รับสวัสดิการ	-	-
3. โรงสีชุมชน	100%	ไม่ต้องไปสีข้าวไกล	-	-
4. กองทุนข้าว	100%	มีทุนในการทำนา,ได้ซื้อพันธุ์ข้าวราคาถูก	-	-
5. กองทุนฟื้นฟู	97.3%	-	2.7%	ไม่เข้าใจ
6. เกษตรอินทรีย์ชีวภาพ	100%	ใช้แล้วดินไม่เสีย, ได้กินผักปลอดสารเคมี	-	-

ตาราง แสดงความคิดเห็นต่อกิจกรรมที่ทางศูนย์ดำเนินการอยู่

ความสำคัญ	ความคิดเห็น	เหตุผล
มาก	21.05%	เป็นกรรมการเข้าร่วมประชุมทุกเดือน
ปานกลาง	57.8%	ไม่มีเวลา ไม่ได้ร่วมประชุมทุกเดือน
น้อย	21.05%	ไม่ค่อยได้เข้าร่วมประชุม

ตาราง แสดงความเห็นของสมาชิกต่อการเข้าร่วมพัฒนาศูนย์(จำนวน 38 ชุด)

การทุจริต	สมาชิก (38 ชุด)	ไม่เป็นสมาชิก (114 ชุด)	เหตุผล
มีแน่	0%	3.50%	บุคคลภายนอกไม่สามารถตรวจสอบได้ ต่างคนต่างไม่เข้าใจกัน ผลประโยชน์ไม่เข้าใครออกใคร
ไม่แน่ใจ	13.1%	20.17%	ถึงเวลาวัลย์พันเกี่ยวที่เลี้ยวรถก็ไม่คิดเหมือนหนึ่งในน้ำใจคนไม่เคยได้ยินข่าว
ไม่มี	86.84%	31.1%	กรรมการเข้มแข็ง มีการประชุมแจ้งให้ทราบ รู้จักกรรมการดี ไว้วางใจกรรมการ ตรวจสอบได้
ไม่แสดง ความคิดเห็น	-	44.73%	-

ตาราง แสดงความเห็นต่อความทุจริตหรือข้อโกง (แบบสอบถาม 152 ชุด)

การเข้าร่วมประชุมจากแบบสัมภาษณ์สอบถาม 38 ชุด

- จำนวน 57.89% ได้เข้าร่วมประชุมทุกเดือนเพราะได้รู้ข้อมูลข่าวสาร
- จำนวน 43.11% ไม่สามารถเข้าร่วมประชุมทุกเดือนได้ เพราะไม่ค่อยมีเวลา

จากแบบสัมภาษณ์สอบถาม 38 ชุด จากสมาชิก

- จำนวน 86.8% ไม่เคยคิดลาออกจากการเป็นสมาชิกศูนย์
- จำนวน 13.5% ที่เคยคิดลาออกจากการเป็นสมาชิกศูนย์

ความคิดเห็น	อัตราร้อยละ	
	องค์กรบริหารส่วนตำบล	ผู้ใหญ่บ้าน - กำนัน
มีความสำคัญ	38.81%	48.68%
ไม่มีความสำคัญ	27.63%	13.15%
ไม่แสดงความคิดเห็น	33.55%	38.15%

ตาราง แสดงความเห็นต่อการพัฒนาศูนย์ในบทบาทของอบต.และกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน
(แบบสอบถาม 152 ชุด)

โดยมีเหตุผลดังนี้

- มีความสำคัญ เพราะเป็นหน้าที่โดยตำแหน่งที่ต้องการให้การสนับสนุนดูแล
- ไม่มีความสำคัญ เพราะที่ผ่านมาไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรม ไม่ให้การสนับสนุน

ความคิดเห็น	กองทุน					
	กขคจ.	ศสพ.	อสม.	หมู่บ้าน ละลำน	หมู่บ้าน ละแสน	ฉางข้าว
ดี	50.33%	11.25%	7.28%	56.29%	17.88%	1.98%
ไม่ดี	9.27%	13.24%	11.84%	6.62%	12.58%	17.21%
ไม่รับรู้	40.39%	75.49%	75.49%	37.08%	69.53%	80.79%

ตาราง แสดงความเห็นต่อการบริหารจัดการกองทุนต่าง ๆ (แบบสอบถาม 152 ชุด)

โดยให้ความคิดเห็น เช่น ไม่ได้รับรู้การบริหารจัดการ, ไม่มีการดำเนินกิจกรรมต่อเนื่อง, การบริหารไม่ชัดเจน ไม่โปร่งใส กรรมการไม่มีความยุติธรรม

บทบาทหน้าที่	ความคิดเห็น	เหตุผล
ส.อบต.	43.42%	มีหน้าที่ในการจะต้องพัฒนา
ผู้ใหญ่ / กำนัน	30.26%	เป็นหน้าที่โดยตำแหน่ง
ราชการ	1.31%	ไม่มีเหตุผล
องค์กรเอกชน	1.97%	ไม่มีเหตุผล
ทุกคนในหมู่บ้าน / ผู้นำธรรมชาติ	44.07%	เป็นหน้าที่ของทุกคนในชุมชน ต้องร่วมมือกัน ช่วยกันพัฒนา

ตาราง แสดงความเห็นต่อการพัฒนาของหน่วยงานต่าง ๆ (แบบสอบถาม 152 ชุด)

ความคิดเห็นของคนในหมู่ที่ 3 กับคำว่า “ชุมชนเข้มแข็ง” เป็นดังนี้

ทุกคนในชุมชนสามัคคีกัน ทุกคนช่วยเหลือกัน ไม่อิจฉากัน รวมกลุ่มกันทำกิจกรรม มีความคิดเห็นที่หลากหลาย มีความเป็นอยู่ที่ดีทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม

ความคิดเห็นของคนในหมู่ที่ 3 กับคำว่า “ชุมชนพึ่งตนเอง” เป็นดังนี้

คนในชุมชนสามารถช่วยตนเองได้ ไม่ต้องพึ่งพาราชการทุกอย่าง ไม่ยากจนเป็นหนี้ มีงานทำ มีอาชีพที่ดี หน่วยงานรัฐและเอกชนเป็นเพียงผู้ให้คำปรึกษาและแนะนำ ให้ความรู้ให้เกิดประโยชน์ ช่วยเหลือกันเองภายในสมาชิกชุมชน

จากแบบสัมภาษณ์สอบถาม 152 ชุด

ทั้ง 100% เห็นด้วยกับการมีหอกระจายข่าว ประชาสัมพันธ์ เพราะได้รับข้อมูลข่าวสารต่างๆ ทั้งของรัฐและของศูนย์

จากแบบสัมภาษณ์สอบถาม 38 ชุด จากสมาชิกในคำถาม “ศูนย์มีความเข้มแข็งหรือไม่?”

- เข้มแข็ง 65.78 % เพราะกรรมการดี ไม่โกง บริหารดี เป็นระบบ พุดจริงทำจริง ทุกคนทำตามระเบียบ มีทุนหมุนเวียน ทุกคนได้ประโยชน์เท่าเทียมกัน

- ยังไม่เข้มแข็ง 26.15 % เพราะกรรมการไม่เด็ดขาด สมาชิกยังไปกันคนละทาง ไม่ค่อยให้ความร่วมมือ สมาชิกยังไม่สามารถพึ่งตนเองได้
- ไม่แสดงความคิดเห็น 7.89 % เพราะค่อยๆดูต่อไป บอกไม่ถูก

กองทุนอื่น ๆ ในชุมชน

1) กองทุนหมู่บ้านละ 1 ล้านบาท

ความเป็นมา

เป็นเงินที่ได้รับการสนับสนุนมาจากรัฐบาล ให้มายังหมู่บ้านในรูปกลุ่มกิจกรรมเพื่อเป็นเงินกองทุนในหมู่บ้านโดยบุคคลในหมู่บ้านเป็นผู้บริหารจัดการจำนวน 1 ล้านบาท

วัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านเพื่อสร้างงานสร้างรายได้ให้ชาวบ้าน
2. ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านให้สามารถบริหารจัดการเงินทุนของตนเองได้
3. เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถและการแก้ไขปัญหาตามแนว

เศรษฐกิจพอเพียง

4. เสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชน
5. กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับรากหญ้าของประเทศ

คณะกรรมการบริหารจัดการ

1) นายอรุณ	ชูเทพ	ตำแหน่ง	ประธาน
2) นายมนูญ	นวลศรี	ตำแหน่ง	รองประธาน
3) นางเอื้อน	ปานมี	ตำแหน่ง	เลขานุการ
4) นางชะบา	มากชุมพล	ตำแหน่ง	เหรัญญิก
5) นายณรงค์	สุดจันทร์	ตำแหน่ง	ผู้ตรวจสอบภายใน
6) นายอุเชน	อินวรรณนธ์	ตำแหน่ง	ผู้ตรวจสอบภายใน
7) นายธวัช	เรืองอ่อน	ตำแหน่ง	ผู้ตรวจสอบภายใน
8) นางกิมดิน	สงดำ	ตำแหน่ง	ผู้ติดตามทวงหนี้
9) นางนิยม	คองนก	ตำแหน่ง	ผู้ติดตามทวงหนี้
10) นายปรีชา	ดำชุม	ตำแหน่ง	ส่งเสริมและประชาสัมพันธ์
11) นายมนูญ	คงแก้ว	ตำแหน่ง	ส่งเสริมและประชาสัมพันธ์
12) นายเพิ่ม	ขุนน้ำ	ตำแหน่ง	ผู้ทรงคุณวุฒิ/ที่ปรึกษา
13) นายจ่าย	ดีชู	ตำแหน่ง	ผู้ทรงคุณวุฒิ/ที่ปรึกษา
14) นางสุพรรณิ	หมื่นใจ	ตำแหน่ง	ผู้ทรงคุณวุฒิ/ที่ปรึกษา
15) นางยีนดี	ทองนาถ	ตำแหน่ง	ผู้ทรงคุณวุฒิ/ที่ปรึกษา

16) นายสุจินต์ ศรีนุ่นวิเชียร	ตำแหน่ง	ผู้ทรงคุณวุฒิ/ที่ปรึกษา
17) นายเสริม นิ่มนวล	ตำแหน่ง	ผู้ทรงคุณวุฒิ/ที่ปรึกษา

ระเบียบข้อบังคับ

เพื่อให้การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านหมู่ที่ 3 บ้านท่าวา ซึ่งก่อตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมและสร้างนิสัยการออม เสียสละ เอื้ออาทร และเป็นไปด้วยความคล่องตัว มีประสิทธิภาพ รวมทั้งเอื้อประโยชน์ต่อสมาชิกโดยรวม จึงเห็นสมควรกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน หมู่ที่ 3 บ้านท่าวา ไว้ดังนี้

ข้อ 1. ระเบียบนี้ เรียกว่า “ระเบียบกองทุนหมู่บ้านหมู่ที่ 3 บ้านท่าวา”

ข้อ 2. ที่ตั้งของกองทุนหมู่บ้าน หมู่ที่ 3 บ้านท่าวา ตำบลเกาะเกิด อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช รหัสไปรษณีย์ 80190 โทรศัพท์ 01-7478958

ข้อ 3. ระเบียบนี้บังคับตั้งแต่วันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ 4. วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน

- (1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิก
- (2) เพื่อส่งเสริมวิธออมทรัพย์ด้วยวิธี ถือนှ် การฝากเงินสัจจะ
- (3) เพื่อให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก
- (4) เพื่อพัฒนาจิตใจสมาชิกให้เป็นคนดี มีคุณธรรม มีคุณธรรม 5 ประการคือ

1. เป็นคนมีความซื่อสัตย์
2. คนเป็นคนไม่เห็นแก่ตัว
3. เป็นคนไม่มัวเมาในอบายมุข
4. เป็นคนรู้จักสามัคคี
5. เป็นคนมีความรับผิดชอบต่อนตนเอง ครอบครัว และชุมชน

(5) เพื่อพัฒนาสมาชิกให้เป็นคนดี มีความคิดริเริ่ม และพัฒนาชุมชนให้มีความเจริญ

ก้าวหน้า มีเศรษฐกิจชุมชนดี และมีสิ่งแวดล้อมสมบูรณ์ ดังนี้

1. เป็นคนเก่งเรียน ใฝ่หาความรู้ใหม่ ๆ
2. เป็นคนเก่งคิด สร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหา
3. เป็นคนเก่งงานขยันการทำงาน และมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน
4. เป็นคนเก่งคน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อทุกคน

ข้อ 5. แหล่งที่มาของกองทุน ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังนี้

- (1) เงินที่ได้รับจัดสรรจากทางราชการ 1,000,000 บาท
- (2) เงินถือนှ်
- (3) ดอกผลหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดจากเงินกองทุน

- (4) ค่าธรรมเนียมแรกเข้า
- (5) เงินบริจาค
- (6) เงินสมทบจากกลุ่มหรือองค์กรสมาชิก
- (7) เงินหรือทรัพย์สินอื่น ๆ ที่กองทุนรับโดยไม่มีเงื่อนไขผูกพัน หรือภาระติดพันอื่น ๆ
- (8) เงินจากการจัดกิจกรรมหารายได้

ข้อ 6. คุณสมบัติของสมาชิก

- (1) เป็นผู้พำนัก หรือพักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านท่าว่า เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 6 เดือนก่อนวันที่สมัครเข้าเป็นสมาชิก
- (2) เป็นผู้ที่มีนิสัยอันดีงาม มีความรู้ความเข้าใจเห็นชอบด้วยหลักการของทุน และสนใจที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกองทุน
- (3) เป็นผู้พร้อมที่จะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน
- (4) เป็นผู้ที่คณะกรรมการกองทุนได้มีมติเห็นชอบให้เข้าเป็นสมาชิก
- (5) เป็นผู้อดทน เสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์ของกองทุนเป็นสำคัญ
- (6) ถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้น แต่ต้องไม่เกินหนึ่งในห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมด
- (7) เป็นบุคคลที่บรรลุนิติภาวะ ยกเว้นถ้าเป็นผู้เยาว์ต้องได้รับความยินยอมจาก

ผู้ปกครอง

- (8) ผู้ที่จะเป็นสมาชิกของกองทุนจะต้องเป็นสมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์ในหมู่บ้าน และปฏิบัติตามกฎระเบียบของกลุ่มทุกประการ

ข้อ 7. การสมัครเข้าเป็นสมาชิก

- (1) ยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกของทุนได้ที่คณะกรรมการกองทุนและจ่ายค่าธรรมเนียมแรกเข้าสิบบาท ค่าธรรมเนียมจะตกเป็นรายได้ของกองทุนไม่มีสิทธิเรียกคืน
- (2) ผู้ที่มีคุณสมบัติตามข้อ 6 สามารถยื่นความจำนงหรือสมัครเป็นสมาชิกของกองทุนได้เดือนละหนึ่งครั้ง โดยสามารถสมัครเป็นสมาชิกได้ทั้งลักษณะปัจเจกบุคคล และกลุ่มหรือองค์กรชุมชนแล้วแต่ความสมัครใจของผู้สมัครเป็นสมาชิก
- (3) คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้พิจารณาว่า จะรับบุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิกโดยชอบธรรม

ข้อ 8. เมื่อคณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามคุณสมบัติตามข้อ 6 และเห็นสมควรให้รับบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิก จะแจ้งบุคคลนั้นให้ชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า ค่าหุ้น ภายในสามวัน นับจากวันที่ได้รับแจ้งให้เข้าเป็นสมาชิก

ข้อ 9. สมาชิกขาดหรือพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิก ตามเหตุต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- (1) ตาย

- (2) ลาออกและได้รับอนุมัติให้ลาออกจากคณะกรรมการกองทุน
- (3) วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน หรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ
- (4) ที่ประชุมใหญ่สมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงสองในสามของผู้เข้าร่วมประชุม
- (5) จงใจฝ่าฝืนระเบียบของกองทุน หรือแสดงตนเป็นปรปักษ์หรือไม่ให้ความช่วยเหลือ

หรือร่วมมือกับกองทุนไม่ว่าด้วยประการใด

- (6) มีลักษณะและคุณสมบัติไม่ตรงกับข้อ 6
- (7) ศาลสั่งให้เป็นคนล้มละลาย หรือเสมือนไร้ความสามารถ
- (8) นำทรัพย์สินของกองทุนไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ที่ได้รับไว้

ข้อ 10. สมาชิกผู้ไม่มีภาระหนี้สินหรือภาวะผูกพันใด ๆ กับกองทุนทั้งในฐานะผู้กู้หรือผู้ค้ำประกัน อาจขอลาออกจากการเป็นสมาชิกของกองทุนได้โดยแสดงความจำนงเป็นหนังสือ ต่อคณะกรรมการกองทุนเพื่อพิจารณาอนุญาตให้ขาดจากสมาชิกภาพ ในวันที่คณะกรรมการกองทุนดำเนินการอนุญาต

ข้อ 11. ผู้ที่ขาดจากการเป็นสมาชิกภาพ อาจยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกใหม่ได้ แต่ทั้งนี้ต้องเป็นผู้ที่ขาดจากการเป็นสมาชิกภาพติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปี และไม่มีหนี้สินค้างกองทุนอยู่

ข้อ 12. การคิดค่าธรรมเนียมแรกเข้า คณะกรรมการกองทุนคิดค่าธรรมเนียมแรกเข้ากับสมาชิกทั้งที่เป็นปัจเจกบุคคล กลุ่มหรือองค์กรชุมชนเป็นราย ๆ ละสิบบาท (10บาท) โดยสมาชิกจะต้องยื่นชำระเมื่อได้รับการพิจารณาตามข้อ 7 และจะต้องชำระภายในสามวัน นับจากวันที่ได้รับแจ้งจากคณะกรรมการกองทุน

ข้อ 13. หุ้นหนึ่ง ๆ มีมูลค่าหุ้นละสิบบาท (10 บาท) สมาชิกแรกเข้าตามข้อ 7 จะต้องถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้นแต่ต้องไม่เกินหนึ่งในห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่มีอยู่ในกองทุน โดยสามารถชำระค่าหุ้นหรือเพิ่มหุ้นได้ปีละหนึ่งครั้ง ในการประชุมครั้งใหญ่สามัญประจำปีของกองทุน

ข้อ 14. วิธีการชำระค่าหุ้น สามารถชำระค่าหุ้นโดยใช้เงินสด

ข้อ 15. สมาชิกพิจารณาเลือกบุคคลที่เหมาะสม มีความรู้ และความชำนาญ เพื่อเป็นคณะกรรมการกองทุนภายใต้ระบอบประชาธิปไตย จำนวนสิบสองคน

ข้อ 16. คณะกรรมการกองทุน ประกอบด้วย ประธานกรรมการกองทุน รองประธานกรรมการกองทุน เลขานุการ เหรัญญิก ผู้ตรวจสอบภายใน ประธานสัมพันธ์ และผู้ทรงหนี้ กองทุนประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิและที่ปรึกษาของกองทุน จำนวนหกคน

ข้อ 17. คณะกรรมการกองทุนมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสองปี เมื่อครบกำหนดระยะเวลาหนึ่งปี นับแต่วันที่คณะกรรมการกองทุนเข้ารับตำแหน่งให้กรรมการกองทุนจับฉลากออกจำนวนกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการกองทุนกำหนด (หกคน) ในกรณีที่กรรมการกองทุนพ้นจากตำแหน่งตามวาระ คณะกรรมการกองทุนประกอบด้วยกรรมการกองทุนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ และกรรมการกองทุนจะจัดให้มี

การเลือกบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งแทนกรรมการกองทุน ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระภายในระยะสามสิบวัน และดำรงตำแหน่งตามตำแหน่งที่มีอยู่

ข้อ 18. คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน ให้เป็นไปตามระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งกรรมการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งกรรมการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

ข้อ 19. คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) บริหารจัดการกองทุน ตรวจสอบ กำกับ ดูแล จัดสรรผลประโยชน์ของเงินกองทุน
- (2) ออกระเบียบข้อบังคับ หรือหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการบริหารกองทุน
- (3) รับสมัครสมาชิก และจัดทำทะเบียนสมาชิก
- (4) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ตามที่คณะกรรมการกำหนดหรือมอบหมาย

ข้อ 20. ประธานกรรมการกองทุนมีอำนาจหน้าที่

- (1) เป็นประธานในการประชุมคณะกรรมการบริหารกองทุน
- (2) เรียกประชุมคณะกรรมการบริหารกองทุน
- (3) แต่งตั้งอนุกรรมการกองทุนเพื่อพิจารณา หรือปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งตามมติ

หรือตามคณะกรรมการกองทุนมอบหมาย

- (4) ปฏิบัติตามหน้าที่อื่น ๆ ตามข้อบังคับและมติของคณะกรรมการกองทุน

ข้อ 21. ให้รองประธานกองทุนทำหน้าที่แทนประธานกรรมการกองทุน เมื่อประธานกองทุนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือเมื่อประธานกรรมการกองทุนมอบหมายให้ทำการแทน

ข้อ 22. ถ้าประธานกรรมการกองทุนรองประธานกรรมการกองทุนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการประชุมคราวหนึ่งคราวใดได้ ให้ที่ประชุมเลือกคณะกรรมการกองทุนใดกองทุนหนึ่งเป็นประธานสำหรับในการประชุมคราวนั้น

ข้อ 23. เหนรัญญิกกองทุนมีหน้าที่รวบรวมจัดเก็บ ดูแลรักษาเงินทุนและรายได้ของกองทุนรวมทั้งบัญชี พร้อมทั้งควบคุมการจ่ายเงินของกองทุนให้เป็นไปโดยรอบคอบและเกิดประโยชน์สูงสุด

ข้อ 24. เลขานุการกองทุนมีหน้าที่ติดต่อประสานงานทั่วไป นัดประชุมกรรมการกองทุนจดและบันทึกรายงานการประชุม ตลอดจนรายงานผลการดำเนินงานของกองทุน

ข้อ 25. ผู้ตรวจสอบภายในมีหน้าที่ตรวจสอบบัญชี กำกับ ดูแล เงินกองทุนให้เป็นไปตามมติคณะกรรมการกองทุนกำหนด รวมทั้งประเมินผลการดำเนินงานของกองทุน

ข้อ 26. ประชาสัมพันธ์มีหน้าที่ให้ความรู้ ส่งเสริมอาชีพ และให้ข่าวสารต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่สมาชิก

ข้อ 27. กรรมการกองทุนอื่น ๆ ให้นำหน้าที่ตามคณะกรรมการกองทุนมอบหมาย

ข้อ 28. คณะกรรมการกองทุนต้องมีการประชุมอย่างน้อยเดือนละ 2 ครั้ง แต่ถ้ามีความจำเป็น

ประธานสามารถเรียกประชุมได้มากกว่า 2 ครั้ง และต้องมีกรรมการกองทุนเข้าประชุมอย่างน้อยครึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงครบองค์ประชุม

ข้อ 29. การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุม ให้ถือเสียงข้างมากและกรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงลงคะแนนหนึ่งเสียง ในกรณีคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหรือเป็นผู้ชี้ขาด

ข้อ 30. ประเภทการกู้ยืม สมาชิกสามารถยื่นขอกู้เงินต่อคณะกรรมการกองทุนเพื่อนำไปใช้จ่ายในกิจกรรมดังต่อไปนี้

30.1 ประเภทเงินกู้สามัญ เพื่อใช้จ่ายในกิจกรรมดังนี้

- (1) การพัฒนาอาชีพ
- (2) การสร้างงาน
- (3) การสร้าง และ/หรือ เพิ่มรายได้
- (4) ลดรายจ่าย

30.2 เงินกู้ประเภทฉุกเฉิน ซึ่งสามารถยื่นกู้ฉุกเฉินได้โดยทั่วไป ในกรณี

- (1) มีปัญหาด้านการเงินเนื่องจากสมาชิกในครัวเรือนป่วยกะทันหัน
- (2) เกิดประสบภัยสามารถยื่นกู้ได้

30.3 ในการกู้คราวใด สมาชิกกองทุนที่อยู่ในครัวเรือนเดียวกัน กู้ได้คราวละหนึ่งราย

ข้อ 31. การอนุมัติเงินกู้ สมาชิกที่จะขอกู้เงินจะต้องจัดทำโครงการเพื่อการขอกู้เงินจากคณะกรรมการกองทุน โดยระบุวัตถุประสงค์ในการขอกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน

ข้อ 32. ลักษณะโครงการ สมาชิกสามารถยื่นขอกู้เงินตามข้อ 30.1 (1) (2) (3) (4) และข้อ 30.2 ต้องมีลักษณะคุณสมบัติคือ เป็นโครงการที่สามารถดำเนินการได้จริง มีความเป็นไปได้ทางการตลาด และสามารถเห็นได้ชัดเจนว่ามีความคุ้มค่าต่อการลงทุน และเกิดเหตุฉุกเฉินที่เกิดจริงสามารถตรวจสอบได้

ข้อ 33. วงเงินกู้ เงินกู้ตามข้อ 30.1 (1) (2) (3) (4) ให้แก่สมาชิกรายหนึ่งจำนวนวงเงินไม่เกินสองหมื่นบาท

ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นควรอนุมัติเงินกู้อย่างใดเกินกว่าสองหมื่นบาท คณะกรรมการกองทุน จะต้องเรียกประชุมสมาชิก เพื่อให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด แต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้อย่างหนึ่งต้องไม่เกินห้าหมื่นบาท

โครงการที่สมาชิกยื่นขอกู้ตามข้อ 30.2 ต้องเป็นการกู้เฉพาะกรณีเพื่อการอันจำเป็นหรือประโยชน์ตามที่คณะกรรมการกองทุนเห็นสมควร แต่จะให้กู้เพื่อการสืบลู่ส่วยหรือการเก็งกำไรไม่ได้ในวงเงินรายละไม่เกินสามพันบาท

ข้อ 34. การดำเนินงานตามโครงการที่ขอกู้และการจัดทำรายงาน สมาชิกต้องดำเนินโครงการที่

ขอให้สำเร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และทำรายงานความก้าวหน้าแบบรายงานที่คณะกรรมการ
กองทุนกำหนด

ข้อ 35. การทำสัญญา เงินกู้ทุกประเภทต้องมีการทำสัญญาไว้กับคณะกรรมการกองทุน
ตามแบบเงื่อนไขที่กำหนด และในวันทำสัญญาจะต้องให้คู่สมรสหรือทายาทเห็นด้วยยินยอม

ข้อ 36. หลักการประกันเงินกู้ มีข้อกำหนดดังนี้

(1) เงินกู้ตามข้อ 31.1 (1) (2) (3) และ (4) วงเงินกู้ไม่เกินสองหมื่นบาท ต้องใช้
สมาชิกของกองทุนสองคนเป็นผู้ค้ำประกัน

(2) สำหรับเงินกู้ตามข้อ 31.2 ให้ทำสัญญาเพียงอย่างเดียว

ข้อ 37. การชำระคืนเงินกู้ เงินชำระหนี้สำหรับเงินกู้กำหนดไว้ ดังนี้

(1) เงินกู้ตามข้อ 30.1 (1) (2) (3) และ (4) ให้ผู้กู้ส่งคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ย ภายใน
หนึ่งปีกับธนาคารออมสินสาขาใหญ่

(2) เงินกู้ตามข้อ 30.2 ให้ผู้กู้ส่งคืนเงินไม่ต้องชำระดอกเบี้ย ภายในระยะเวลาไม่เกิน
หนึ่งร้อยยี่สิบวันตามที่ระบุไว้ในสัญญา

ข้อ 38. อัตราดอกเบี้ย

(1) อัตราดอกเบี้ยเงินกู้สามัญ ร้อยละ 6.00 บาทต่อปี

(2) อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ฉุกเฉิน ร้อยละ 6.00 บาทต่อปี

ข้อ 39. ค่าปรับ ในกรณีผู้กู้ผิดสัญญาเงินกู้ ให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับในอัตราร้อยละหนึ่งบาท
(1บาท) ต่อวันเว้นแต่ผู้กู้ได้รับอนุญาต ให้ผ่อนผันการชำระหนี้จากคณะกรรมการกองทุนจะนำกำไรสุทธิ
มาจัดสรรได้ดังนี้

ข้อ 40. การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี เมื่อสิ้นปีทางบัญชีของกองทุนได้ปิดบัญชีตามมาตรฐาน
การบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป ปรากฏว่ากองทุนมีกำไรสุทธิ คณะกรรมการกองทุนจะนำกำไรสุทธิมา
จัดสรรดังนี้

(1) เป็นเงินปันผลให้สมาชิกผู้ถือหุ้น ในอัตราร้อยละสี่สิบ

(2) เป็นเงินตอบแทนแก่คณะกรรมการ ในอัตราร้อยละยี่สิบ

(3) เป็นเงินเพื่อสมทบกองทุน ในอัตราร้อยละสิบ

(4) เป็นเงินกองทุนสาธารณะประโยชน์หมู่บ้าน ในอัตราร้อยละยี่สิบ

(5) เป็นเงินประกันความเสี่ยง ในอัตราร้อยละสิบ

ข้อ 41. กองทุนจะจัดทำบัญชีเงินฝากและบัญชีค่าใช้จ่ายของกองทุนอย่างรอบคอบ สามเดือน
ครั้งแล้วติดประกาศอย่างเปิดเผย ณ ที่ทำการกองทุนให้สมาชิกทราบ โดยมีประเภทบัญชีที่จะต้อง
ดำเนินการจัดทำ ดังนี้

(1) บัญชีเงินฝากออมทรัพย์ของกองทุนหมู่บ้าน

(2) รายและรายจ่ายของกองทุน

(3) ทรัพย์สินและหนี้สินของกองทุน

ข้อ 42. คณะกรรมการกองทุนจะตรวจบัญชีของกองทุน และรายงานการตรวจบัญชีต่อคณะกรรมการสนับสนุนเพื่อทราบถึงความก้าวหน้า ฐานะทางการเงิน และผลการดำเนินงานของกองทุนในรอบปีพร้อมทั้งแสดงบัญชีกำไร ขาดทุน และงบดุลในบัญชีที่ส่งมาภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันสิ้นปีบัญชี

ข้อ 43. กำหนดการประชุมใหญ่สมาชิกของกองทุน

43.1 ให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมใหญ่สมาชิก ไม่เกินปีละสองครั้ง โดยมีวาระการประชุมดังนี้

- (1) ประธานกล่าวเปิดประชุม
- (2) เรื่องที่แจ้งให้ทราบ
- (3) รับรองรายงานการประชุมครั้งที่ผ่านมา
- (4) พิจารณาเรื่องที่ค้างในการประชุมครั้งก่อน
- (5) เรัญญูกรายงานฐานะทางการเงิน
- (6) วาระที่ต้องพิจารณา
- (7) เรื่องอื่นๆ (ถ้ามี)
- (8) สรุปผลและปิดการประชุม

43.2 การเรียกประชุมใหญ่วิสามัญประจำปี สมาชิกกองทุนสามารถเข้าชื่อหนึ่งในห้าของสมาชิกทั้งหมด ร้องขอให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเรียกประชุมได้และคณะกรรมการจะต้องเปิดประชุมภายในสิบห้าวันนับจากวันที่สมาชิกกองทุนเข้าชื่อร้องขอ

ข้อ 44. ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุน ทำให้เกิดความเสียหายกับทรัพย์สิน หรือหนี้สินของกองทุน ผู้นั้นจะต้องชดใช้ค่าเสียหายเต็มจำนวน มีฉะนั้นจะให้สิทธิสมาชิกของกองทุนทุกคนฟ้องร้องได้

ข้อ 45. ในกรณีที่ผู้กู้ยืมถึงแก่กรรมหรือหายสาบสูญ ให้ฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายจากคู่สมรสหรือทายาทของผู้นั้น

ข้อ 46. บรรดาประกาศ คำสั่ง ข้อบังคับและระเบียบต่าง ๆ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันที่ระเบียบใช้บังคับให้ใช้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบ ทั้งนี้ จนกว่าจะได้มีการแก้ไขหรือยกเลิก

ข้อ 47. ภายในหนึ่งปีนับแต่ระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้คณะกรรมการกองทุนประเมินการดำเนินงานตามระเบียบนี้ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมต่อไป

ข้อ 48. ให้คณะกรรมการกองทุน เป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

ตารางข้อมูลการปล่อยกู้กองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท

ปี พ.ศ.	จำนวนสมาชิก	ยอดเงินทั้งหมด	จำนวนผู้กู้	จำนวนเงินที่กู้	ยอดเงินที่เหลือ
2544	130	1,010,565	55	968,000	32,000
2545	ไม่มีข้อมูล	952,587	65	898,000	54,587

หลักเกณฑ์ในการยืมเงิน

1. จะต้องเป็นสมาชิกกองทุนเงินล้านโดยมีเงินสัจจะอยู่ในกองทุนอย่างน้อย 10 หุ้น เป็นเงิน 100 บาทและไม่เกิน 50 หุ้น เป็นเงิน 500 บาท

2. วงเงินไม่เกิน 2 หมื่นบาทต่อคนและสมาชิกของกองทุน 2 คน เป็นผู้ค้ำประกัน

3. ในการยืมเงินแต่ละครั้งจะต้องทำสัญญาและบอกรัตถุประสงค์ในการกู้ทุกครั้ง

4. ผู้กู้เงินจะต้องเสียค่าบำรุงร้อยละ 50 สตางค์ ต่อเดือน

จากการดำเนินงานของปี พ.ศ.2544 ปรากฏว่ามีสมาชิกที่ไม่ได้ส่งเงินกองทุนหมู่บ้าน คืบตามที่ได้กำหนดเอาไว้จำนวน 4 ราย รวมเป็นเงิน 70,000 บาท

ผลจากการศึกษาเงินกองทุนหมู่บ้านละ 1 ล้านบาท ของหมู่ที่ 3 บ้านบางยี่ว ได้ผลดังนี้

1. จากแบบสัมภาษณ์สอบถามจำนวน 152 ชุด สมาชิกในหมู่บ้านมีความพอใจในการบริหารจัดการจำนวน 56.29 % เพราะได้กู้เงินไปใช้

2. จากการสังเกตและพูดคุยกับกรรมการและสมาชิกในหมู่บ้านพบว่า คณะกรรมการไม่ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ

3. จากการสังเกตและพูดคุยกับกรรมการและสมาชิกในหมู่บ้าน พบว่า คณะกรรมการมีจำนวนเยอะ มีฝ่ายต่างๆ แต่ส่วนใหญ่ไม่ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ ตามภารกิจของฝ่ายนั้นๆ

4. จากการสังเกตและสอบถามการกู้เงินจากกองทุนไปใช้ ไม่ได้นำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของระเบียบข้อบังคับกองทุนในหมู่บ้าน

5. จากการศึกษาเอกสารและสอบถาม เมื่อครบหนึ่งปีมีผู้กู้จำนวน 4 ราย เป็นเงิน 70,000 บาท ไม่สามารถส่งคืนกองทุนหมู่บ้านได้

2) กองทุนหมู่บ้านละแสนเพื่อส่งเสริมอาชีพหรือโครงการกระตุ้นเศรษฐกิจมิยาซาว่า

เป็นงบประมาณจากภาครัฐที่กระจายสู่ชุมชนในระดับหมู่บ้านทั่วประเทศ เมื่อปี พ.ศ. 2544 โดยผ่านทางองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นเงินหมู่บ้านละหนึ่งแสนบาท โดยการให้ยืมและต้องส่งคืนยังองค์การบริหารส่วนตำบลภายใน 5 ปี ผู้ยืมจะต้องเป็นกลุ่มภายในหมู่บ้านเพื่อส่งเสริมอาชีพ เป็นการสร้างเสริมรายได้ และทางกลุ่มตัวอย่างสมทบ 30 % ของยอดเงินที่ยืม

ในหมู่บ้านที่ 3 ต.เกาะเกิด อ.เข็รใหญ่ จ.นครศรีธรรมราช มีกลุ่มทำนาเป็นผู้ได้รับการพิจารณา และผ่านความเห็นชอบของฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อทำกิจกรรมคือ การทำนามีสมาชิกจำนวน 13 คน และเป็นกรรมการทั้ง 13 คนดังนี้

1. นางสมบุรณ์ แก้วเกิด	ประธาน
2. นายสมศักดิ์ จันทรศรี	รองประธาน
3. นายส้อง เรืองฤทธิ์	เลขานุการ
4. นางอำไพ มากชุมพล	
5. นางระเบียบ มิ่งวรรณ	
6. นายณรงค์ สุกจันทร์	
7. นางอุบล ชูมา	
8. นายคล้อย เรืองฤทธิ์	
9. นางพริ้ม ช้างอินทร์	
10. นางนา อินทร์วรานนท์	
11. นายจิตร สุขเพ็ญ	
12. นายแสง สุขเพ็ญ	
13. นางชลิดา ชูเทพ	

การจัดการเมื่อได้เงินมาทางกลุ่มให้สมาชิกกู้ทำนาคนละ 7,300 บาท และให้อยู่ในบัญชีของกลุ่มจำนวน 5,100 บาท เพื่อเป็นเงินฉุกเฉินและต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2545 มีเงินสมทบจากองค์การบริหารส่วนตำบลอีกเป็นจำนวนเงิน 17,500 บาท เพื่อให้มาซื้อปุ๋ยเพื่อใช้ในการทำนา และทางกลุ่มทำนาได้มีสัญญาที่จะต้องส่งเงินคืนให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกิดให้หมดภายในระยะเวลา 5 ปี และทางกลุ่มได้ทำสัญญาส่งคืนเป็น 3 งวด

งวดที่ 1 พ.ศ. 2547	เป็นเงินจำนวน	20,000 บาท
งวดที่ 2 พ.ศ. 2548	เป็นเงินจำนวน	30,000 บาท
งวดที่ 3 พ.ศ. 2549	เป็นเงินจำนวน	50,000 บาท

ผลที่ได้จากการศึกษา

1. กลุ่มไม่ได้ทำกิจกรรมอื่นใดหรือทำนาที่เป็นพิเศษจากการทำนาตามปกติของอาชีพหลักของหมู่บ้าน

2. สมาชิกกลุ่มบางคนไม่ได้ทำนา

3. ประธานกลุ่มไม่แข็งแรงและให้เงินที่สมทบตามมาภายหลังเป็นเงิน 17,500 บาท แก่สมาชิกบางคน

4. ประธานกลุ่มไม่สามารถแสดงบัญชีฝาก — ถอนของกลุ่มได้ เมื่อทางตัวแทน ประชาคมและสมาชิกขอคืนเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2546 ในการประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน

3) กองทุนนางข้าว

กองทุนนางข้าวได้รับการสนับสนุนจากรัฐ โดยทางรัฐสร้างนางข้าวให้ไว้ที่ทำการของหมู่บ้าน และให้ทุนเป็นเมล็ดพันธุ์ข้าวเป็นจำนวน 3 เกวียนให้บุคคลในหมู่บ้านได้หมุนเวียนเอาเมล็ดพันธุ์ ไปขยายพันธุ์และเมื่อเก็บเกี่ยวผลผลิตนำเมล็ดพันธุ์กลับมาคืนที่นางเหมือนเดิม

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ชาวนามีเมล็ดพันธุ์ที่ดีในการขยายพันธุ์ข้าว

คณะกรรมการ

1. นายอรุณ ชูเทพ
2. นายกระจาย ดีชู
3. นายกระจาย นาคปรางค์
4. นายเพิ่ม ชุนน้ำ
5. นายแดง ทองขวัญ

ผลที่ได้จากการศึกษา

1. บุคคลในหมู่บ้านจะไม่ค่อยรู้ข้อมูลของกองทุนนางข้าว
2. ปัจจุบันไม่มีการคืนเมล็ดพันธุ์
3. กิจกรรมหยุดชะงัก

4) ศูนย์ส่งเสริมสหกรณ์ราษฎรประจำหมู่บ้าน (ศสพ.)

ความเป็นมา

รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณอุดหนุนศูนย์ส่งเสริมสหกรณ์ราษฎรประจำหมู่บ้านศูนย์ละ 12,500 บาท ในปีงบประมาณ 2537 เพื่อให้คณะกรรมการ ศสพ. ได้ดำเนินการตามระเบียบ (ศสพ.) และควรมี แนวการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1) ช่วยเหลือประชาชนผู้ด้อยโอกาส ผู้ประสบความเดือดร้อน เพื่อให้สามารถดำรงชีพ ได้อย่างปกติสุข ชุมชนมีความสุข และเป็นที่พึ่งปรารถนาของทุกคน โดยจัดบริการตามเสียงส่วนใหญ่ ของคณะกรรมการ ศสพ.

- 2) ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมและอื่น ๆ
- 3) ระดมความร่วมมือจากประชาชน หน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการดำเนินงาน

ของ ศส.บ.

4) ประสานงานและร่วมดำเนินการกับหน่วยราชการ องค์การภาคเอกชนในการแก้ไข ปัญหาและจัดบริการด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม ให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน

1) บริหารจัดการเงินกองทุน ศส.บ. ให้มั่นคงถาวร พร้อมทั้งจะช่วยเหลือประชาชนและ พัฒนาชุมชนให้ยั่งยืนสืบต่อไป

แนวคิดและหลักการการดำเนินงาน ศส.บ.

1. เป็นองค์กรประชาชนโดยประชาชนและเพื่อประชาชน
2. เป็นการส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและสนับสนุนการมีส่วนร่วม ของประชาชน
3. เป็นการส่งเสริมสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนช่วยเหลือซึ่งกันและกันรู้จักสามัคคี เป็นการเรียนรู้การพึ่งตนเอง
4. เป็นการส่งเสริมสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน
5. คณะกรรมการประกอบด้วยบุคคลที่อาสาสมัคร เพื่อให้ประชาชนในหมู่บ้านคัดเลือก ขึ้นมาทำหน้าที่ดำเนินงานช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสหรือประสบความเดือดร้อนโดยประสานขอความช่วยเหลือจากส่วนราชการและองค์กรอื่น ๆ
6. เป็นการส่งเสริมให้ชุมชนมีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนศูนย์ สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รายชื่อคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ประจำหมู่บ้านที่ 3 ต.เกาะเกิด อ.เขียร์ใหญ่ จ.นครศรีธรรมราช

1.นายอรุณ	ชูเทพ	ประธาน
2.นายสวัสดิ์	มิ่งวรรณ	รองประธาน
3.นางชะบา	มากชุมพล	เหรัญญิก
4.นายประจวบ	เกลี้ยงดำ	กรรมการ
5.นายคล้าย	เรืองฤทธิ์	กรรมการ
6.นางลิ้ว	จิตรบุรุษ	กรรมการ
7.นางชลิต	ชูเทพ	กรรมการ
8.นายเคลือบ	เรืองฤทธิ์	กรรมการ
9.นางดี	พุ่มมณี	กรรมการ
10.นางวรรณิ	เทพดำ	กรรมการ
11.นายปรีชา	แก้วเกิด	กรรมการรองเลขานุการ

คณะกรรมการที่ปรึกษา

- 1.นายพินิจ
- สองสี

243

2.นายมนูญ	นวลศรี
3.นายเพิ่ม	ขุนน้ำ
4.นายทวี	สร้อยสิริสุนทร
5.นายพล	คณก

ผลที่ได้จากการศึกษา

จากการที่ได้ไปสัมภาษณ์ชาวบ้านรายบุคคล และสังเกตการดำเนินงานได้ผลว่า

- 1.ชาวบ้านจะไม่รู้เรื่องของความเป็นมาของศูนย์สงเคราะห์ประจำหมู่บ้าน ไม่รู้ข้อมูลว่าได้มาอย่างไร เป็นวงเงินเท่าไร ?
 - 2.ส่วนชาวบ้านที่พอจะรู้ข้อมูลอยู่บ้างก็บอกว่าไม่เห็นมีการดำเนินงานอะไร ไม่เคยได้รับสวัสดิการอะไรเลย
 - 3.การดำเนินงานของศูนย์สงเคราะห์ประจำหมู่บ้านที่ 3 ได้หยุดชะงักไปตั้งแต่ปีงบประมาณลงมายังหมู่บ้าน และเงิน 12,500 บาท ก็ถูกนำไปใช้ผิดวัตถุประสงค์และไม่มีการส่งคืน
 - 4.ผู้นำหมู่บ้านไม่ให้ความสำคัญกับการบริหารงานไม่มีการทำกิจกรรมที่ต่อเนื่องไม่มีความรับผิดชอบต่อนักที่และป้ายเบี่ยงทุกครั้งที่มีการถามถึงเงินและให้ชี้แจงการบริหารจัดการของศูนย์สงเคราะห์ประจำหมู่บ้าน
 5. คณะกรรมการในปัจจุบันเป็นคณะกรรมการในชุดที่ 2 แทนชุดที่ 1
- 5) โครงการแก้ไขความยากจน (กข.คจ.) พ.ศ. 2539

ความเป็นมา

สนับสนุนโดยกรมการพัฒนาชุมชนกระทรวงมหาดไทย เป็นเงินหมุนเวียนในหมู่บ้านโดยเป็นบสนับสนุนด้านอาชีพ โดยยึดข้อมูลความยากจนจาก จปฐ. ให้กับผู้อยู่ในหมู่บ้าน แรกเริ่มได้มาเมื่อ พ.ศ. 2539 เป็นเงินหมุนเวียนจำนวน 280,000 บาท และต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2542 ได้สนับสนุนมากจากองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อเข้าสมทบกองทุนเป็นจำนวนเงิน 10,000 บาท ฉะนั้นตอนนี้ มี 3 บ้านบางยี่ว ต.เกาะเกิดได้มีเงิน กข.คจ. เป็นเงินทุนหมุนเวียนเป็นจำนวนเงิน 290,000 บาท

รายชื่อคณะกรรมการบริหารเงินกองทุนมีดังนี้

1.นายอรุณ	ชูเทพ	ประธาน
2.นายปรีชา	แก้วเกิด	รองประธาน
3.นางชลธิดา	ชูเทพ	เลขานุการ
4.นายอภิสิทธิ์	มิ่งวรรณ	
5.นายสมศักดิ์	จันทร์ศรี	
6.นางเอื้อน	ปานมี	
7.นายสวัสดิ์	มิ่งวรรณ	

หลักเกณฑ์ในการกู้ยืมเงิน กข.คจ.

- 1) จะต้องเป็นบุคคลที่อยู่ในหมู่บ้านจริง ๆ
- 2) ครอบครัวหนึ่งสามารถกู้เงินได้ 1 คนต่อครั้ง
- 3) จะต้องส่งคืนปีละครั้งจนหมดภายใน 3 ปี

ตารางข้อมูลการปล่อยกู้ การส่งคืนเงินกู้ของกองทุนแก้ไขปัญหาความยากจน ของหมู่ที่ 3 ต.เกาะเกิด อ.เขียร์ใหญ่ จ.นครศรีธรรมราช

ปี พ.ศ.	จำนวนเงินที่มี	จำนวนผู้กู้	จำนวนเงินปล่อยกู้	ยอดเงินส่งคืน	ยอดคงเหลือ
2538	280,000	18	271,000	24,000	33,000
2539	33,000	5	24,000	19,000	28,000
2540	28,000	5	24,700	20,300	23,600
2541	23,600	3	14,300	20,500	29,800
2542	29,800	3	19,000	93,000	104,700
2543	104,700	ไม่มีข้อมูล	ไม่มีข้อมูล	ไม่มีข้อมูล	ไม่มีข้อมูล
2544	ไม่มีข้อมูล	15	151,000	ไม่มีข้อมูล	ไม่มีข้อมูล
2545	ไม่มีข้อมูล	14	98,000	ไม่มีข้อมูล	ไม่มีข้อมูล
2546	ไม่มีข้อมูล	7	35,000	ไม่มีข้อมูล	ไม่มีข้อมูล

ผลที่ได้จากการศึกษา

ตั้งแต่มีโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) ได้สังเกตและสอบถามข้อมูลจากบุคคลในชุมชนได้ผลดังนี้

- 1) กรรมการไม่มีความยุติธรรมในการปล่อยเงินกู้
- 2) กรรมการไม่มีมาตรการขึ้นเดิฆาดกับบุคคลที่กู้เงินแล้วไม่ปฏิบัติตามสัญญากู้ยืม
- 3) เงินที่กู้ไปไม่ได้นำไปใช้ตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้
- 4) กรรมการเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีเสียเอง
- 5) การบริหารจัดการไม่มีความชัดเจนและโปร่งใส
- 6) อาสาสมัครสาธารณสุข

ความเป็นมา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 ได้มีการปรับเปลี่ยนแนวคิด ทิศทางและกระบวนการพัฒนาใหม่ โดยเน้น คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา เพราะคนเป็นปัจจัยชี้ขาดความสำเร็จของการพัฒนาทุกเรื่อง และในการพัฒนากำลังคนของกระทรวงสาธารณสุขนอกจากจะให้ความสำคัญกับบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขแล้วยังเห็นความสำคัญของการกำลังคนที่เป็นประชาชนทั่วไปในชุมชนว่าเป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญในการที่จะทำให้ประชาชนทุกคนมีสุขภาพดี ได้ตามเป้าหมายที่กำหนด

จึงได้มีการพัฒนาอาสาสมัครสาธารณสุขขึ้นมา และปรับเปลี่ยนบทบาทให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของปัญหาและสถานการณ์อย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด

ระบบอาสาสมัครสาธารณสุข

ในปัจจุบันกระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดให้มีอาสาสมัครสาธารณสุข ในงานสาธารณสุขมูลฐานเพียงประเภทเดียวคือ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อสม. ซึ่งหมายถึงบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกจากชาวบ้านในแต่ละกลุ่มบ้านและได้รับการอบรมตามหลักสูตรที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด โดยมีบทบาทหน้าที่สำคัญในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมสุขภาพอนามัย การสื่อสารข่าวสารสาธารณสุข การบริการสาธารณสุขด้านต่าง ๆ เช่น การส่งเสริมสุขภาพ การเฝ้าระวังและป้องกันโรค การช่วยเหลือและรักษาพยาบาลขั้นต้นโดยใช้ยาและเวชภัณฑ์ความชอบเขตที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด การปฐมพยาบาลเบื้องต้น การส่งผู้ป่วยไปรับบริการ การฟื้นฟูสภาพและจัดกิจกรรมพัฒนาสาธารณสุขมูลฐาน ในหมู่บ้านในชุมชนโดยกำหนดจำนวนอาสาสมัครสาธารณสุขในหมู่บ้าน/ชุมชนโดยเฉลี่ยดังนี้

พื้นที่ชนบท : อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) หนึ่งคนต่อ 8-15 หลังคาเรือน

พื้นที่เขตเมือง : เขตชุมชนหนาแน่น (ชุมชนตลาด) ไม่มีอาสาสมัคร เขตชุมชนแออัด อสม. 1 คนต่อ 20-30 หลังคาเรือน เขตชุมชนเมือง อสม. 1 คนต่อ 8-15 คริวเรือน

ดังนั้นในหมู่บ้านหนึ่ง ๆ จะมีจำนวน อสม. ไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับจำนวนหลังคาเรือนของหมู่บ้าน/ชุมชนนั้น โดยทั่วไปจะมี อสม. ประมาณ 10-20 คนต่อหมู่บ้าน

คุณสมบัติของ อสม.

- 1) เป็นบุคคลที่มีภูมิสำเนาในหมู่บ้าน
- 2) มีความรู้ขั้น สามารถอ่านออกเขียนได้
- 3) เป็นบุคคลที่สนใจและเสียสละเพื่อช่วยเหลือการดำเนินงานสาธารณสุข
- 4) เป็นบุคคลที่สนใจเข้าร่วมหรือเคยเข้าร่วมในการดำเนินงานสาธารณสุข
- 5) เป็นบุคคลที่กรรมการหมู่บ้านรับรองว่าเป็นผู้ที่มีความประพฤติดีได้รับความไว้วางใจและยกย่องจากประชาชน

วิธีการคัดเลือก

ให้ใช้วิธีประชาธิปไตยโดยในการคัดเลือกบุคคลเป็น อสม. โดยมีแนวทางปฏิบัติดังนี้

1) เจ้าหน้าที่สาธารณสุขจัดประชุม อสม. กรรมการหมู่บ้านและผู้นำอื่น ๆ เพื่อชี้แจงให้ทราบถึงเรื่องการคัดเลือก คุณสมบัติวาระจำนวนบทบาทหน้าที่ของ อสม. และ ศสมธ. โดยให้กลุ่มผู้นำดังกล่าวเป็นคณะกรรมการสรรหา

2) แบ่งละแวกบ้านหรือคุ้มบ้านคุ้มละ 8-15 หลังคาเรือน แล้วชี้แจงให้ทุกบ้านได้รับทราบ เปิดโอกาสให้ประชาชนผู้มีคุณสมบัติในข้อ 1-2 สมัครเข้ารับการอบรมเป็น อสม.

3) ให้ประชาชนในหมู่บ้านหลังคาเรือนละ 1 คนเป็นตัวแทนครอบครัวในการเสนอชื่อผู้สมัครเข้าเป็น อสม. ได้ 1 คน

4) คณะกรรมการดำเนินการสรรหา ซึ่งประกอบด้วย อสม. กรรมการหมู่บ้าน/ชุมชน และผู้นำอื่น ๆ ดำเนินการคัดเลือก และลงมติโดยใช้เสียงส่วนใหญ่เลือกบุคคลเข้ารับการอบรมเป็น อสม.ประจำละแวกบ้าน หรือคุ้มบ้าน

อนึ่งการคัดเลือก อสม. สามารถปรับเปลี่ยนได้หากชุมชนหรือคณะกรรมการหมู่บ้านมีความเห็นอย่างอื่น แต่ต้องเป็นประโยชน์เพื่อส่วนรวมและมีขั้นตอนที่โปร่งใส

การขึ้นทะเบียนเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข

สถานภาพของการเป็น อสม. เกิดขึ้นเมื่อบุคคลนั้นได้รับการคัดเลือกผ่านการอบรมและได้รับการประเมินความรู้ ความสามารถตามหลักสูตร ความรู้ ทั้งกลุ่มความรู้พื้นฐานและกลุ่มความรู้ เฉพาะตามที่กำหนดไว้ จังหวัดจะออกประกาศนียบัตรและบัตรประจำตัวใช้เป็นหลักฐานโดยรูปแบบ อายุบัตร และสิทธิได้รับเป็นไปตามที่กระทรวงกำหนด

บทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของ อสม.

อสม. มีบทบาทในการเป็นผู้นำการดำเนินงานพัฒนาสุขภาพอนามัยและคุณภาพชีวิตของประชาชนในหมู่บ้าน /ชุมชน เป็นตัวกลางการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมด้านสุขภาพของประชาชน และมีหน้าที่แก้ข่าวร้าย กระจายข่าวดี ซึ่งบริการประสานงานสาธารณสุข นำบัดทุกข์ดำรงตนเป็นตัวอย่างที่ดี

หน้าที่ความรับผิดชอบของ อสม.

1) เป็นผู้สื่อข่าวสารสาธารณสุขระหว่างเจ้าหน้าที่และประชาชนในหมู่บ้าน นัดหมายเพื่อนบ้านมารับบริการสาธารณสุขตลอดจนดูแลความเคลื่อนไหวในกิจกรรมสาธารณสุข รับข่าวสารสาธารณสุขแล้ว แจ้งให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในท้องถิ่นทราบอย่างรีบด่วนในเรื่องสำคัญ เช่น โรคระบาดหรือโรคติดต่อต่าง ๆ รับข่าวสารแล้วจดบันทึกไว้ในสมุดบันทึกผลการปฏิบัติงานของ อสม.

2) เป็นผู้ให้คำแนะนำถ่ายทอดความรู้แก่เพื่อนบ้านและแกนนำสุขภาพประจำครอบครัวในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ การใช้สถานบริการสาธารณสุขและการใช้ยา การรักษานามัยของร่างกาย การให้ภูมิคุ้มกันโรค การสุขภาพาสสิ่งแวดลอม และการจัดหาน้ำสะอาด โภชนาการและการสุขภาพาสอาหารการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อประจำท้องถิ่น การอนามัยแม่และเด็กและการวางแผนครอบครัวการดูแล

3) รักษาและป้องกันสุขภาพเหงือกและฟัน การดูแลส่งเสริมสุขภาพจิตการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ การป้องกันและควบคุมอุบัติเหตุ อุบัติภัยและโรคไม่ติดต่อที่สำคัญ การป้องกันและแก้ไขมลภาวะสิ่งแวดลอมที่เป็นพิษเป็นภัยการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุข การจัดหายาจำเป็นไว้ใช้ในชุมชน และการส่งเสริมการใช้สมุนไพรและแพทย์แผนไทย ฯลฯ

4) เป็นผู้ให้บริการสาธารณสุขแก่ประชาชนได้แก่ การส่งต่อผู้ป่วย และการติดตามดูแลผู้ป่วยที่ได้รับการส่งต่อมาจากสถานบริการ การจ่ายยาเม็ดคุมกำเนิดในรายที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขได้ตรวจแล้ว และจ่ายถุงยางอนามัย การปฐมพยาบาลเบื้องต้นตามอาการ (รายละเอียดของโรคที่ อสม. สามารถรักษาได้ โปรดดูระเบียบกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2539 ในภาคผนวก)

5) หมุนเวียนกันปฏิบัติงานที่ ศสมช. โดยมีกิจกรรมที่ควรดำเนินการได้แก่

- จัดทำศูนย์ข้อมูลข่าวสารของหมู่บ้าน
- ถ่ายทอดความรู้และจัดกิจกรรมตามปัญหาของชุมชน
- ให้บริการที่จำเป็นใน 14 กิจกรรมสาธารณสุขมูลฐาน

6) เฝ้าระวังและป้องกันปัญหาสาธารณสุขในหมู่บ้าน เฝ้าระวังปัญหาโภชนาการ โดยการชั่งน้ำหนักเด็ก และร่วมแก้ไขปัญหาเด็กขาดสารอาหารและขาดธาตุไอโอดีน เฝ้าระวังด้านอนามัยแม่และเด็ก โดยการติดตามหญิงมีครรภ์ให้มาฝากท้องและตรวจครรภ์ตามกำหนด และให้บริการชั่งน้ำหนักหญิงมีครรภ์เป็นประจำทุกเดือน ติดตามเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี และตรวจสุขภาพตามกำหนด เฝ้าระวังด้านสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคโดยการติดตามให้มารดานำเด็กไปรับวัคซีนตามกำหนด และเฝ้าระวังเรื่องโรคติดต่อประจำถิ่น โดยการจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย เป็นต้น

7) เป็นผู้ดำเนินการบริหารจัดการวางแผน แก้ปัญหาและพัฒนาชุมชนโดยใช้งบประมาณหมวดอุดหนุนทั่วไปที่ได้รับจากกระทรวงสาธารณสุข หรือจากแหล่งอื่น ๆ

8) เป็นแกนนำในการชักชวนเพื่อนบ้านเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนางานสาธารณสุขของชุมชนและพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยใช้กระบวนการ จปฐ. และและรวมกลุ่มในการพัฒนาสังคมด้านต่าง ๆ

9) การดูแลสิทธิประโยชน์ ด้านสาธารณสุขของประชาชนในหมู่บ้าน โดยเป็นแกนนำในการประสานงานกับกลุ่มผู้นำชุมชน และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) กระตุ้นให้มีการวางแผนและดำเนินงานเพื่อพัฒนางานสาธารณสุขของหมู่บ้าน

วาระและการฟื้นฟูสภาพความเป็น อสม.

กำหนดให้มีวาระคราวละ 2 ปี เมื่อครบวาระแล้วให้พิจารณาต่อบัตรประจำตัวโดยดูจากผลการดำเนินงานร่วมกับการพิจารณาของประชาชนองค์กรหมู่บ้าน (เจ้าหน้าที่สาธารณสุขไม่ควรที่จะเป็นผู้ถอดถอน อสม. ด้วยตนเองเพราะ อสม. เป็นอาสาสมัครที่เสียสละของประชาชนหากมีความจำเป็นก็ต้องใช้การประชุมและปรึกษาหารืออย่างเป็นกันเองกับ อสม. ที่มีอยู่รวมทั้งกรรมการหมู่บ้าน เพื่อป้องกันความขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้น)

การฟื้นฟูสภาพ

- 1) ฟื้นฟูสภาพตามวาระ
- 2) ตาย
- 3) ลาออก

4) ไม่ได้อยู่อาศัยในหมู่บ้านเป็นเวลาติดต่อกันเกินกว่า 6 เดือน

5) ประชาชนลงมติ โดยมีคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของประชาชนในหมู่บ้านหรือคณะกรรมการหมู่บ้านมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง เนื่องจากมีความประพฤติเสียหายอันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียประโยชน์ของหมู่บ้านหรือบกพร่องต่อการปฏิบัติหน้าที่

รายชื่อ อาสาสมัครสาธารณสุข ของหมู่ที่ 3 ต.เกาะเกิด อ.เขยริใหญ่ จ.นครศรีธรรมราช

- 1) นางกิมดิน สงคำ ประธาน
- 2) นางรัชนี้ นวลศรี
- 3) นางอุไรวรรณ โมกะศึก
- 4) นางเอื้อน ปานมี
- 5) นางกิงดาว สุขจันทร์
- 6) นางจำลอง ถาวร
- 7) นางวิรัตน์ พรหมพฤกษ์

ปี พ.ศ.2541 ได้มีโครงการสนับสนุนด้านสาธารณสุขมูลฐานประจำหมู่บ้านเพื่อให้เป็นทุนในหมู่บ้าน เป็นจำนวนเงิน 7,500 บาท/ปี เพื่อดำเนินกิจกรรมดังต่อไปนี้

- พัฒนาศักยภาพคนในชุมชน ผู้นำ อสม.ในด้านสาธารณสุข
- เพื่อแก้ไขปัญหาสาธารณสุขในหมู่บ้าน
- จัดบริการสาธารณสุขมูลฐานชุมชน เช่น จัดซื้อจำหน่ายยาในชุมชน

การจัดการโดยให้อาสาสมัครสาธารณสุขร่วมกับชุมชนกำหนดกิจกรรมด้านสาธารณสุขกันเอง โดยใช้เวทีการประชุมในหมู่บ้าน โดยในการใช้เงินงบประมาณแต่ละครั้งมีผู้ เบิก- ถอนดังนี้

- ประธานอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ในหมู่บ้าน
- สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลประจำหมู่บ้าน
- ผู้ใหญ่บ้าน

แผนงานที่อาสาสมัครสาธารณสุขได้กำหนดจัดทำ แต่ละปีมีดังนี้

ปี 2542

- 1) อบรมส่งเสริมความรู้ด้านสาธารณสุข สถานสุขภาพอนามัยชุมชนแก่ครอบครัว
- 2) โครงการส่งเสริมผู้สูงอายุ กลุ่มเสี่ยงต่อโรคและกลุ่มเด็กขาดสารไอโอดีน
- 3) จัดปรับปรุงศูนย์ข้อมูลข่าวสารสาธารณสุข
- 4) ส่งเสริมการขายเกลือ

ปี 2543 ไม่มีข้อมูล

ปี 2544

- ศึกษาดูงาน/วันผู้สูงอายุ

- วันอสม. แห่งชาติ
- รณรงค์โรคฉี่หนู/ซึ้อยา

ปี 2545

- อบรม อสม.
- รณรงค์ป้องกันไข้เลือดออก
- แปรรูปสมุนไพรร

ปี 2546

- วัน อสม.
- อบรมแกนนำ อบต.
- อบรมประชาชน
- ซึ้อยาสามัญ

ผลจากการศึกษา

1. บุคลากรหรืออาสาสมัคร

1.1 ขาดคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ที่วางไว้ เช่น

- ขาดทักษะในการพูด ฟัง อ่าน เขียน
- เข้ามาเป็น อสม. เพราะมีค่ารักษาพยาบาลฟรี มีค่าตอบแทน มีงบประมาณมาแบ่งกัน

- บางคนมีความประพฤติที่ไม่ดี เช่น เล่นการพนัน มีประวัติทางด้านการเงินของส่วนรวมที่ไม่ดี เป็นนักดื่มตุน หลอกหลวง

1.2 วิธีการคัดเลือก ไม่ได้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่วางเอาไว้

2. การบริหารจัดการ

2.1 มีการบริหารจัดการที่ไม่โปร่งใส

- ไม่มีการกำหนดแผนงานด้านสาธารณสุขแบบมีส่วนร่วม โดยประธานเป็นผู้ดำเนินการเองร่วมกับชมรมอาสาสาธารณสุขประจำหมู่บ้านระดับตำบล
- ไม่มีการแจ้งให้ทราบถึงการดำเนินกิจกรรมและรายละเอียดค่าใช้จ่ายงบประมาณต่อสาธารณะ
- เมื่อถามถึงกิจกรรมหรืองบประมาณประธานจะบ่ายเบี่ยงไม่ตอบและแสดงท่าทีไม่พอใจ

3. กิจกรรม

3.1 ไม่มีกิจกรรมด้านสุขภาพที่เป็นรูปธรรมในหมู่บ้านและครัวเรือนที่รับผิดชอบ

3.2 ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนไม่รู้อยู่ที่ไหน ไม่ได้ดำเนินกิจกรรม

- 3.3 บางกิจกรรมเป็นการกำหนดมาจากเจ้าหน้าที่สถานีอนามัย
4. ปัญหาและอุปสรรค (จากการสัมภาษณ์สอบถามกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบล)
- 4.1 อาสาสมัครหมู่ที่ 3 มีแต่ผู้หญิงที่เป็นอาสาสมัคร
- 4.2 ผู้นำในหมู่บ้านไม่ให้ความร่วมมือ
- 4.3 คนในหมู่ที่ 3 รวมทั้งอาสาสมัครยังต้องพัฒนาอีกมากเช่น การเสียสละต่อส่วนรวม ต่อส่วนรวม ความสามัคคี ความซื่อสัตย์ ความสุจริต
- 4.4 ไม่ทำกิจกรรมแต่มีการถอนเงินและเบิกจ่าย

บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล

ที่มา

1.หลังจากมีพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 มาบังคับใช้แล้ว ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงฐานะขององค์การปกครองในระดับตำบลออกเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่

(1) สภาตำบล ให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล และปัจจุบัน (2542) มีสภาตำบลอยู่ทั่วประเทศ จำนวน 217 ตำบล

(2) องค์การบริหารส่วนตำบล ให้มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่น ปัจจุบัน (2542) มีอยู่จำนวน 6,747 ตำบล

2. การกำเนิด “องค์การบริหารส่วนตำบล” (อบต.) เกิดจากการยกฐานะสภาตำบลที่มีรายได้ โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท (หรือตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด) ประกาศจัดตั้งเป็น อบต. (โดยให้ทำเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทย และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ระบุชื่อและเขตองค์การบริหารส่วนตำบล)

3. องค์การบริหารส่วนตำบล ที่ประกาศจัดตั้งแล้ว มีดังนี้

(1) ปี 2538	มีจำนวน	617	ตำบล
(2) ปี 2539	มีจำนวน	2,143	ตำบล
(3) ปี 2540	มีจำนวน	3,637	ตำบล
(4) ปี 2542	มีจำนวน	350	ตำบล

อบต. มีความสำคัญต่อชุมชน (หมู่บ้าน/ตำบล) ดังนี้

1.เป็นองค์การในการบริหารจัดการพัฒนาตำบลและเป็นไปตามนโยบายกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นในการบริหารกิจการของตำบล ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

2.เป็นหน่วยปฏิบัติและประสานงานทรัพยากรระหว่างอบต.กับท้องถิ่นอื่น ๆ รวมทั้งหน่วยงานราชการและหน่วยเอกชนอื่น ๆ

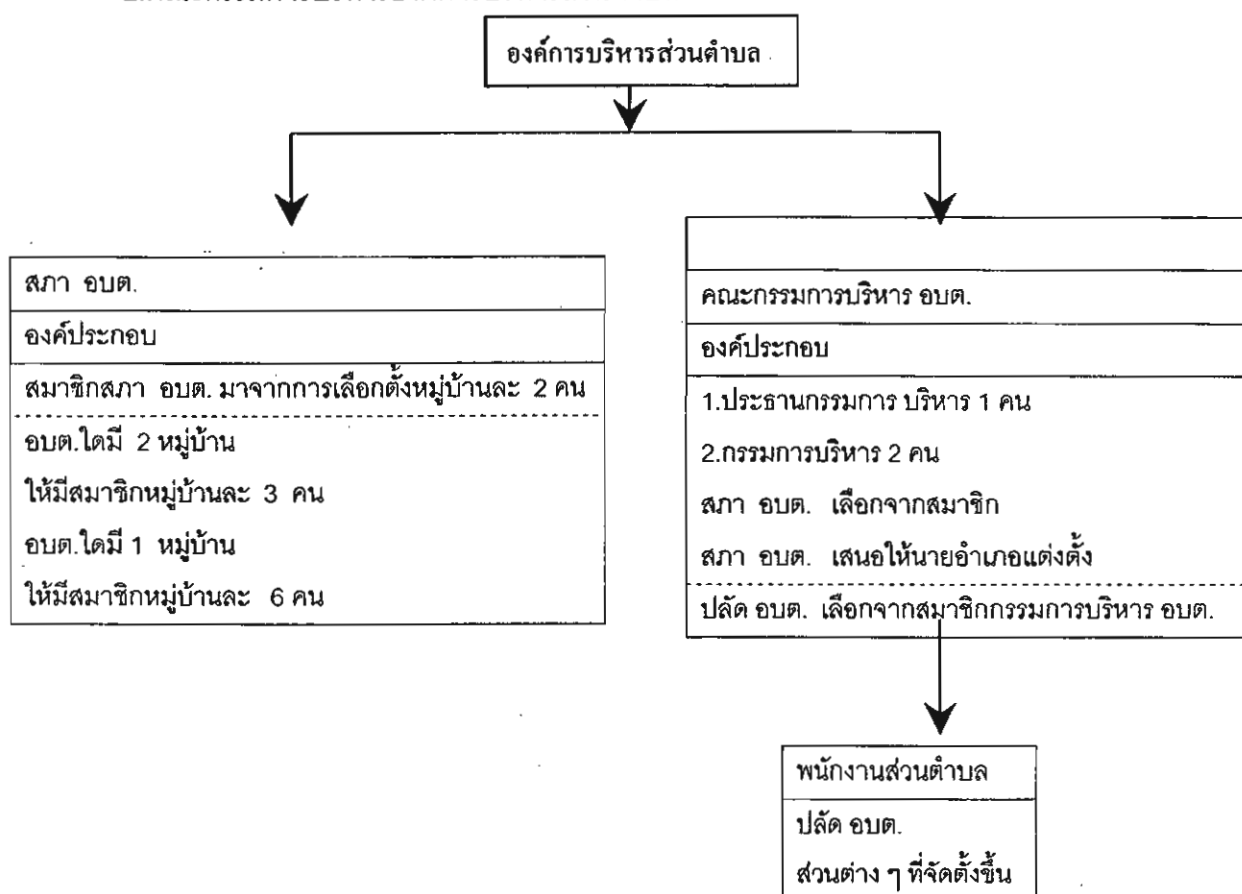
3. เพื่อเป็นเวทีประชาธิปไตยของประชาชนในการเลือกสมาชิกสภาท้องถิ่น (สมาชิกสภา อบต.) เข้าไปมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดการงบประมาณ รายได้ ทรัพย์สิน และการระดมทุนเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่น

4. เป็นการส่งเสริมและพัฒนาคนในท้องถิ่นให้มีความสามารถทำงานรับใช้ท้องถิ่นอย่างเต็มกำลัง และก่อให้เกิดการจ้างงานขึ้นในท้องถิ่น เช่น สมาชิกสภา อบต. พนักงานและลูกจ้างของอบต.

5. เป็นการส่งเสริมการใช้สิทธิและหน้าที่ของพลเมืองในการมีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่นและตรวจสอบการทำงานและการใช้สิทธิเข้าชื่อถอดถอนสมาชิกสภาอบต.ที่ไม่โปร่งใสตามบทบาทหน้าที่ในการเลือกตั้ง กำกับควบคุม ตรวจสอบและการถอดถอนสมาชิกสภาอบต.ที่ไม่โปร่งใส

โครงสร้าง อบต. ประกอบด้วย

- 1.สภาองค์การบริหารส่วนตำบล (สภา อบต.)
- 2.คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

สมาชิกสภา อบต. มีหน้าที่ (มาตรา 46)

- 1.ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบลในการบริหารกิจกรรมของ อบต.
- 2.พิจารณาและให้ความเห็นชอบข้อบังคับตำบลร่างข้อบังคับตำบลร่างข้อบังคับ งบประมาณ และร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

- 3.ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาตำบล
- 4.เข้าร่วมประชุมสภาอบต. ตามสมัยประชุม

คณะกรรมการบริหาร อบต. มีหน้าที่ (มาตรา 59)

- 1) บริหารกิจการของ อบต.ให้เป็นไปตามข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล
- 2) จัดทำแผนพัฒนาตำบลและข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมเสนอสภา อบต.
- 3) รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้เงินให้สภา อบต.ทราบอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง
- 4) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย เข้าร่วมประชุมสภา อบต.ตามสมัย

ประชุม ทั้งประชุมสามัญและวิสามัญ

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

1.องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม (มาตรา 66)

2.องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้ (มาตรา 67)

- (1) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
- (2) รักษาความสะอาดของ ถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

(3) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ

(4) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(5) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

(6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

(7) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(8) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

(9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย โดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ ความจำเป็นและสมควร

(ความเดิม ในมาตรา 67 (8) ถูกยกเลิกและใช้ข้อความใหม่แทนแล้วโดยมาตรา 14 และเพิ่มเติม (9) โดย มาตรา 15 ของ พ.ร.บ. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 ตามลำดับ)

องค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.)อาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดังต่อไปนี้ (มาตรา 68)

(1) ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร

(2) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น

(3) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ

(4) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ และสวนสาธารณะ

- (5) ให้มีและบำรุงส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
- (6) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
- (7) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพเกษตรกรรมของราษฎร
- (8) การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
- (9) หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- (10) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
- (11) กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
- (12) การท่องเที่ยว
- (13) การผังเมือง

(มาตรา 68 (12) และ (13) เพิ่มเติมโดยมาตรา 16 ของ พ.ร.บ. สถาปนาและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542)

4.หน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตาม พ.ร.บ. กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2542 หมวดที่ 2 มาตรา 16 มีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตนเอง ดังนี้

- (1) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
- (2) การจัดให้มีและบำรุงทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ
- (3) การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้ามและที่จอดรถ
- (4) การสาธารณูปโภคและการก่อสร้างอื่น ๆ
- (5) การสาธารณูปการ
- (6) การส่งเสริม การฝึกและการประกอบอาชีพ
- (7) การพาณิชย์ และการส่งเสริมการลงทุน
- (8) การส่งเสริมการท่องเที่ยว
- (9) การจัดการศึกษา
- (10) การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิต เด็ก สตรี คนชรา และผู้

ด้อยโอกาส

(11) การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น

- (12) การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
- (13) การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- (14) การส่งเสริมกีฬา
- (15) การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน

- (16) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
- (17) การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
- (18) การกำจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย
- (19) การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล
- (20) การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน
- (21) การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
- (22) การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์
- (23) การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและการอนามัยโรงมหรสพ และสาธารณสถานอื่น ๆ
- (24) การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่า ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
- (25) การผังเมือง
- (26) การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร
- (27) การดูแลรักษาที่สาธารณะ
- (28) การควบคุมอาคาร
- (29) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (30) การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุน การป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- (31) กิจการอื่นใดที่เป็นประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

สิทธิ บทบาท อำนาจหน้าที่สภา อบต.มีดังนี้

1. สมาชิกสภา อบต. มีวาระคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้งสมาชิกสภา อบต.
2. มีประธานสภา อบต. 1 คน รองประธานสภา อบต. 1 คน เลขานุการสภา อบต. 1 คน ซึ่งสภาเลือกจากสมาชิก และคณะกรรมการของสภา อบต.จำนวน 3 - 7 คน ซึ่ง สภาเลือกจากสมาชิก และบุคคลภายนอกเป็นผู้บริหารและดำเนินกิจการของสภา อบต. ตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่กำหนด
3. การประชุมสภา อบต.มีอยู่ 2 ประเภท 1) การประชุมสามัญ 2) การประชุมวิสามัญ ในปีหนึ่งให้มีสมัยประชุมสามัญ 2 สมัยหรือหลายสมัยแล้วแต่สภา อบต. จะกำหนด แต่ต้องไม่เกิน 4 สมัย วันเริ่มสมัยประชุมสามัญประจำปีให้สภา อบต. กำหนดสมัยประชุมสมัยหนึ่ง กำหนดไม่เกิน 15 วัน แต่จะขยายเวลาออกไปอีกจะต้องได้รับอนุญาตจากนายอำเภอ
4. กำหนดสมัยประชุมประจำปีอย่างน้อยต้องกำหนดในเดือนกุมภาพันธ์สมัยหนึ่ง

และในเดือนสิงหาคมสมัยหนึ่ง โดยทำเป็นประกาศของ อบต.

5. อำนาจหน้าที่ของสภา อบต. จะเกิดขึ้นได้โดยมติของประชุมสภา อบต. การประชุมใด ๆ ที่มีได้นัดหมายมิให้ถือว่าเป็นการประชุมสภาอบต. และการประชุมสภาอบต. ต้องเป็นไปตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการประชุมสภา อบต. พ.ศ. 2538 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2541 ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542

6. การใช้สิทธิ บทบาท อำนาจหน้าที่ของสภาอบต. โดยทั่วไปต้องอยู่ในกรอบอำนาจหน้าที่ของสภา อบต. และภายใต้บังคับของกฎหมาย

7. การออกเสียงลงคะแนนเพื่อลงมติมี 2 วิธี

วิธีที่ 1 การออกเสียงลงคะแนนเปิดเผย โดยการยกมือพ้นศีรษะ ยืนขึ้นหรือเรียกชื่อสมาชิกตามลำดับอักษรชื่อ ให้ออกเสียงลงคะแนนเป็นรายบุคคล

วิธีที่ 2 การออกเสียงลงคะแนนลับ โดยเรียกชื่อสมาชิกตามลำดับอักษรในหีบ ต่อหน้าประธานสภา อบต.

9. การลงมติของที่ประชุมสภา อบต. ให้ถือเสียงข้างมากของสมาชิกที่เข้าร่วมประชุมสภาอบต. ครั้งนั้น เว้นแต่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

10. อาจมีการยุบสภาอบต. เมื่อมีกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังนี้

- (1) สมาชิกภาพของสมาชิกสภาอบต. สิ้นสุดลงพร้อมกัน
- (2) ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งยุบสภา เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในเขต อบต. หรือประโยชน์ของประชาชนในเขต อบต. หรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม
- (3) สภาอบต. ไม่อาจแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารแทนตำแหน่งที่ว่างมาตรา 64 (4) (5) (6) (7) หรือ (8) ได้ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ตำแหน่งนั้นว่างลง โดยมีเหตุสำคัญจากสภาอบต.
- (4) เมื่อมีการรวม อบต. นั้น กับ อบต. อื่น
- (5) เมื่อมีการรวม อบต. นั้น กับหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น
- (6) เมื่อมีการยุบรวม อบต. เพราะมีจำนวนประชากรไม่ถึง 2,000 คน ทั้งเป็นเหตุทำให้ไม่สามารถที่จะดำเนินการบริหารงานพื้นที่นั้นให้มีประสิทธิภาพในลักษณะของอบต. ได้
- (7) เมื่อจัดตั้ง อบต. นั้นขึ้นเป็นเทศบาล

11. มีอำนาจหน้าที่หลัก ดังนี้

- (1) ให้ความเห็นแผนพัฒนาตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการของอบต.

(2) พิจารณาและให้ความเห็นชอบ ร่างข้อบังคับตำบลร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

(3) ควบคุมปฏิบัติงานของคณะกรรมการการบริหารให้เป็นไปตามนโยบาย และแผนพัฒนาตำบลตาม (2) และกฎหมายระเบียบข้อบังคับของทางราชการ

12. มีมติเลือกคณะกรรมการบริหาร อบต. ซึ่งประกอบด้วยประธานกรรมการบริหาร 1 คน และกรรมการบริหาร 2 คน

13. มีมติถอดถอนสมาชิกสภาอบต. เลขานุการสภาอบต. คณะกรรมการบริหาร ประธานกรรมการบริหาร หรือกรรมการบริหาร อบต.

14. การลงมติในกรณีสมาชิกสภา อบต. ถูกกล่าวหาตามมาตรา 47 ตรี(8) ให้ที่ประชุมลงมติแต่เพียงว่าควรให้ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากสมาชิกภาพหรือไม่ โดยการออกเสียงลงคะแนนลับ และต้องมีคะแนนเสียงไม่ต่ำกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

วาระที่ 1 ให้ที่ประชุมปรึกษาในหลักการแห่งร่างข้อบังคับตำบล และลงมติว่าจะรับหลักการแห่งร่างข้อบังคับตำบลนั้นหรือไม่

วาระที่ 2 ให้ที่ปรึกษาเรียงลำดับข้อเฉพาะที่มีการแปรญัตติ หรือที่คณะกรรมการแก้ไขเท่านั้น

วาระที่ 3 ให้ที่ประชุมลงมติว่าให้ตราเป็นข้อบังคับตำบลหรือไม่ การพิจารณาในวาระนี้ ไม่มีการอภิปราย

17. มีมติรับหรือไม่รับหลักการร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ที่คณะกรรมการบริหารเสนอ

18. พิจารณาทบทวนร่างข้อบังคับตำบลที่นายอำเภอไม่เห็นชอบถ้าเป็นร่างข้อบังคับตำบลที่ไม่มีโทษปรับและสภามีมติยืนยันด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ให้ประธานกรรมการบริหารลงชื่อและประกาศเป็นข้อบังคับตำบลได้ โดยไม่ต้องขอความเห็นชอบจากนายอำเภอ ถ้าเป็นร่างข้อบังคับตำบลที่มีโทษปรับเป็นอันตกไป ต้องพิจารณาญัตติให้ร่างข้อบังคับตำบลเป็น 3 วาระรวดเดียวไม่ได้

19. พิจารณาทบทวนร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมที่นายอำเภอไม่อนุมัตินั้นใหม่ ถ้าสภา อบต. มีมติยืนยัน นายอำเภอต้องส่งร่างนั้นให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณา

20. ต้องพิจารณาร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมให้แล้วเสร็จภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบังคับนั้น เมื่อพ้นกำหนดดังกล่าวให้ถือว่าสภาอบต. ให้ความเห็นชอบตามที่คณะกรรมการการบริหารเสนอ

21. อนุญาตให้อบต. กู้เงินจากกระทรวง ทบวง กรม องค์การหรือนิติบุคคลต่าง ๆ ตาม

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย

22. ให้ความเห็นชอบการให้บุคคลใดได้ใช้ประโยชน์หรือได้รับสิทธิใด ๆ อันเกี่ยวกับพัสดุประเภทที่ดินหรือสิ่งก่อสร้างที่เป็น อบต. โดยไม่มีประโยชน์ตอบแทน

23. ให้ความเห็นชอบการจัดทำงบประมาณรายจ่ายเฉพาะการ

24. อนุมัติให้เลื่อนวันประชุมสภา อบต. เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่คณะกรรมการบริหารไม่สามารถเสนอต่อสภา อบต. ได้ทันภายในวันที่ 15 สิงหาคม

25. อนุมัติการโอนเงินงบประมาณรายจ่ายในหมวดครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งก่อสร้างที่ทำให้ลักษณะปริมาณ คุณภาพเปลี่ยนหรือโอนไปตั้งจ่ายเป็นรายการใหม่

26. อนุมัติการแก้ไขคำชี้แจงงบประมาณรายจ่ายในหมวดที่ดินและสิ่งก่อสร้างที่ทำให้ลักษณะปริมาณ คุณภาพเปลี่ยนหรือเปลี่ยนสถานที่ก่อสร้าง

27. ให้ความเห็นชอบการก่อกำหนดผูกพันงบประมาณรายจ่ายเกินกว่าหนึ่งปีงบประมาณ

28. ให้ความเห็นชอบในกรณีที่มีผู้อุทกพัสดุให้เป็นกรรมสิทธิ์แก่ อบต. หรือให้สิทธิอันเกี่ยวกับพัสดุ หรือมอบให้เป็นผู้ดูแลพัสดุที่มีเงื่อนไข หรือมีการระมัดพัน

29. อนุมัติการสั่งซื้อหรือส่งจ้างโดยวิธีพิเศษครั้งหนึ่งจากเงินอุดหนุน เงินกู้ภายในประเทศ หรือเงินช่วยเหลือ หรือเงินกู้ทั้งหมดหรือบางส่วน ภายในวงเงิน 1,000,000 บาท แต่ไม่เกิน 2,000,000 บาท

30. อนุมัติการสั่งซื้อหรือส่งจ้างโดยวิธีพิเศษครั้งหนึ่งจากเงินอุดหนุน เงินกู้ภายในประเทศ หรือเงินช่วยเหลือ หรือเงินกู้ทั้งหมดหรือบางส่วน ภายในวงเงิน 500,000 บาท แต่ไม่เกิน 1,000,000 บาท

31. อนุมัติให้ยืมเงินสะสมในส่วนที่เก็บรักษาไว้เอง ทดลองจ่ายในกิจการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของ อบต. ในกรณีจำเป็นเร่งด่วน

32. อนุมัติจ่ายขาดเงินสะสมเพื่อการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่โดยมีเงื่อนไขตามที่ระเบียบกำหนด

33. อนุมัติการขอขยายเวลาเบิกตัดปีออกไปอีก ถ้าการเบิกเงินไปชำระหนี้ผูกพันไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่ประธานกรรมการบริหารได้อนุมัติให้ขยายเวลาเบิกตัดปีออกไปครั้งหนึ่งแล้ว

34. มีมติให้เปิดเผยรายงานการประชุมลับของสภา อบต. ได้เพียงใดหรือไม่

35. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการสำหรับให้ประชาชนเข้าประชุมสภา อบต.

สิทธิ บทบาท อำนาจหน้าที่ประสภา อบต. มีดังนี้

1. ประธานสภา อบต. มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี นับแต่วันที่ได้รับเลือกเป็นประธาน อบต.

2. มีสิทธิอำนาจหน้าที่พื้นฐานเช่นเดียวกับสมาชิกสภา อบต.

3. มีสิทธิ บทบาท อำนาจหน้าที่ทั่วไปตามอำนาจหน้าที่ของสภา อบต.
4. มีสิทธิได้รับเงินค่าตอบแทนรายเดือนตามขั้นรายได้ของ อบต.
5. มีสิทธิได้รับเงินค่าเบี้ยประชุมเท่ากับสมาชิก อบต.
6. มีสิทธิเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ และค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมของ อบต. เทียบเท่าข้าราชการระดับ 6
7. ต้องมีคุณสมบัติครบถ้วนและประพฤติปฏิบัติตนเช่นเดียวกับสมาชิกสภา อบต.
8. เป็นผู้รักษาการให้เป็นไปตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการประชุมสภา อบต. พ.ศ. 2538 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542
9. เป็นผู้วินิจฉัยและใช้บังคับไปพลางก่อนเมื่อมีปัญหาโต้เถียงเกี่ยวกับข้อบังคับการประชุมซึ่งมิได้กำหนดไว้แล้วรายงานนายอำเภอ
10. ประกาศกำหนดสมัยประชุมสามัญและวันเริ่มแรกประชุมสภาสามัญ
11. ขอเปิดประชุมวิสามัญเมื่อเห็นว่าจำเป็นเพื่อประโยชน์ของ อบต.
12. จัดระเบียบวาระการประชุม
13. เรียกประชุมสภา อบต. ตามสมัยประชุมสามัญ โดยแจ้งล่วงหน้าให้สมาชิกทราบเป็นหนังสือ และปิดประกาศไว้ในที่เปิดเผยก่อนกำหนดวันประชุมไม่น้อยกว่า 3 วัน
14. นัดประชุมในระหว่างสมัยประชุมโดยทำเป็นหนังสือ หรือบอกนัดในที่ประชุม ถ้าบอกนัดในที่ประชุมให้ส่งหนังสือนัดประชุมพร้อมระเบียบวาระการประชุมไปยังผู้ที่มิได้มาประชุมในเวลานั้นให้ทราบล่วงหน้าไม่ต่ำกว่า 3 วัน : การประชุมใด ๆ ที่มีได้นัดหมายมิให้ถือว่าเป็นการประชุมสภา อบต.
15. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการสำหรับให้ประชาชนเข้าฟังการประชุมสภา อบต. แล้วเสนอสภา อบต. ให้ความเห็นชอบ
16. ประชาสัมพันธ์กำหนดวันประชุม เวลาสถานที่ประชุมและเรื่องที่จะนำเข้าสู่ที่ประชุมสภา อบต. ให้ประชาชนทราบและเข้าฟังการประชุมด้วย
17. มีหน้าที่ตรวจสอบว่ามีสมาชิกเข้าประชุมครบหรือไม่ เมื่อได้มีสัญญาณให้เข้าประชุมแล้ว ถ้าพ้นกำหนดเวลาประชุม 1 ชั่วโมงแล้ว ยังมีสมาชิกเข้าประชุมไม่ครบองค์ประชุม ให้สั่งเลื่อนการประชุมไป
18. เมื่อถึงกำหนดเวลาประชุมแล้ว มีสมาชิกเข้าประชุมครบองค์ประชุม ให้ดำเนินการประชุมตามระเบียบการประชุม จะสั่งปิดประชุมก่อนหมดระเบียบวาระการประชุมไม่ได้ แต่อาจจะสั่งให้หยุดพักการประชุมชั่วคราวได้ ถ้าเห็นว่าได้ประชุมมาเป็นเวลานานสมควรหยุดพักชั่วคราว
19. เป็นประธานการประชุม และกล่าวเปิดการประชุม

20. เมื่อมีเรื่องที่ต้องแจ้งให้ที่ประชุมทราบก่อนเริ่มปรึกษาตามระเบียบวาระก็ให้แจ้งกับที่ประชุมทราบ

21. นำปรึกษาในที่ประชุมสามัญแรกว่าควรกำหนดสมัยประชุมสามัญประจำปี 2 สมัย หรือหลายสมัยแต่ต้องไม่เกิน 4 สมัย สมัยละไม่เกิน 15 วัน และควรเริ่มแต่เมื่อใดในปีนั้น กับให้กำหนดวันเริ่มสมัยประชุมสามัญแรกของปีต่อไปด้วย : การกำหนดสมัยประชุมสามัญประจำปีอย่างน้อยต้องกำหนดในเดือนกุมภาพันธ์สมัยหนึ่งและในเดือนสิงหาคมสมัยหนึ่ง การประชุมเพื่อพิจารณาร่างงบประมาณให้กำหนดในเดือนสิงหาคม

22. ให้มีการประชุมลับ และสั่งผู้ที่มีได้เป็นสมาชิกสภา อบต. และเจ้าหน้าที่ซึ่งเกี่ยวข้องออกจากที่ประชุม

23. เป็นผู้รับผิดชอบ ตรวจสอบความถูกต้อง และบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมสภา อบต. ภายในเวลาอันสมควรในสมัยประชุมนั้น สำหรับญัตติร่างข้อบังคับตำบลให้ประธานสภาตรวจสอบความถูกต้องและส่งสำเนาแก่สมาชิกอย่างน้อย 3 วัน ก่อนวันประชุมเว้นแต่เป็นการด่วน

24. เป็นผู้วินิจฉัยว่าร่างข้อบังคับตำบลเกี่ยวกับการเงินที่จะต้องมีการรับรองจากประธานกรรมการบริหารหรือไม่

25. ส่งต้นร่างญัตติร่างข้อบังคับตำบลที่สภา อบต. ลงมติรับหลักการแล้ว และจะต้องส่งไปให้คณะกรรมการพิจารณาโดยละเอียด

26. รับร่างข้อบังคับตำบลตามร่างเดิม และตามที่คณะกรรมการได้แก้ไขเพิ่มเติมพร้อมทั้งรายงานบันทึกความเห็นและมติของคณะกรรมการ แล้วส่งสำเนารายงานนั้นแก่สมาชิกโดยปกติไม่น้อยกว่า 1 วันก่อนวันนัดประชุม เว้นแต่เป็นการด่วน และจะขอให้คณะกรรมการไปร่วมประชุมสภา อบต. เพื่อแถลงการณ์ประกอบรายงานหรือชี้แจงข้อสงสัยต่าง ๆ เกี่ยวกับรายงานนั้นก็ได้

27. อนุญาตให้เสนอญัตติร่างข้อบังคับตำบลที่ตกไปแล้วนั้นอีกเมื่อเหตุการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป

28. รับญัตติของให้สภา อบต. วินิจฉัยให้สมาชิกพ้นจากตำแหน่งตามความในมาตรา 47 ตี (8) มาตรา 64 (7) และมาตรา 64 ทวิ (4) ตรวจสอบความถูกต้องแล้วบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมภายในเวลาอันสมควร และแจ้งสมาชิกที่ถูกพิจารณายื่นญัตติให้ออกจากตำแหน่งเป็นหนังสือล่วงหน้าตามสมควรก่อนวันประชุมเพื่อเตรียมหลักฐานชี้แจงข้อกล่าวหา แต่ต้องไม่น้อยกว่า 48 ชั่วโมง ก่อนกำหนดเวลาเปิดประชุมคราวนั้น หากมีเหตุสุดวิสัยไม่สามารถแจ้งได้ ให้บันทึกเหตุผลไว้เป็นหนังสือและนำแจ้งที่ประชุมเพื่อทราบก็เป็นการเพียงพอแล้ว

29. เป็นผู้รับกระทู้ถาม ตรวจสอบความถูกต้องและบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมสภา อบต. ภายในเวลาอันสมควร และส่งกระทู้ถามนั้นไปให้คณะกรรมการบริหารเพื่อตอบต่อไป

30. เมื่อถึงระเบียบวาระสำหรับตอบกระทู้ถามแล้ว ประธานสภาจะอนุญาตให้สมาชิกตั้งกระทู้ถามนั้นในที่ประชุม : สมาชิกผู้ตั้งกระทู้ถามย่อมชักถามให้ความกระจ่างขึ้นได้อีก 3 ครั้งเป็นอย่างมาก เว้นแต่ประธานจะอนุญาตให้ชักถามต่อไป : กระทู้ถามไม่มีการอภิปรายและไม่มีการลงมติ : ในการประชุมครั้งหนึ่ง ๆ ให้มีเวลาตอบกระทู้ถามไม่เกิน 1 ชั่วโมง เว้นแต่ประธานสภาพิจารณาเห็นสมควรขยายเวลาเกินกว่านั้น : กระทู้ถามแต่ละกระทู้ถามนั้นให้ตั้งคำถามและชักถามได้เพียงคนเดียว : คณะกรรมการบริหารมีสิทธิที่จะไม่ตอบกระทู้ถามหรือชักถามเมื่อเห็นว่าข้อความนั้น ๆ ยังไม่ควรเปิดเผยเพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์อันสำคัญของ อบต. และจะขอเลื่อนการตอบกระทู้ถามหรือชักถามไปตอบในโอกาสอื่นก็ได้

31. อนุญาตให้สมาชิกกล่าวต่อที่ประชุมโดยให้โอกาสแก่ผู้เสนอหรือผู้แปรญัตติอภิปรายก่อน ถ้ามีหลายคนอนุญาตให้อภิปรายก่อนได้เพียงคนเดียว เมื่ออภิปรายแล้ว ถ้ามีผู้ใดค้านก็ให้ผู้นั้นอภิปราย เมื่อผู้คัดค้านอภิปรายแล้วถ้าผู้ใดจะสนับสนุนผู้เสนอหรือผู้แปรญัตติก็ให้ผู้นั้นอภิปรายได้ โดยปกติต้องอภิปรายสลับกันไป นอกจากฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดไม่มีผู้ประสงค์จะอภิปรายจึงจะอนุญาตให้อภิปรายซ้อนกันต่อไปได้

32. ถ้ามีผู้ยกมือจะอภิปรายหลายคน ประธานสภาจะต้องอนุญาตให้ผู้ใดอภิปรายก่อนก็ได้ แต่ให้คำนึงถึงผู้เสนอ ผู้รับรอง และผู้ที่ยังไม่ได้อภิปรายด้วย

33. ควบคุมให้สมาชิกอภิปรายเฉพาะเรื่องที่กำลังปรึกษากันอยู่เท่านั้น จะกล่าวข้อความซ้ำหรือนอกประเด็นและจะใช้ถ้อยคำหยาบคายใส่ร้ายเสียชื่อเสียงผู้ใดไม่ได้ ห้ามมิให้สมาชิกนำเอกสารใด ๆ มาอ่านในที่ประชุมฟัง หรือกล่าวถึงพระมหากษัตริย์หรือชื่อสมาชิกหรือคณะกรรมการบริหาร หรือชื่อบุคคลใด ๆ โดยไม่จำเป็น

34. เตือนให้สมาชิกเข้าระเบียบ ซึ่งสมาชิกต้องทำตามทันที

35. สั่งให้ผู้ที่กำลังอภิปรายอยู่หยุดอภิปรายเมื่อได้พิจารณาเห็นว่าผู้นั้นใช้เวลาอภิปรายครั้งนั้นเกินสมควรแก่เรื่อง และได้อภิปรายครั้งนั้นเกินสมควรแก่เรื่อง และได้อภิปรายมาครบ 10 นาทีแล้ว และยังมีผู้อื่นประสงค์จะอภิปรายต่อไปอีก

36. อนุญาตให้ผู้ถูกอภิปรายพาดพิงถึงเรื่องส่วนตัว หรือเรื่องอื่นอันใดเป็นที่เสียหายกล่าวแก้หรือชี้แจงข้อเท็จจริง

37. เป็นผู้ให้คำวินิจฉัยว่าได้มีการฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับหรือไม่ คำสั่งของประธานเป็นคำสั่งเด็ดขาดห้ามมิให้ที่ประชุมอภิปรายในเรื่องต่อไป

38. ถ้าประธานสภา อบต. ยืนขึ้นในเวลาที่กำลังอภิปรายอยู่ให้สมาชิกผู้กำลังอภิปรายหรือจะขออภิปรายระงับการอภิปรายของตนไว้แล้วนั่งลงทันที และสมาชิกทั้งหลายซึ่งอยู่ในที่ประชุมนั้นต้องนั่งฟังคำประธาน

39. ถ้าไม่มีผู้ใดจะอภิปรายต่อไปให้ถือว่าเป็นการปิดอภิปรายหรือถ้ามีแต่ประธานสภาเห็นว่าได้อภิปรายกันมาพอสมควรแล้วประธานจะเสนอให้ที่ประชุมวินิจฉัยว่าควรจะปิดอภิปรายหรือไม่ก็ได้ เว้นแต่การอภิปรายในกรณีที่มาชิกสภา อบต. กล่าวหาตามความในมาตรา 47 ตี (8) หรือถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดในการรักษาระเบียบและความสงบเรียบร้อยในสภา อบต.

40. เสนอให้ที่ประชุมลงมติเมื่อปิดอภิปรายแล้ว โดยสรุปประเด็นเพื่อลงมติให้ชัดเจน

41. เป็นประธานในการออกเสียงคะแนนลับ โดยการเรียกชื่อสมาชิกตามลำดับอักษรมาลงคะแนนในที่ปิดหน้าประธานสภา อบต.

42. จะแยกประเด็นออกให้ลงมติเป็นตอน ๆ ไปก็ได้ ถ้ามีปัญหาซับซ้อนเข้าใจยาก

43. ถามที่ประชุมว่าในเรื่องที่มีผู้เสนอนั้นจะมีผู้ใดเห็นอย่างอื่นหรือไม่ ถ้าไม่มีก็ให้ถือว่าที่ประชุมเห็นชอบด้วย

44. ในการลงมติทุกครั้งให้ประธานสภาตรวจสอบดูว่ามีสมาชิกอยู่ในที่ประชุมครบจำนวนเป็นองค์ประชุมหรือไม่ ถ้าไม่ครบองค์ประชุมจะทำการลงมติในเรื่องใด ๆ ไม่ได้

45. ในการลงมติครั้งใดเมื่อนับคะแนนเสียงแล้วปรากฏว่าคะแนนเสียงรวมกันทั้งหมดมากกว่าจำนวนสมาชิกที่มาประชุมคราวนั้น ให้ทำการลงคะแนนเสียงใหม่โดยวิธีเรียกชื่อตามลำดับอักษรชื่อให้ออกเสียงลงคะแนนเป็นรายบุคคล

46. มีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนนในฐานะสมาชิกสภา อบต. คนหนึ่ง

47. ออกเสียงซ้ำขาดในกรณีที่มิฉะนั้นคะแนนเสียงเท่ากัน โดยออกเสียงอย่างเปิดเผยรวมทั้งกรณีออกเสียงลงคะแนนลับด้วย ในการออกเสียงซ้ำขาดนั้นจะให้เหตุผลด้วยหรือไม่ก็ได้

48. ประกาศคะแนนเสียงให้ที่ประชุมทราบทันที เมื่อได้นับคะแนนเสียงเสร็จแล้ว ถ้าเรื่องใดกฎหมายบัญญัติว่าต้องมีคะแนนเสียงถึงจำนวนเท่าใดเป็นพิเศษแล้ว ก็ให้ประกาศว่าได้มีคะแนนเสียงข้างมากครบตามจำนวนที่กฎหมายกำหนด

49. แจ้งให้สมาชิกผู้ถูกสภา อบต. ลงมติให้ขาดจากสมาชิกภาพทราบภายในเวลาอันสมควร แต่มิให้เกิน 3 วัน นับแต่วันที่สภา อบต. ได้ลงมติ

50. กล่าวปิดประชุม

51. ลงชื่อในรายงานการประชุม ซึ่งสภา อบต. ได้รับรองแล้วไว้เป็นหลักฐาน

52. รับคำร้องจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ได้เข้าชื่อกันเพื่อขอให้สภา อบต. ออกข้อบังคับตำบล ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของเอกสาร ปิดประกาศรายชื่อ รับคำร้องคัดค้าน และจัดให้สภา อบต. ออกข้อบังคับตำบล

53. อาจจะได้รับคัดเลือกจากประธานสภา อบต. ในเขต จังหวัดให้เป็นคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลของจังหวัดนั้น

สิทธิ บทบาท อำนาจหน้าที่สมาชิก อบต. มีดังนี้

1. สมาชิกมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง
2. มีสิทธิเสนอชื่อและเลือกประธานสภา อบต. คณะกรรมการของสภา อบต. ประธานกรรมการบริหาร อบต. และกรรมการบริหาร อบต.
3. อาจได้รับเลือกตั้งให้เป็นประธานสภา อบต. รองประธานสภา อบต. เลขานุการสภา อบต. คณะกรรมการของสภา อบต. ประธานกรรมการบริหาร อบต. หรือกรรมการบริหาร อบต.
4. มีสิทธิเข้าประชุมสภา อบต. และมีสิทธิอภิปรายในที่ประชุมสภา อบต.
5. มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเพื่อลงมติในประเด็นต่าง ๆ ของที่ประชุมสภา อบต. : สมาชิกสภา อบต. คนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน
6. มีสิทธิตั้งกระทู้ถามคณะกรรมการบริหาร หรือประธานกรรมการบริหารอันเกี่ยวกับงานในหน้าที่ โดยทำเป็นหนังสือเสนอล่วงหน้าต่อประธานสภา อบต.
7. มีสิทธิเสนอญัตติเกี่ยวกับกิจการภายในวงงาน อบต. โดยปกติต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือ และมีสมาชิกรับรอง 1 คน เว้นแต่ญัตติที่ยกเว้น
8. มีสิทธิเสนอญัตติร่างข้อบังคับตำบล โดยเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือ และมีสมาชิกรับรอง 1 คน หากเป็นญัตติร่างข้อบังคับตำบลเกี่ยวกับการเงินต้องให้ประธานกรรมการบริหาร อบต. รับรองด้วย
9. มีสิทธิขอเปิดประชุมวิสามัญ โดยสมาชิกจำนวนต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่
10. มีสิทธิร้องขอให้ประชุมลับ โดยสมาชิกรวมกันไม่ต่ำกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกที่มาประชุม
11. มีสิทธิเสนอญัตติขอให้ออกเสียงคะแนวลับ โดยสมาชิกรวมกันไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกที่มาประชุม
12. มีสิทธิอุทธรณ์หรือโต้แย้งมติของสภาอบต. ไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดได้ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่สภา อบต. มีมติให้พ้นจากตำแหน่งตามข้อ 23
13. มีสิทธิได้รับเงินค่าตอบแทนรายเดือนตามขั้นรายได้ของ อบต.
14. มีสิทธิได้รับค่าเบี้ยประชุม : สมาชิกโดยตำแหน่งคนละ 100 บาทต่อครั้ง : สมาชิกโดยการเลือกตั้งคนละ 200 บาทต่อครั้ง
15. มีสิทธิเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ และค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมของ อบต. เทียบเท่าตำแหน่งข้าราชการระดับ 3
16. มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 46 พ.ร.บ. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ดังนี้

(1) ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

(2) พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบังคับตำบล ร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

(3) ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารให้เป็นไปตามนโยบาย และแผนพัฒนาตำบลตาม (1) และกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ

17. ลงมติถอดถอนสมาชิกสภา อบต. และเลขานุการสภา อบต. ประธานกรรมการบริหาร และคณะกรรมการบริหาร อบต.

18. เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาในการปฏิบัติหน้าที่ตาม พ.ร.บ.สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537

19. ต้องไปร่วมประชุมสภา อบต. อย่างสม่ำเสมอ

20. ต้องอยู่ประจำในหมู่บ้านที่ได้รับเลือกตั้ง

21. ต้องปฏิบัติตนให้สมควรกับตำแหน่งเป็นประโยชน์แก่ชุมชนหมู่บ้าน ตำบล อบต. และประชาชนในเขต อบต.

22. ไม่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญา กับ อบต. ที่ตนดำรงตำแหน่งหรือในกิจการที่กระทำให้แก่ อบต. นั้น

23. ไม่มีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียหรือก่อความไม่สงบเรียบร้อยแก่ อบต. หรือกระทำการอันเป็นการเสื่อมเสียประโยชน์ของสภา อบต.

24. ไม่เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

25. ไม่เป็นผู้มีการทพพลภาพ วิกลจริต จิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ ดิถยาเสพติดให้โทษ หรือเป็นโรคตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกำหนด

26. ไม่เป็นสมาชิกรัฐสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น ข้าราชการพนักงานส่วนตำบล หรือพนักงานองค์การของรัฐ

27. ไม่เป็นผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหรือสารวัตรกำนัน

28. ไม่เป็นผู้มีพฤติกรรมในทางทุจริต หรือเสื่อมเสียทางศีลธรรมที่สุดให้จำคุก เว้นแต่โทษสำหรับความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

29. ไม่กระทำความผิดจนได้รับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่โทษสำหรับความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

30. ไม่ใช้ถ้อยคำ หรือแสดงกิริยาอันพึงรังเกียจในที่ประชุมสภา อบต.